

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TİCARET VE PARA YÖNETİMİ BİLİM DALI

**TÜRKİYE’NİN ULUSLARARASI TİCARETTE KARŞILAŞTIĞI
DAMPİNG SORUNU ve ANTI-DAMPİNG VERGİSİ UYGULAMALARI**

Yüksek Lisans Tezi

AYŞENUR YAMAN

İstanbul, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TİCARET VE PARA YÖNETİMİ BİLİM DALI

**TÜRKİYE’NİN ULUSLARARASI TİCARETTE KARŞILAŞTIĞI
DAMPİNG SORUNU ve ANTİ-DAMPİNG VERGİSİ UYGULAMALARI**

Yüksek Lisans Tezi

AYŞENUR YAMAN

Danışman: PROF. DR. NURDAN ASLAN

İstanbul, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

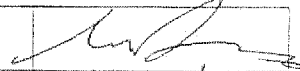
TEZ ONAY BELGESİ

İKTİSAT Anabilim Dalı ULUSLARARASI TİCARET VE PARA YÖNETİMİ Bilim Dalı TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi AYŞENUR YAMAN'ın TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI TİCARETTE KARŞILAŞTIĞI DAMPİNG SORUNU VE ANTI-DAMPİNG VERGİSİ UYGULAMALARI adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 11.07.2019 tarih ve 2019-21/11 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi 30.07.2019

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

1.	Tez Danışmanı	Prof. Dr. NURDAN ASLAN	
2.	Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi ERDEM TURGAN	
3.	Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi SUNA ŞAHİN	

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı	: Ayşenur Yaman
Anabilim Dalı	: İktisat
Programı	: Uluslararası Ticaret ve Para Yönetimi
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Nurdan Aslan
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans – Temmuz 2019
Anahtar Kelimeler	: Uluslararası Ticaret, Fiyat Farklılaştırması, Haksız Rekabet, Damping, Anti-Damping Önlemleri, Anti-damping Vergileri

ÖZET

Uluslararası ticaret işlemlerinin artış gösterdiği günümüz dünyasında ülkeler yerli endüstrilerinin rekabet gücünü artırmak amacıyla çeşitli düzenlemeler yapmaktadırlar. Ülkeler rekabet gücünü artırmak için kullandıkları tarife, kota gibi geleneksel araçlar yerine modern korunma araçlarını tercih etme yoluna gitmektedir. Haksız rekabete neden olan damping uygulamalarına karşı kullanılan bu araçlardan biri olarak anti-damping önlemleri sayısı özellikle 2010 yılından itibaren artış göstermektedir. Günümüzde bu önlemleri en sık kullanarak yerli endüstrisini koruma yoluna giden ülke Amerika Birleşik Devletleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye anti-damping önlemleri yoluyla yerli endüstrisini korumaya çalışan ülkeler arasında üçüncü sırada yer almaktadır. Nisan 2019 itibarıyla 187 olarak gözlemlenen önlem sayısı Haziran 2019 itibarıyla 182 olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye menşeli firmalar tarafından yerleşik firmalarına karşı en fazla sayıda önlem alınan ülkenin Çin Halk Cumhuriyeti olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de yerleşik firmalara yönelik olarak alınan önlemler incelendiğinde Haziran 2019 itibarıyla en yüksek sayının Amerika Birleşik Devletleri’ne ait olduğu gözlenmektedir. Hazırlanan bu çalışmada Türkiye firmaları tarafından uygulanmakta olan anti-damping önlemleri ile Türkiye’de yerleşik bulunan firmalara karşı yürürlükte bulunan önlemler incelenmektedir.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Ayşenur Yaman
Field : Economics
Programme : International Trade and Money Management
Supervisor : Professor Nurdan Aslan
Degree Awarded and Date : Master – July 2019
Keywords : International Trade, Price Discrimination, Unfair Competition, Dumping, Anti-dumping Measures, Anti-dumping Duties

ABSTRACT

In today's world, where international trade transactions are increasing, countries make various arrangements in order to increase the competitiveness of their domestic industries. Countries prefer to use modern protection tools instead of traditional means such as tariff and quota to increase their competitiveness. The number of anti-dumping measures has been increasing especially since 2010 as one of these tools used against dumping practices causing unfair competition. Today, the United States is the country that uses the most common measures to protect the domestic industry.

Turkey is in the third rank through anti-dumping measures between countries which are trying to protect the domestic industry. The number of measures observed as 187 as of April 2019 which is 182 as of June 2019. Turkey based companies received the highest number of measures against People's Republic of China. Considering the measures taken against firms established in Turkey it is observed to be the highest number in the United States as of June 2019. In this study measures in force against firms in Turkey in addition to the anti-dumping measures being applied by Turkish companies are examined.

ÖNSÖZ

Bu çalışma uluslararası ticarete haksız rekabete neden olan damping uygulamalarını, Türkiye'nin dampingli ithalat karşısında almış olduğu ve Türkiye menşeli firmalara karşı alınmış olan önlemleri incelemek üzere hazırlanmıştır. Bu çalışma, Marmara Üniversitesi İktisat Ana Bilim Dalı Başkanlığı bünyesinde Uluslararası Ticaret ve Para Yönetimi Bilim Dalı programında tamamlanmıştır. Çalışma, Marmara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından C Tipi Yüksek Lisans Projeleri kapsamında desteklenmiştir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm giriş niteliğinde olup çalışmanın amacı ve kapsamı belirtilmiştir. İkinci bölümde dampingin eksik rekabet piyasalarında fiyat farklılaştırması türlerinden biri olması nedeniyle konu açıklanmıştır. Damping konusu uluslararası düzeyde uygulanmakta olan bir fiyat farklılaştırması türü olarak ele alınmış ve bu uygulamaya yönelik olarak uluslararası düzeyde alınan önlemler ve bu doğrultuda daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise Türkiye'nin uluslararası ticaretinde karşılaşmış olduğu damping uygulamaları karşısında aldığı önlemler açıklanmış, bunun yanı sıra Türkiye tarafından uygulanan damping karşısında ithalatçı ülkelerin almış oldukları anti-damping önlemleri incelenmiştir.

Gelişmiş ülkelerin büyüme ve gelişmekte olan ülkelerin kalkınma çalışmalarında uluslararası ticaret ve özellikle ihracat oldukça büyük bir paya sahiptir. Bu nedenle ülkeler yurtiçi piyasalarını koruma eğilimine sahiptir. Geleneksel koruma araçları olan tarifeler yerine günümüzde yaygın olarak kullanılan diğer araçların ve piyasaya etkilerinin bilinmesi, ülkelerin uluslararası rekabet gücünü artırmak yönünde önem arz etmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan bu çalışmada, ülkelerin kullanmakta olduğu araçlardan biri olan damping uygulamaları incelenmiş, bu konuda literatüre katkı yapmak amaçlanmıştır. Çalışma nitel olarak hazırlanmış olup halihazırda yürürlükte olan anti-damping önlemler ve ülkelerin en sık önleme başvurduğu ürünler sektörler itibarıyla açıklanmıştır.

TEŞEKKÜR

Hazırlamış olduğum yüksek lisans tezimin çalışmalarında her zamanki etkileyici ve derin bilgisinin yanı sıra zerafeti ile daima bana güvenen ve destek olan danışmanım Prof. Dr. Nurdan Aslan'a en içten teşekkürlerimi arz ederim.

Hazırlamış olduğum çalışmada kendime olan güvenimin artmasında ve hayatta bu doğrultuda ilerleme konusunda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Erdem Turgan'a teşekkür ederim. Akademik olarak gelişme yönünde her zaman destek olan ve birlikte çalışmaktan onur duyduğum Prof. Dr. Mehmet Tanyaş, Dr. Öğr. Üyesi Hamit Vanlı hocalarım başta olmak üzere Dr. Öğr. Üyesi Fulya Taşel ve Prof. Dr. Sahure Gonca Telli hocalarıma tez çalışmalarım esnasında göstermiş oldukları hoşgörü için teşekkür ederim. Çalışmayı hazırlama konusunda zorlandığım noktada bana yardımcı olan ve önemli bir düğümü çözmemi sağlayan hocam Doç. Dr. Şafak Gündüz'e teşekkür ederim.

Hayatta gerçek anlamda çalışmanın, olgunluğun, akıl ile hareket etmenin ne anlama geldiğini görmemi sağlayan, eşsiz bir baba ve akademisyen olan canım babam Prof. Dr. Altan Aykut'a; bizleri tüm asaleti ve sabrıyla yetiştiren, her zaman tam destek olan motivasyon kaynağım canım annem Yasemin Aykut'a teşekkürler yetmez. Tez çalışmalarımda hayatımı kolaylaştıran, karizması ve doğru düşünme yeteneğiyle bana her zaman moral veren ve destek olan canım eşim Mustafa Yaman'a çok teşekkür ederim. Hayatın bana verdiği en güzel armağan olan zarif kızım Fevziye Azra Yaman'a, altı yıl boyunca çeşitli nedenlerle evde yapmış olduğum ders çalışmalarım ve tez çalışmam esnasında kendisinden çaldığım vakitlere katlandığı hatta tüm sevgisiyle anlayış gösterdiği için teşekkür ederim.

TABLO LİSTESİ

Tablo-1. Ülkeler İtibarıyla Türkiye Tarafından Başlatılan Soruşturma ve Uygulanan Anti-Damping Önlem Sayıları (Nisan 2019).....	72
Tablo-2. Anti-damping Önlem Sayıları İtibarıyla İlk 20 Ülke (Haziran 2019)	76
Tablo-3. Anti-damping Soruşturma Sayıları İtibarıyla İlk 20 Ülke (Haziran 2019)	77
Tablo-4. Ülkeler İtibarıyla Türkiye'ye Karşı Başlatılan Soruşturma ve Uygulanan Anti-Damping Önlem Sayıları (Haziran 2019)	79
Tablo-5. Türkiye'ye Yönelik Yürürlükte Bulunan Anti-damping Önlemleri (Haziran 2019)	83
Tablo-6. Türkiye'ye Yönelik Devam Eden Anti-damping Soruşturmaları (Haziran 2019)	85

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
age.	: Adı geçen eser
AHMM	: Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Hakkındaki Mutabakat Metni
AHO	: Anlaşmazlıkların Halli Organı
CIF	: Maliyet, Sigorta ve Navlun (Cost, Insurance and Freight)
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
GATT	: Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması
GSYH	: Gayrisafi Yurtiçi Hasıla
MFN	: En Çok Kayrılan Ülke (Most-Favoured-Nation)

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ	iii
TEŞEKKÜR	iv
TABLO LİSTESİ	iii
KISALTMALAR	vii
1. GİRİŞ.....	1
2. EKSİK REKABET PİYASALARINDA FİYAT FARKLILAŞTIRMASI	3
2.1. FİYAT FARKLILAŞTIRMASININ NEDENLERİ.....	3
2.1.1. Eksik Rekabet Piyasası Tanım.....	3
2.1.2. Haksız Rekabetin Etkileri	4
2.1.3. Fiyat Farklılaştırmasının Nedenleri	5
2.2. FİYAT FARKLILAŞTIRMASININ KOŞULLARI.....	7
2.3. FİYAT FARKLILAŞTIRMASININ TÜRLERİ.....	8
2.3.1. Üreticiler Açısından Fiyat Farklılaştırması Türleri	8
2.3.2. Tüketiciler Açısından Fiyat Farklılaştırması Türleri	9
3. ULUSLARARASI FİYAT FARKLILAŞTIRMASI OLARAK DAMPİNGE GENEL BAKIŞ	15
3.1. DAMPİNG NEDENLERİ.....	15
3.1.1. Damping Tanımı ve Kapsamı	15
3.1.2. Süresine Göre Damping Türleri.....	18
3.1.3. Damping Koşulları.....	19
3.1.4. Damping Marjının Belirlenmesi	20

3.2.	DAMPİNGİN ETKİLERİ.....	22
3.3.	GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASI VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ’NÜN DAMPİNGE BAKIŞI.....	24
3.3.1.	Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması’nın Dampinge Bakışı	27
3.3.2.	Dünya Ticaret Örgütü’nün Dampinge Bakışı	29
3.4.	ANTI-DAMPİNG VERGİLERİ	31
3.4.1.	Anti-damping Vergilerinin Tanımlanması.....	32
3.4.2.	Anti-damping Vergilerinin Yürürlüğe Konma Nedenleri	34
3.4.3.	Anti-damping Soruşturmaları	36
3.4.4.	Anti-damping Vergilerinin İthalatçı ve İhracatçı Ülkeler Üzerindeki Etkileri.....	39
3.5.	LİTERATÜRDE DAMPİNG UYGULAMALARI VE ANTI DAMPİNG VERGİLERİ.....	44
4.	TÜRKİYE’NİN KARŞILAŞTIĞI DAMPİNG UYGULAMALARI VE ANTI- DAMPİNG VERGİLERİ	52
4.1.	Türkiye’de Anti-damping Mevzuat Düzenlemeleri	52
4.2.	Türkiye’nin Karşılaştığı Damping Uygulamaları ve Uyguladığı Anti-damping Vergisi Önlemleri.....	53
4.3.	Türkiye’ye Karşı Açılan Damping Soruşturmaları ve Uygulanan Anti-damping Vergileri	76
5.	SONUÇ	87
6.	KAYNAKÇA	90
7.	EKLER.....	97

1. GİRİŞ

Uluslararası ticareti sınırlandırmada ülkelerin başvurduğu geleneksel araçlar tarifelerdir. Tarifelerin yanı sıra ülkeler zamanla bu araçları çeşitlendirme yoluna gitmeye başlamışlardır ve bunların genel ismine tarife dışı araçlar denmektedir. Tarife dışı araçlar da tarifeler gibi genel olarak ithalatın kısıtlanmasını amaçlamaktadırlar.

Günümüzde ülkeler arasında serbest ticaret anlaşmaları gibi tarife indirimi sağlayan pek çok anlaşma yapılması yaygınlık kazanmıştır. Bu durum, özellikle söz konusu anlaşmaların dışında kalan ülkeleri, yerli endüstrilerini korumak için farklı yollara başvurmaya yöneltmektedir. Bu yollardan bir tanesi Dünya Ticaret Örgütü'nce genel koşulları ve yaptırımları belirlenmekte olan anti-damping vergileridir. İthalatçı ülkelerin dampinge karşı başvurduğu tarife dışı engellerden olan anti-damping vergileri günümüze dek hem Türkiye tarafından yabancı ülkelere hem de yabancı ülkeler tarafından Türkiye'ye karşı pek çok defa uygulanmıştır ve günümüzde hala uygulanmaktadır.

Anti-damping önlemler, bir ülkenin uluslararası rekabet gücünün artırılması ve uluslararası piyasada haksız rekabet ortamının oluşmasını engelleme amacına hizmet etmektedir. Haksız rekabetin hangi koşullarda oluşacağı, buna karşı ne tür önlemler alınacağı ve yaptırımları Dünya Ticaret Örgütü tarafından belirlenmiştir. Uluslararası piyasada ticaret yapmakta olan ülkeler Dünya Ticaret Örgütü'nce alınan kararlar doğrultusunda yurtiçi mevzuat ve uygulama çerçevelerini oluşturmaktadırlar. Hazırlanmış olan bu çalışmada Türkiye'nin karşılaşmakta olduğu anti-damping önlemleri bu doğrultuda incelenmektedir.

Bu çalışmanın ikinci bölümünde eksik rekabet piyasalarının hangi şartlar altında oluşacağı ve bu piyasalarda fiyat farklılaştırmasının ne şekilde yapılacağı araştırılmıştır. Ayrıca damping ve anti-damping önlemler ile ilgili daha önce yapılmış olan çalışmaların incelenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde uluslararası fiyat farklılaştırması türlerinden olan dampingden hangi koşullarda söz edebileceğimiz konusu tanımlanmakta, dampingin ve anti-damping önlemlerin tanımı, içerikleri ve etkileri açıklanmakta, bu doğrultuda yapılan çalışmalarla ilgili bilgiler verilmektedir. Bu bölümde ayrıca Gümrük

Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) ve Dünya Ticaret Örgütü'nün damping konusunda yapmış olduğu görüşmeler sonucu alınan kararlar ve yaptırımlardan söz edilmektedir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde ise Türkiye'nin karşılaşmış olduğu damping uygulamaları sonucunda almış olduğu anti-damping önlemler ve Türkiye'ye karşı uygulanmakta olan anti-damping vergi önlemleri incelenmektedir.

2. EKSİK REKABET PİYASALARINDA FİYAT FARKLILAŞTIRMASI

2.1. FİYAT FARKLILAŞTIRMASININ NEDENLERİ

2.1.1. Eksik Rekabet Piyasası Tanım

Eksik rekabet piyasaları, tam rekabet piyasasının varlığından söz edebilmek için gerekli olan mobilite, atomisite, homojenlik ve açıklık koşullarından en az birinin sağlanamadığı hallerde ortaya çıkan piyasalardır. Bu koşullardan ilki olan mobilite, piyasaya giriş ve çıkışlarda firmaların herhangi bir engelle karşılaşmaması halidir. Diğer bir koşul olan atomisite, piyasadaki alıcı ve satıcı sayısının, piyasa fiyatlarını etkileyemeyecek kadar çok sayıda olması durumunu ifade etmektedir¹. Homojenlik koşulu, piyasada üretilen ve alışverişe konu olan ürünlerin aralarında fark gözetilemeyecek şekilde birbirine benzemesi durumunu ifade etmektedir. Açıklık koşulu ise, piyasadaki alıcı ve satıcıların karar almalarını kolaylaştıracak olan her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilmeleri anlamına gelmektedir.

Herhangi bir ülke piyasasında, belirtilmiş olan tam rekabet piyasası koşullarından bir ya da birkaçının aksaması durumunda eksik rekabet piyasasından söz edilmektedir. Piyasada eksik rekabetin söz konusu olması ve dolayısıyla tam rekabet koşullarının sağlanamaması, piyasada tekelleşmeyi kolaylaştırması ve haksız rekabete yol açması bakımından önem arz etmektedir. Eksik rekabet piyasalarının pek çok çeşidi olmakla birlikte bu çalışmada tümü ele alınmayacak, damping uygulamasının sonucunda oluşabilecek ve piyasada haksız rekabete sebebiyet verebilecek olan monopol ve oligopol piyasalarından söz edilecek, bu piyasaların neden haksız rekabete yol açacağı açıklanacaktır.

¹ Zeynel Dinler, **Mikro Ekonomi**, 19. Basım, Bursa: Ekin Kitabevi, 2008, s. 312.

2.1.2. Haksız Rekabetin Etkileri

Eksik rekabet piyasalarında üreticiler için amaç kar maksimizasyonu sağlamak ve bu doğrultuda piyasa gücünü artırmaktır. Ekonomik rekabetin her türlü ihlali anlamına gelen haksız rekabet uygulamaları genellikle piyasa yapısından kaynaklanmaktadır². Haksız rekabetin pek çok çeşidi olmakla birlikte uluslararası ticaret uygulamalarında en sık karşılaşılan haksız rekabet türü damping olarak karşımıza çıkmaktadır.

13.01.2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda hangi uygulamaların haksız ve hukuka aykırı olduğu tanımlanmıştır. Bu tanım gereği rakipler arasında ya da tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı ya da dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar bu kapsamda değerlendirilir³. Aynı adlı Kanunun 55. maddesi ise haksız rekabet hallerini tanımlamaktadır. Ticaret işlemleri temelinde Türk Ticaret Kanununa bağlı olmakla birlikte ülke içinde gerçekleştirilen işlemlerin haksız rekabete yol açmaması hususu temelde anayasal bir haktır ve bu hak Anayasanın 172. maddesiyle korunmaktadır. Söz konusu madde gereğince devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler almak ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik etmekle yükümlüdür. Bu doğrultuda değerlendirildiğinde rekabet, piyasanın bir gerekliliği olmakla birlikte haksızlığa yol açmadan gerçekleşmesi gereken bir olgudur. 7.12.1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 6. maddesi, hakim durumun kötüye kullanılması hallerini düzenlemektedir. Söz konusu madde gereğince bir ya da birden fazla teşebbüsün bir ülkedeki mal ya da hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına ya da başka firmalarla yapacağı anlaşmalar yoluyla kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır. Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan ya da

² Sadettin Gültekin, "Dış Ticarete Haksız Rekabet: Damping", **Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi**, Ankara Barosu, C. 10, S. 2010/1, (2010), s.13.

³ Türk Ticaret Kanunu (13/01/2011- 6102/54 md.), <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6102.pdf> (16.03.2019).

dolaylı engel olunması gibi eylemler ile rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler, kötüye kullanma hallerinden sayılmıştır⁴.

Yapılmış olan tanımlara göre eksik rekabet piyasası içinde monopol gücü sağlamaya çalışmak ya da firmalar arasında yapılan resmi anlaşma türlerinden⁵ olan karteller kurmak suretiyle haksız rekabete yol açmak kanunlarla yasaklanmış eylemlerdendir. Ancak bilindiği üzere uluslararası ticaret büyük ölçüde, monopol gücüne sahip büyük firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra monopolün en temel özelliğinin yüksek fiyatla satış yapmak suretiyle aşırı kar elde etme eğilimi olduğu bilinmektedir. Monopolcü firmaların aşırı kar elde etmelerini sağlayan en temel araçlardan biri de fiyat farklılaştırmalarıdır.

2.1.3. Fiyat Farklılaştırmasının Nedenleri

Fiyat farklılaştırması firmaların ülke içi ya da ülke dışında henüz hakim olmadıkları piyasa payına sahip olmak amacıyla başvurdukları bir yöntemdir. Firmaların rekabet gücünü artırmaları, piyasa payını genişletebilmeleri ve elde ettikleri karı artırabilmeleri için oldukça önemlidir. Bu durum yalnızca ülke içi rekabet gücü değil, ülkeler arası rekabet gücü bakımından da geçerlidir. Piyasa payının bu yolla artırılmasında en önemli araç ise ölçek ekonomilerinden yararlanılmasıdır.

Ölçek ekonomisi firmaların üretim ölçeğinin genişletilmesi suretiyle maliyetlerin düşürülmesi anlamına gelmektedir. Bunu sağlamanın yollarından bir tanesi, firma ya da söz konusu endüstri dalı içinde maliyet düşürücü önlemlerin alınması, üretim faktörlerinin iyileştirilmesidir. Bunun yanı sıra atılabilecek bir diğer önemli adım, piyasa payının artırılması, böylece artan üretimle birlikte maliyetlerin düşürülmesidir.

⁴ Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (7/12/1994- 4054/6), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4054.pdf> (16.03.2019)

⁵ David Begg, Stanley Fischer, Rudiger Dornbusch, **İktisat**, Vildan Serin (çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2005, s.149.

Piyasa payı zamanla artan bir firma için en yüksek karı elde etmenin yolu monopole yaklaşmak ve böylece monopol gücünü fiyatları belirleyebilme yönünde kullanmaktır. Ülke ekonomilerinde birden fazla firmanın zaman zaman karteller kurmak suretiyle aralarında anlaşma yoluna giderek fiyatları etkileyebilecek hatta belirleyecek duruma geldikleri ve böylece karlarını artırdıkları görülmektedir. Söz konusu monopolcü firmalar karlarını artırabilmek amacıyla fiyat farklılaştırması yoluna gidebilirler. Böylece bir süre boyunca uluslararası ticarete uyguladıkları fiyatları düşük tutacak, belli bir süre sonra ise fiyatları yükseltecek ve karlarını artıracaklardır.

Fiyat farklılaştırmasının amacı, tam rekabet piyasasında tek fiyat uygulanması sonucu ortaya çıkan dara kaybını ve tüketici fazlasını ele geçirmek ve böylece firma karını artırmaktır⁶. Bilindiği üzere tam rekabet piyasası koşullarında piyasada çok sayıda alıcı ve satıcının bulunması, malın homojen olması, piyasaya giriş çıkışların serbest olması ve firmaların fiyatları tek başına belirleyememeleri sonucu piyasada tek bir fiyat oluşmakta ve tüm firmalar bu fiyatı kabullenmektedir. Ancak bu durumda tüketicinin söz konusu mal için ödemeye razı olduğu fiyat ile piyasa tek satış fiyatı arasındaki pozitif fark tüketici fazlası olarak tanımlanmaktadır. Benzer şekilde üreticinin tek piyasa fiyatının altında fiyatlardan satmaya razı olduğu durumlar da söz konusu olabilmektedir. Bu durumda üreticinin satmaya razı olduğu düşük fiyatlar ile piyasa tek satış fiyatı arasındaki olumlu fark da üretici fazlası olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu tüketici ve üretici fazlaları toplam fazlayı oluşturmaktadır ve bu fazlanın maksimum olduğu noktada piyasanın etkin olduğundan söz edilebilir. Böyle bir etkin durumda devlet piyasaya taban fiyat ya da tavan fiyat gibi müdahaleler yoluyla toplam fazlanın bir kısmını gelir olarak alabilir ancak bu durumda dahi belli bir miktar dara kaybı oluşacaktır. İşte firmaların karteller kurmak ya da monopolleşmek suretiyle elde etmek istedikleri kar, söz edilen toplam fazla ve dara kaybının bir kısmı ya da tamamından oluşmaktadır. Monopolcü bir firma için üretici fazlası, bir başka deyişle kar, toplam maliyetlerin üzerindeki gelir fazlasıdır⁷. Bu gelir fazlasının yüksek olması firmaları fiyat farklılaştırmasına iten nedenlerdendir.

⁶ Erdal M. Ünsal, **Mikro İktisat**, Ankara: İmaj Yayınevi, 2007, s. 409.

⁷ Begg, Fischer, Dornbusch, *age.*, s. 304.

2.2. FİYAT FARKLILAŞTIRMASININ KOŞULLARI

Fiyat farklılaştırması, kartelleşme ya da monopolleşme yoluyla piyasada tam rekabet halinde oluşan toplam fazlanın ve darı kaybının ele geçirilmesi amacıyla malın farklı birimlerinin farklı fiyatlarından satılması suretiyle gerçekleştirilmektedir. Bu amaçla monopolcü firma, arzını kontrol ettiğı mala farklı fiyatlar vermeye razı olan alıcılara yüksek fiyatlardan satış yaparak tüketici fazlasını ve dolayısıyla karını artırma yoluna gitmektedir⁸.

Firmaların uygulayabileceğı pek çok fiyat farklılaştırması çeşidi bulunmaktadır. Söz konusu farklılaştırmalar dürüstlük kurallarına aykırı şekilde fiyatların düşürülmesi ve rakip firmalara ya da halka zarar verici nitelikte olmadığı sürece piyasanın doğal işleyişine uygun olacaktır.

Fiyat farklılaştırması homojen bir ürünün aynı anda farklı alıcılara farklı fiyatlardan satılması anlamına gelmektedir. Burada farklı alıcılara satılmasına ek olarak farklı fiyatlardan alınması ya da kiralanması da söz konusudur. Ürün ile kastedilen ise mallar kadar üretim faktörlerini de içermektedir. Bu tanımda aynı an ile kastedilen ise, mevcut koşullar altında olmasıdır. Dolayısıyla hafta içi ve hafta sonu fiyatları; gündüz ve akşam fiyatları; yoğun saatler ve durgun saatlerdeki fiyatlar ya da sezon fiyatları ve sezon dışı fiyatlar arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır⁹. Burada farklı fiyatlardan söz edilirken, farklı kalitede ürünlerin ya da farklı marjinal maliyete sahip ürünlerin aynı fiyattan satılması da bir çeşit farklılaştırmadır. Benzer şekilde farklı kalitede ya da farklı faktör verimliliğine sahip ürünlerin aynı fiyata satın alınması da bir farklılaştırma çeşididir. Dolayısıyla fiyat farklılığı söz konusu olmadan da fiyat farklılaştırması yapmak mümkün olacaktır¹⁰.

⁸ Dinler, *age.*, s. 340.

⁹ Fritz Machlup, "Characteristics and Types of Price Discrimination", *The National Bureau of Economic Research*, 1955, <http://www.nber.org/chapters/c0971> (28.06.2018), s. 397.

¹⁰ *age.*, s. 398.

2.3. FİYAT FARKLILAŞTIRMASININ TÜRLERİ

Fiyat farklılaştırmasının nispeten zayıf olan rakiplerin piyasadan çekilmesi ya da en azından büyümelerinin engellenmesi amacıyla kullanıldığı, bu nedenle monopol yaratma amacı taşıdığı yaygın bir görüş olarak karşımıza çıkmaktadır. Fiyat farklılaştırmasının en temel halini bir satıcı kendisine farklı net kazançlar sağlayacak fiyat tekliflerini kabul edeceği gerçeğiyle açıklayabiliriz. Bazı fiyatlar daha cazip gelecek, diğerleri daha az cazip gelecek ya da hiç cazip olmayacaktır ve elbette cazip olan fiyatları kabul etmesi rakip firmalar için bir rekabet unsuru olacaktır. Rekabetin bu yolla daha üst seviyeye çıkması, avantajlı fiyat teklifleri daha avantajlı olana kadar, avantajsız olanlar ise daha avantajsız hale gelene kadar satıcıların daha avantajlı fiyat teklifleri almak için çabalamalarına yol açacaktır. Bu durum ise beraberinde monopolleşmeyi getirecektir¹¹. Bu husus dikkate alınırken özel fiyatlandırmalarda kişisel ve öznel kararlar göz önünde bulundurulmamaktadır ve dolayısıyla kişilerin objektif ve rasyonel olduğu kabul edilmektedir.

Fiyat farklılaştırması türleri kişisel farklılaştırma, grup farklılaştırması ve ürün farklılaştırması olmak üzere üç temel grup altında toplanmaktadır. Kişisel farklılaştırma bireysel alıcıların her birine farklı uygulamalar sunulması sonucu ortaya çıkmaktadır. Grup farklılaştırması bireyler değil, tüketici grupları arasında farklı fiyat uygulanması sonucu ortaya çıkmaktadır. Ürün farklılaştırması ise bireyler ya da gruplar arasında bir ayırım yapmaz, bunun yerine tüketicilere farklılaştırılmış fiyatlardaki farklı ürünler arasından seçme hakkı sağlar.

2.3.1. Üreticiler Açısından Fiyat Farklılaştırması Türleri

Üreticiler açısından fiyat farklılaştırmasının en spesifik modeli kişisel fiyat farklılaştırmasıdır. Bu modelde ürünün satıcısı, her alıcının pazarlık gücüne, ödeme

¹¹ *age.*, s. 400.

gücüne, piyasa konusunda bilgisine ve satın alma isteğine göre farklı fiyatlar uygulamaktadır. Bu farklılaştırma türü ekonomik analizlerden ziyade personel seçimi ve tüketici davranışları konusunun kapsamına girmektedir¹².

Ekonomi alanında en sık incelenen farklılaştırma modeli çoğunlukla doktorlar ve avukatlar tarafından kullanılan, tüketici gelirin'e göre yapılan farklılaştırmadır. Bu modelde, sağlayacakları hizmet karşılığında hastanın ya da müvekkilin karşılayabileceği değere göre ücretler belirlenir. Gelir durumuna göre yüksek ücret alınması, hizmet sağlayanların hizmet ettikleri alandaki monopol gücünü kullanma becerisine bağlı olarak gerçekleşecektir. Bu modelde fiyat kısıtlayıcı etken olarak etik değerler söz konusu sektörde rekabet ortamını da sınırlandıracaktır.

Fiyat farklılaştırmasının uygulanacağı bir diğer alan, fikri ve sınai haklarla korunabilecek olan ve bu nedenle karların oldukça yüksek tutulabileceği fikir, eser, endüstri gibi üretim alanlarıdır. Özellikle fikir ve eserler bölüşülemeyen mallardır. Bu nedenle firmaların piyasada uzun süreli kalabilmesi ve uluslararası rekabet gücüne sahip olabilmeleri fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunup korunmamasına sıkı sıkıya bağlı bir durumdur¹³. Yapılan yatırımların ve sağlanacak katma değerlerin fikri ve sınai haklarla korunması ise monopol gücü ve rekabet gücü artışını beraberinde getirecektir.

Fiyat farklılaştırmasının dayandığı tüm modellerin altında yatan esas, fiyatların en azından alıcıların katlanabileceği derecede makul düzeyde olması gerekliliğidir¹⁴.

2.3.2. Tüketiciler Açısından Fiyat Farklılaştırması Türleri

Tüketiciler açısından fiyat farklılaştırması, tüketicilerin bulunduğu bölge itibariyle ya da tüketicilerin imkanlarına göre yapılabilmektedir. Tüketicilerin bulunduğu bölge açısından farklılaştırmalar, yalnızca fiyat farklılaştırması yoluyla

¹² *age.*, s. 401.

¹³ Gökova, Ummuhan. "Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Firmalar İçin Önemi." *Büyüteç* (Ankara Sanayi Odası Yayın Organı), Ocak-Şubat 2011, s. 60.

¹⁴ Machlup, *age.*, s. 403.

sağlanmamaktadır, aksine fiyatlar aynı iken ya da birbirine çok yakınken maliyet farklılaştırmasından kaynaklı olabilmektedir.

2.3.2.1. Tüketicilerin Bulunduğu Bölge Yönünden Fiyat Farklılaştırması

1. *Maliyet-farklarını-göz-ardı-et yaklaşımı:* Yakınında olan satıcı ile uzakta olan satıcı arasında farklılaştırma yapmaktadır. Üretici, ürünü belli bir maliyetle üretir ve perakende satış fiyatını belirler. Bu tür farklılaştırmada, daha uzak bölgede olan satıcı lehine farklılaştırma yapılmış olur çünkü uzak bölgedeki satıcı, ürünü üreticiden alırken katlanması gereken ek maliyetten kurtulmuş olur, mesafe fark etmeksizin her satıcı aynı fiyata alır. Bu durumda komşuya daha yüksek maliyetle satış yapılmış olmaktadır.
2. *Dağıtımçıları-kendi-bölgesinde-ücretlendir yaklaşımı:* Bu farklılaştırma türünde üretici fiyatlarını f.o.b. cinsinden belirler ve navlunu ürün bedeline dahil ederek, ürünün yükleme yaparken, toptancının faturadan navlun bedelini düşmesini sağlar. Bu tür fiyat farklılaştırmasında navlun bedelinin her bölgeye eşit olarak yansıtılması söz konusudur. Böylece dağıtımıcının ürünü kendisine belirlenen bölgeden farklı bir bölgede dağıtması engellenmiş olur çünkü ürünün yükleme ve satış fiyatı her bölgede aynı olacaktır ve kendi bölgesinden farklı bir bölgeye yapacağı taşıma faaliyeti kendisine, elde edeceği kardan daha yüksek bir maliyete neden olabilecektir. Bu yolla dağıtımçıların birbirlerinin bölgesine müdahale etmesinin yolu engellenmiş olmaktadır¹⁵.
3. *Navlunları-eşleştir yaklaşımı:* Bu farklılaştırma türünde navlun bedelinin farklı bölgelerdeki dağıtımçılara farklı fiyatlarla yansıtılması söz konusudur. Üreticinin her bölgeye ürün gönderimi esnasında katlanacağı navlun maliyeti farklıdır ve bunu

¹⁵ Machlup, age., s. 405.

dağıtımçıya yansıtırken bölgeler arasında farklılaşma söz konusu olacaktır. Böylece yakında olan lehine bir fiyat ayrımcılığı söz konusu olacaktır¹⁶.

4. *Oyunu-oyna yaklaşımı*: Bu yaklaşımın resmi adı “temel nokta fiyatlama yöntemi”dir (basing-point system). Söz konusu farklılaştırma türünde üretici tarafından taban ve tavan fiyat belirlenmesi sonucu farklı bölgelerde, ilan edilen en düşük fiyatı ve navlun bedelini kapma mücadelesi başlamaktadır. Günümüzde “tavsiye edilen satış fiyatı” olarak da nitelenen bu fiyat uygulamasının iki sonucu oluşmaktadır. İlk olarak, satıcılar arasında efektif fiyat rekabeti engellenmiş olur. İkinci olarak, bu tür bir farklılaştırma, piyasadaki güçlü firmaların satış hacmini kontrol altına almalarına ve böylece küçük firmaların büyüme potansiyellerini denetlemelerine yol açabilir. Dolayısıyla temel nokta fiyatlama yöntemi, monopol fiyatlandırmasının en yaygın ve belirgin örneklerinden olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁷.
5. *Rakibi-öldür yaklaşımı*: Oyunu-oyna yaklaşımının, dev firmaların yerel fiyatları düşük tutmak suretiyle küçük firmaları baskı altında tutma yoluna gitmelerine dönüşen ve bu firmaları piyasadaki çekilmeye zorlamalarına neden olan bir farklılaştırma türüdür. Rakibi-öldür türü fiyat farklılaştırması ABD’de Clayton Antitröst Yasası ile yasaklanmış, rekabeti azaltmak amacıyla farklı alıcılar için aynı kalite ve miktarda ürüne farklı fiyat belirlemenin yasa dışı olduğu belirtilmiştir. Bu farklılaştırma türünün tanımını yapmak kolay olsa da pratikte bunu kanıtlamak oldukça zor olabilmektedir çünkü fiyatları düşürmenin pek çok nedeni bulunmaktadır.
6. *Arz-fazlasının-fiyatını-düşür yaklaşımı*: Bu tür bir fiyat farklılaştırmasında satıcı, arz fazlasını eritmek amacıyla farklı bir bölgede bu ürünleri daha düşük fiyattan satma yoluna gitmektedir ancak bu durum söz konusu bölgedeki diğer satıcılar aleyhine haksız fiyat rekabetine neden olmaktadır. Bunun yanı sıra bölgedeki diğer satıcılar açısından düzenli bir piyasa yapısı söz konusu iken ürünlerini damping yoluyla

¹⁶ Machlup, *age.*, s. 406.

¹⁷ *age.*, ss. 406-408.

satmakta olan satıcı, bu bölgenin dönemsel indirimli satış bölgesine dönüşmesine neden olmaktadır¹⁸.

7. *Her-bölgeden-en-iyi-şekilde-yararlan yaklaşımı*: Bu fiyat farklılaştırması türü yerli ve ihraç ürün fiyatlarında sıklıkla görülmektedir. Satıcı her bölgede, söz konusu bölgenin talep yapısı farklılıklarından faydalanmak suretiyle farklı fiyat belirleme yoluna giderek karını maksimize etmektedir. Özellikle kartel yapılanmalarının uyguladığı bu farklılaştırma türü yerel piyasalarda alışlagelmiş bir uygulama olmamakla beraber ülkeler arasında kullanılan bir yöntemdir. Belli bir ürün için talep esnekliğinin düşük olduğu ülke piyasalarında alıcıların daha yüksek fiyatlarla karşılaşması söz konusudur. Talep esnekliği dışında bir diğer neden ise fiyat rekabetinin varlığı olabilmektedir. Bu durumda iç piyasadaki üreticileri arasında yüksek rekabet bulunan ülkelerde ihracatçılar düşük fiyat uygulama yolunu tercih etmektedir¹⁹.

2.3.2.2. Tüketicilerin Bulunduğu Konum Yönünden Fiyat Farklılaştırması

Tüketicilerin konumlarını yeni tüketiciler, büyük tüketiciler ya da ortaklık yapılan tüketiciler olarak gruplandırmak mümkündür. Böyle bir gruplandırma yoluna giderek satıcının fiyat politikaları arasındaki farklılıkları belirlemek anlamlı olacaktır.

1. *Yeni-alıcıları-teşvik-et yaklaşımı*: Bu fiyat farklılaştırması türünde satıcıların yeni alıcılar için aynı üründe farklı fiyat belirleme yoluna gitmesi söz konusudur. Satıcının fiyat düşürmesi sonucu karşı karşıya kaldığı mevcut talep düzeyinin fiyat politikasını sürdürebilmesi için tatmin edici olmadığı ancak satıcının talebin artacağı ve sonuçta kendisine yeterli düzeyde kar sağlayacağı beklentisine sahip olduğu durumlarda sıkça uygulanmaktadır. Yeni alıcılar için sağlanan düşük fiyat düzeyi

¹⁸ Machlup, *age.*, s. 409.

¹⁹ *age.*, s. 410.

devamlılığı planlanan bir düzey değildir, yalnızca yeni alıcı sayısının artışını sağlamaya yönelik olmaktadır.

2. *Büyük-olanları-kayır yaklaşımı*: Bazı durumlarda satıcı özellikle önem arz eden eski alıcılarını kayırma yoluna gitmektedir. Fiyat ya da miktar üzerinden indirim yapılarak büyük alıcının kayırılması ve küçük alıcının dışlanması mümkündür²⁰. Böyle bir farklılaştırma türü, büyük alıcıların satın aldığı büyük miktarda ürün üzerinden indirim yapılması suretiyle piyasada sıkça uygulanan bir durumdur. Bazen büyük alıcıyı kayırmak satıcı tarafından istenmeyen bir durumdur çünkü satıcı büyük bir alıcı uğruna gereğinden büyük fedakarlık yapmış gibi hissedebilir ancak alıcıyı kaçırmamak uğruna buna katlanıyor olabilir. Bu durumda fiyat farklılaştırmasını yasaklayan kanunlar satıcı için oldukça değerli olabilmektedir. Bazen ise, piyasa gücü yüksek olan bir satıcı sahip olduğu monopol gücünü artırmak amacıyla büyük alıcılarını kayırmaktadır. Piyasada alıcısı olan dağıtımıcı firmalar fiyat rekabeti içine girdiklerinde bazı firmaların gücünün artması, bazılarının ise azalması yönünde etkide bulunabilecek güce sahip olması, monopol gücünü artırmasını sağlayacaktır²¹.
3. *Onları-çizgide-tut yaklaşımı*: Satıcının piyasa satış fiyatına uyan alıcılar lehine gerçekleşen bu fiyat farklılaştırması türü, alıcıların satıcı tarafından belirlenen fiyat politikasına karşı tutumlarını kontrol altına almaya yöneliktir. Burada satıcı tarafından uygulanan iki farklı yöntem söz konusu olacaktır. Birincisi, satıcının belirlemiş olduğu fiyatları uygulamayan dağıtımıcıları kara listeye alarak onlara indirim uygulamayıp diğer tüm alıcılara uygulamaktır. İkincisi ise yalnızca satıcının belirlemiş olduğu fiyatları uygulayan dağıtımıcıları beyaz listeye alarak onlara büyük oranda indirim uygulamaktır. İkincisi yasal açıdan daha uygun, daha güvenli ve bu nedenle daha yaygın olarak kullanılan bir uygulamadır²².

Fiyat farklılaştırması aynı bölge ve konumda bulunan dağıtımıcı ve alıcılara farklı fiyat uygulanması yoluyla haksız rekabete yol açabileceği gibi, farklı bölge ve

²⁰ Machlup, *age.*, s. 411.

²¹ *age.*, s. 412.

²² *age.*, s. 413.

konumda bulunan dağıtımıcı ve alıcılara aynı fiyatın uygulanması da haksız rekabete yol açabilecektir²³. Farklılaştırmanın temel amacı elde edilen gelirin artırılması, zararın azaltılması ya da piyasada sahip olunan rekabet gücünün artırılması suretiyle monopol gücünün artırılmasıdır. Ancak bazı durumlarda piyasa koşulları fiyat farklılaştırması yapılması zorunlu hale gelebilmektedir. Yurtdışı piyasalardaki fiyatlar yurtiçi piyasaların oldukça altında ise bu durumda ihracatçı firma yurtdışı piyasaya girebilmek ya da piyasada rekabet gücüne sahip olmak amacıyla fiyatları düşük tutmak durumunda kalabilmektedir²⁴.

²³ Hanife Dirikkan, **Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Damping ve Antidamping Önlemler**, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, No:68, 1996, s. 16.

²⁴ *age.*, s. 18.

3. ULUSLARARASI FİYAT FARKLILAŞTIRMASI OLARAK DAMPİNGE GENEL BAKIŞ

3.1. DAMPİNG NEDENLERİ

Uluslararası piyasada ihracat yapmakta olan bir firmanın fiyat farklılaştırması ve bunun bir türü olan damping yoluna gitmesinin, ithalatçısı olduğu ürünlerde uygulanan dampinge misilleme yapmak, rakip ülke endüstrilerinde küçülmeye yol açmak, siyasi olarak yıpratmak gibi yurtdışı piyasalarına doğrudan zarar vermek amacını taşıyan çeşitli nedenleri olabilmektedir. Bunun yanı sıra, sahip olduğu piyasa payını genişletmek, stoklarda birikmiş olan ürünleri elden çıkarmak ya da yurtdışı piyasada yer alabilmek²⁵ gibi doğrudan zarar verme amacını taşımayan nedenlerle de damping uygulanması mümkündür. Ayrıca üretim fazlasının düşük fiyatla yurtdışı piyasalarda elden çıkarılması suretiyle iç piyasada fiyat düşüşünün önüne geçilerek karı artırmak, üretim faktörlerinin tam istihdamını sağlamak gibi amaçlarla da damping uygulandığı görülmektedir²⁶.

3.1.1. Damping Tanımı ve Kapsamı

Damping kavramı ilk gündeme geldiği yıllarda, üreticilerin yurt içinde satamadıkları malları, yurtiçi fiyatları düşürmemek amacıyla dünya pazarlarına boşaltmaları (dump) anlamında kullanılmıştır²⁷. Ancak bu tanım, fiyat farklılaştırmasının hangi yönde olacağı ve iki yabancı piyasa arasındaki fiyat farklılaşmalarının da damping sayılabileceği anlamına gelmesi nedeniyle uygulamada gerçekleşen damping tanımını yapma konusunda yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla

²⁵ *age.*, s. 101.

²⁶ Onur Elele, **Uluslararası Ticarete Damping ve Antidamping**, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2008, s. 50.

²⁷ Halil Seyidoğlu, **Uluslararası İktisat**, İstanbul: Güzem Can Yayınları, 2013, s. 216.

dampingin daha kapsamlı bir tanımının yapılması gerekliliği uzun yıllar devam etmiş ve damping kavramının sınırları, 1920’li yıllara kadar tartışılmıştır. Mayıs 1927’de Cenevre’de toplanan Dünya Ekonomi Konferansı’nda da bu konu gündeme gelmiş ancak konu üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır²⁸. 1920’lerin sonlarından günümüze gelindiğinde damping ekonomik anlamda kısaca bir malın ihraç fiyatının, yurtiçi normal piyasa fiyatının altında olması durumu olarak tanımlanmaktadır.

Ekonomi literatürüne yirminci yüzyılın ilk yıllarında girmiş olan damping kavramı, bu konuda ilk uluslararası çalışmaları yapan Jacob Viner tarafından 1923 yılında, “ulusal piyasalar arasında yapılan fiyat farklılaştırması” şeklinde tanımlanmıştır²⁹. Bu tanımda fiyat farklılaştırması ile anlatılmak istenen, yurtiçi piyasa talep esnekliği ve yurtdışı piyasa talep esnekliği arasındaki farklılıktan yararlanılmasıdır. Damping, eksik rekabet piyasalarında uygulanan bir tür üçüncü derece fiyat farklılaştırmasıdır. Üçüncü derece fiyat farklılaştırmasında üreticilerin piyasaları talep esnekliklerine göre gruplara ayırması ve aynı ürün için her gruba farklı fiyat uygulanması suretiyle marjinal hasılatların eşitlenmesi amacı hakimdir³⁰. Yurtdışı piyasalarda talep esnekliğinin yurtiçi piyasalara göre daha düşük olduğu durumda ihracatçı firma, yurtdışı piyasada daha yüksek fiyat belirleyerek; yurtdışı piyasa talep esnekliğinin daha yüksek olduğu durumda ise daha düşük fiyat belirleyerek piyasa payını artırmaya çalışacaktır.

J. Viner tarafından, ulusal piyasalar arasında yapılan fiyat farklılaştırması olarak tanımlanan damping kavramını eleştirel olarak inceleyen Thomas Walker Page, tanımın kendi içinde tezatlık oluşturduğunu belirtmektedir. Anlamı gereği, dampingden söz edilebilmesi için en temel koşul, yurtdışı fiyatlarının yurtiçi fiyatlardan düşük olmasıdır. Ancak Viner’ın yapmış olduğu tanım, yurtiçi fiyatların yurtdışı fiyatlardan düşük olması anlamında “tersine damping” olarak isimlendirdiği kavramı ve uygulamada damping denemeyecek durumları da kapsamına almaktadır³¹. Page’e göre, damping yapılmasına neden olan etkenler, dampingin etkileri ve bu konuda alınması

²⁸ Dirikkan, *age.*, s. 6.

²⁹ Jacob Viner. *Dumping: A Problem in International Trade*. Chicago: The University of Chicago Press, 1923. (Aktaran: Elele, *age.*, s. 21.)

³⁰ Seyidoğlu, *age.*, s. 217.

³¹ Thomas Walker Page, “Review: ‘Dumping: A Problem in International Trade’”, *Journal of Political Economy*, 1924, s. 501.

gereken önlemlerle ilgili olarak Viner'in yapmış olduğu tespitler son derece doğrudur ve belgelerle ispatlanmaktadır. Page, Viner'in dampingin yaygınlaşmasında en büyük sorumluluğun ABD ve Almanya'ya ait olduğu, bunun yanı sıra damping uygulamasına uzun süre devam edilebilmesi için gerekli en önemli koşulun fiyatlar üzerinde sahip olunan monopol gücü olduğuna dair gözleminin de tartışmasız doğru olduğunu öne sürmektedir³². Viner'in yapmış olduğu bir diğer önemli tespite göre, ABD haricinde diğer önemli ticaret ülkeleri damping konusunda yeterli yasal düzenleme yapmamışlardır ve 1908 yılında Fransa'da yapılmaya çalışılan anti-damping önlemleri sonuçsuz kalmıştır. ABD dışında gerçek anlamda telafi edici önlemler alma girişimi ilk defa 1904 yılında Kanada'da bulunan İngiliz kolonileri arasında başlamıştır ve bu hareket, Kanada'da alınan anti-damping önlemlerinin başlangıcı olmuştur. Viner Kanada'da kabul edilen 1904 Anti-damping Yasası'nın temelinde Kanadalı üreticileri koruma amacının olduğunu belirtmektedir. Ancak Page, ABD iç piyasalarında meydana gelen adaletsiz uygulamaların yansımalarının Kanada'da ortaya çıktığından ve bu nedenle ülke çapında önlemler alınması gerektiğinden söz etmektedir. Dolayısıyla özellikle İngiltere'de dämpinge karşı önlem alınmasının temelinde Kanada'nın ABD'ye karşı aldığı önlemlerin başarısının yattığını savunmaktadır³³.

J. Viner'in yapmış olduğu damping tanımının oldukça geniş kapsamlı olduğu ve bunun uygulamadaki standartlar doğrultusunda daraltılması gerektiğine dair bir diğer eleştiri de W. S. Culbertson tarafından yapılmıştır³⁴. Viner'in, ABD'de ve diğer pek çok ülkede 1890 yılından beri dampingin devam ettiği görüşünü Culbertson da desteklemektedir. Bu piyasalarda uygulanan damping nedeniyle adil olmayan sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Özellikle ikincil piyasalarda uygulanan dampingin daha uzun süreli olacağı görüşünü savunan Culbertson'un belirttiği üzere Viner, yurtdışı piyasalar tarafından uygulanan korumacı tarifelerin dämpinge karşı yeterli bir önlem olmayacağını öne sürmektedir³⁵. Culbertson'a göre eğer bir ülkenin ulusal piyasasında ticaretin adil bir şekilde ilerlemesi için anti-damping yasaları uygulanıyorsa, bu durum

³² *age.*, s. 502.

³³ *age.*, s. 503.

³⁴ W. S. Culbertson, "Review: 'Dumping: A Problem in International Trade'" *The American Journal of International Law*, 1924, s. 391.

³⁵ *age.*, s. 392.

diğer ülkelerin piyasalarında da aynı uygulamanın gerçekleştirilmesini beraberinde getirecektir. Böylece tüm dünyada daha adil ticari yasalara ve bu yasaları uygulayacak kurumlara ihtiyaç duyulacaktır³⁶.

3.1.2. Süresine Göre Damping Türleri

J. Viner dampingi sürelerine ve etkilerine göre üç sınıfa ayırmaktadır. Bunlardan ilki ara sıra yapılan ya da geçici (sporadic) damping, ikincisi kısa dönemli ya da aralıklı (short-run or intermittent) damping, üçüncüsü ise uzun dönemli ya da sürekli (long-run or continuous) dampingdir³⁷.

Eğer üretici stoklarında birikmiş ürünü elinden çıkarmak niyetiyle fiyatlarını düşürüyor ve bu durum piyasalara zarar vermek amacını taşııyorsa bu durumda geçici dampingden söz etmek mümkündür³⁸. Burada amaç, çeşitli nedenlerle yavaşlayan yurtiçi satışlar sonucu oluşan stok fazlasını sadece değişken maliyetleri karşılayacak şekilde fiyatlandırarak yurtdışı piyasalarda satmaktır³⁹. Geçici damping türü çoğunlukla kısa sürede bozulması mümkün olan tarımsal ürün ya da modası geçmiş olan ürünlerin yurtdışı fiyatlarında uygulanabilmektedir⁴⁰.

Herhangi bir piyasaya ilk defa girmek ya da mevcut bağlantıları devam ettirmek; piyasada ticari ilişkileri ve alıcıların gözündeki itibarını geliştirmek; piyasada oluşan rekabet ortamını ortadan kaldırmak; piyasada monopolleşmek suretiyle rekabet ortamı oluşmasının önüne geçmek; misilleme yaparak dampingin etkisini tersine çevirmek amacıyla uygulanmakta olan damping kısa süreli ya da aralıklı damping olarak nitelendirilmektedir⁴¹. İthalatçı ülkeler için en istenmeyen sonuçları doğurabilecek olan damping türü monopolleşmek amacıyla yapılacak olan kısa dönemli

³⁶ *age.*, s. 393.

³⁷ Luiz Claudio Duarte, "Dumping and Anti-Dumping in International Trade Origins, Legal Nature and Evolution Developments in Brazil and in The United States", School of Law University of Georgia, 1997, https://digitalcommons.law.uga.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1193&context=stu_llm (04.05.2018), s. 8.

³⁸ *age.*, s. 9.

³⁹ Hakan Akın, **Yeni İşim Dış Ticaret**. Ankara: Elma Yayınevi, 2003, s. 257.

⁴⁰ Elele, *age.*, s. 27.

⁴¹ Duarte, *age.*, s. 9.

dampingdir. Bu uygulama sonucu yerli piyasa üreticileri yeni fiyatları kabullenmek ya da piyasadan çekilmek durumunda kalabilecektir⁴².

Dampingin uzun dönemli ya da sürekli olduğundan söz edilebilmesi için, yurtiçi fiyatları düşürmeden mevcut tesislerde tam üretimin sürdürülüyor olması; ekonomide üretim ölçeğinin büyütülmesi gerekmede ya da tamamen merkantilist gerekçeler bulunmalıdır⁴³. Bu tür damping uygulamasında amaç piyasa payını ve rekabet gücünü artırmak suretiyle monopolleşmek ve kar maksimizasyonu sağlamaktır. Ölçek ekonomisinden yararlanmak amacıyla üretim ölçeğini genişleten üretici firma sabit maliyetlerini yurtiçi satışlarla karşılamakta ve yurtdışı piyasalara marjinal maliyete eşit ya da üzerinde bir fiyatla satış yapmayı sürdürmektedir. Bu durum, serbest piyasa ekonomisi yolunu izleyen ülkelerde yerli endüstrinin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır⁴⁴. Uzun dönemli damping, ithalatçı ülkenin sahip olmadığı doğal kaynaklar ya da hammaddelerin satış fiyatı üzerinde uygulandığında bu ülkenin rekabet ve üretim gücünü artırmak gibi olumlu sonuçlara da neden olabilmektedir⁴⁵.

J. Viner'ın yapmış olduğu bu sınıflandırma genel itibariyle kabul edilmekle birlikte söz konusu sınıflandırmaya karşı çeşitli eleştiriler bulunmaktadır çünkü dünya ölçeğinde uluslararası ticaret geliştikçe ve piyasalar iç içe geçmeye devam ettiği sürece, sınıflandırmanın tanım aralıkları kesin çizgilerinden uzaklaşmaktadır. Dolayısıyla tamamen merkantilist gerekçelerle yapılan kısa dönemli damping ya da misilleme amacıyla başlayan uzun dönemli damping uygulanması söz konusu olabilmektedir.

3.1.3. Damping Koşulları

Bir ürünün yurtdışı piyasalarda ucuza satıldığı her durumu damping olarak nitelendirmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Dampingin üçüncü derece fiyat farklılaştırması türü olduğu göz önünde bulundurulursa, dampingden söz edebilmek için

⁴² Elele, *age.*, s. 28.

⁴³ Duarte, *age.*, s. 9.

⁴⁴ Akın, *age.*, s. 258.

⁴⁵ Elele, *age.*, s. 29.

söz konusu ürünün ihracatçı ülkedeki normal satış fiyatı ile ihraç fiyatı arasında fark olması ve ihraç fiyatının düşük olması gerekmektedir. Dolayısıyla damping uygulandığının öne sürülebilmesi için aynı kalitede ve maliyette ürünlerin farklı bölgelerde belli koşullara göre fiyatının farklılaşması gerekmektedir⁴⁶. Bunun yanı sıra dampingden söz edilebilmesi için ithalat yapan ülkenin ekonomisine karşı bir zarar ya da zarar tehdidinin olması gerektiği yönünde görüşler bulunmaktadır. Zarardan söz edilebilmesi için dampingli ithalat hacminde önemli bir artış olması; damping uygulamasının ithalatçı ülke yerli piyasasında aşağı yönde fiyat baskısına yol açması ya da ithalatçı ülke endüstrisinde yer alan üreticilerin satış, kar payı, pazar payı, büyüme gibi göstergeler üzerindeki kontrollerinin azalmasına neden olması gerekmektedir⁴⁷. Zarar tehdidinden söz edilebilmesi için ise uygulanan dampingin neden olacağı zararın açıkça öngörülebiliyor olması gerekmektedir.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması 1994'ün VI. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşmanın 3. maddesinde zararı açıklayan tanıma karşı görüşler de bulunmaktadır ve karşıt görüşe göre dampingin varlığından söz edilebilmesi için zarar tehdidi ya da zarar bulunması gerekmemekte, bu koşullar dampinge karşı önlem alınması için gerekmektedir. Bu görüşü benimseyenlere göre ithalat yapan ülkede oluşacak zarar dampingin zaten olası bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır ve haksız rekabete yol açmaktadır⁴⁸.

3.1.4. Damping Marjının Belirlenmesi

Bir ürünün ihraç fiyatı üzerinde damping uygulandığını tespit edebilmek için yalnızca ihraç fiyatını bilmek yeterli olmayacaktır. Yapılması gereken karşılaştırma,

⁴⁶ Dirikkan, *age.*, s. 18.

⁴⁷ Barış Ekdi, “Gümrük Birliği Çerçevesinde Damping ve Yıkıcı Fiyat Uygulamaları”, Ankara: Rekabet Kurumu, 2003, s. 8.

⁴⁸ Dirikkan, *age.*, s. 21.

ürünün ihraç fiyatı ile ihracat yapan ülke iç piyasalarındaki fiyatı arasında olmalıdır⁴⁹. Burada damping marjı kavramı ortaya çıkmaktadır.

Damping marjı ihraç fiyatı ile yurtiçindeki normal değeri arasındaki negatif fark olarak tanımlanabilmektedir. İhraç fiyatı ihracat için ayrılan ürünün ilk bireysel alıcısı tarafından ödenen ya da ödenebilecek olan fabrika satış fiyatıdır. Çoğu durumda ihraç fiyatı, ihracatçı tarafından, bağlantılı olmayan ithalatçıya uygulanan fiyat olarak karşımıza çıkmaktadır. İhraç fiyatını gösterecek belgeler fatura, fiyat teklifleri, fiyat listeleri, satış sorumlularının kayıtları ya da ithalatçı ülkede tutulan resmi istatistikler olabilmektedir⁵⁰. Bazı hallerde ihraç fiyatı belirlenememekte, kimi zaman da ihracatçı ile ithalatçı arasında bağlantı bulunmaktadır. İhraç fiyatının güvenilir olmadığı böyle durumlarda fiyatın fabrika satış fiyatı olarak belirlenebilmesi için, ihraç edilen ürünün ilk perakende satış fiyatının bulunması gerekmektedir⁵¹.

Damping marjının belirlenmesi için gerekli olan normal değer, çoğunlukla ihracatçının yurtiçi piyasasındaki ortalama satış fiyatlarından yola çıkılması ya da üretimin maliyetine makul düzeyde kar payı eklenmesi suretiyle hesaplanmaktadır. Bazı durumlarda ihracatçı ülke yerli piyasalarındaki çeşitli eksiklikler nedeniyle normal değer ile ihraç fiyatı arasında karşılaştırma yapılması güçleşebilmektedir. İhracatçı ülke yerli piyasasında satış hacminin ihmal edilebilir ölçüde düşük olması; ürünün normal satış fiyatının altında ya da maliyetinin altında satılması gibi özel bir durum mevcutsa normal değerden söz etmek mümkün olmayacaktır. Bu durumda ihracatçı ülkenin üçüncü bir ülkeye benzer ürün için uyguladığı fiyat ya da ihracatçı ülkedeki tüm maliyetlere belirli bir kar marjı eklenmesi suretiyle bulunan değer normal değer olarak karşılaştırmaya esas alınacaktır⁵².

Normal değer ve ihraç fiyatı karşılaştırmalarında esas alınacak fiyatların net fabrika teslim fiyatı olması gerekmekte ve katma değer vergisi gibi yurtiçi

⁴⁹ International Trade Centre UNCTAD/WTO, “Anti-dumping Uygulamaları, İthalatçı ve İhracatçılar İçin El Kitabı”, <https://ticaret.gov.tr/data/5b8ee73113b8761b8471c2c4/ithihrelkitabi.pdf> (04.05.2018), s. 6.

⁵⁰ European Commission, “Guide on How to Draft an Anti-Dumping Complaint”, European Commission Directorate-General for Trade, 2016, s. 19.

⁵¹ Elele, *age.*, s. 38.

⁵² Ekdi, *age.*, s. 7.

vergilendirmeler hesaplamasının dışında tutulmaktadır⁵³. Dolayısıyla normal değer ile anlatılmak istenen perakende satış fiyatı değil, bu fiyattan söz konusu ürünün vergi, dağıtım, sigorta gibi maliyetleri düşüldükten sonra kalan fabrika satış fiyatıdır⁵⁴.

Damping marjının belirlenmesi esnasında yapılması gereken ilk işlem net fabrika satış değerleri dikkate alınarak normal değer ile ihrac fiyatının karşılaştırılmasıdır. Söz konusu iki değer arasındaki fark CIF ihracat değerinin yüzdesi olarak ifade edilmelidir (damping marjı*100/ihrac fiyatının CIF değeri). Eğer damping uygulandığı öne sürülen ürün çeşidi birden fazla ise farklı damping marjı hesapları ortaya çıkacaktır. Bu durumda ortalama değer bulunması uygun olacaktır. Eğer damping uyguladığı öne sürülen ülke sayısı birden fazla ise, her bir ülke için ayrı ayrı damping marjı hesaplanması gerekmektedir⁵⁵.

3.2. DAMPİNGİN ETKİLERİ

Bir endüstri dalında yer alan firmanın diğer firmaları piyasadan dışlayacak düzeyde düşük fiyat uygulayarak monopol gücüne sahip olması anlamına gelen “yıkıcı fiyat” düzeyleri, günümüzde uluslararası ticari anlaşmazlıklara yol açmaktadır⁵⁶. Uluslararası ticarete ihracat yapan ülkelerin uygulamış olduğu haksız rekabet türlerinden biri olan dampingin ithalat yapan ülkelerin iç piyasalarına zarar vermesi söz konusu olabilmektedir. Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması 1994'ün VI. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma kapsamında "zarar" terimi, aksi belirtilmedikçe, bir yerli endüstride meydana gelen maddi hasar, maddi hasar tehdidi ya da bu tür bir endüstrinin kurulmasında gecikme anlamına gelmektedir⁵⁷. Dampingin

⁵³ European Commission, *age.*, s. 13.

⁵⁴ Elele, *age.*, s. 34.

⁵⁵ European Commission, *age.*, s. 21.

⁵⁶ Joseph E Stiglitz, “Dumping on Free Trade: The U.S. Import Trade Laws.” *Southern Economic Journal* C. 64, S. 2 (1997), s. 404.

⁵⁷ GATT, “Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994”, World Trade Organization, 1994, Article 1/3, https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/19-adp.pdf (16.03.2019).

ithalatçı ülke yurtiçi piyasasına zarar verdiğiinden söz edebilmek için öncelikle oluşan zararın kesin olarak, uygulanan damping nedeniyle oluştuğunun kanıtlanması gerekmektedir. Artan ithalatla birlikte düşen fiyatlar bunun bir göstergesi olabilmektedir⁵⁸. Bir ülke endüstrisinde meydana gelen bozulmanın üçüncü ülkelerden yapılan ithalat hacminde ve fiyatlarda değişiklik; talep daralması ve tüketim tercihlerinde değişiklik; ticareti sınırlayıcı uygulamalar; yurtiçi yüksek fiyat rekabeti; düşük üretim düzeyi; döviz kuru dalgalanmaları; ihracat düzeyinde gerileme gibi pek çok nedeni olabilmektedir⁵⁹. Dampingli ihracat, ithalatçı ülke dış ticaret açığında, iç ve dış borçlarında artışa yol açabildiği gibi, yurtdışı ülkelere yapılan bir gelir transferi de söz konusu olabilmektedir. Bunun yanı sıra yurtiçi endüstrilerde rekabet gücünün azalmasına, işsizliğin artmasına, Ar-Ge ve markalaşma faaliyetlerinin yetersiz kalmasına neden olduğu da görülmektedir⁶⁰.

Damping uygulaması üçüncü ülkeler, ihracatçı ve ithalatçı ülke cephesinde farklı sonuçlar doğuracaktır. Eğer ithalatçı ülke dampingli ürünü üretmiyorsa, bu ülke için zararın oluştuğundan söz etmek mümkün olmayacaktır⁶¹. Böyle bir durumda ithalatçı ülkeye benzer ürünü ihraç etmekte olan üçüncü ülkelerin rekabet gücünde azalma ile birlikte piyasadan çekilmelerine kadar varabilecek sonuçlar söz konusu olabilecektir. Bu durum ise damping uygulayan ihracatçı ülkenin ithalatçı ülke piyasasında monopol konumuna gelmesine ve zamanla fiyatları kendi kar maksimizasyonu amacına yönelik olarak değiştirmesine yol açabilecektir.

Eğer ithalatçı ülke damping uygulanan ürünü kendi ülkesinde hammadde ya da ara ürün gibi bir üretim aracı olarak kullanıyorsa, bu durumda fiyat farklılaştırmasından söz edilebilecek ancak ithalatçı ülkenin dampingli ithalattan kazanç elde edeceğini söylemek mümkün olacaktır⁶². Böyle bir durumda ithalatçı ülke yurtiçi piyasasındaki üreticiler üretim aracını daha düşük fiyattan temin edecekleri için ürün nihai fiyatı da düşme eğiliminde olacaktır. Fiyatlardaki düşüşle birlikte bu durum alıcılar açısından

⁵⁸ European Commission, *age.*, s. 32.

⁵⁹ *age.*, s. 33.

⁶⁰ Gültekin, *age.*, s. 8.

⁶¹ Dirikkan, *age.*, s. 104.

⁶² *age.*, s. 103.

olumlu etki yapacaktır. Monopolleşme olmadığı sürece dampingli ithalatın dolaylı olarak ithalatçı ülke piyasalarında olumlu sonuçlara da yol açabileceğini söylemek mümkündür.

3.3. GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASI VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ'NÜN DAMPİNGE BAKIŞI

30 Ekim 1947 yılında 23 ülkenin⁶³ imzasıyla onaylanan, 1 Ocak 1948 tarihinde yürürlüğe giren GATT'ın kuruluş amacını anlayabilmek için öncelikle 1920 ve 1930'lu yıllara göz atmak gerekmektedir. İki dünya savaşı arası dönemde tüm dünya ülkelerinde siyasi ve ekonomik anlamda bir gerileme olmuş ve bu dönemde uluslararası ekonomik işbirliklerinin gelişmesi yönünde ABD'nin girişimleriyle çeşitli adımlar atılmaya başlamıştır. I. Dünya Savaşı öncesi dönemdeki düşük tarife oranları yükselmeye başlamış ve artan dünya ticareti savaş ile birlikte durma noktasına gelmiştir. Bunun sonucunda 1927 yılında Dünya Ekonomi Konferansı toplanmış ancak bu konferansta yalnızca tarife düzeyleri tartışılmış, “en çok kayırılan ülke kuralı” ve gümrük değerini belirleme gibi konular gündeme gelmiştir⁶⁴. 1929 yılında gerçekleşen Büyük Buhran'la birlikte dünya ölçeğinde yapılan toparlanma çabaları tekrar sonuçsuz kalmıştır. 1930'lu yıllarda “komşuyu zarara sokma politikaları” (beggar-thy-neighbor policies) nedeniyle yükselen ticaret engelleri sonucu uluslararası ticaret gerilemeye başlamıştır⁶⁵.

1930'lu yıllar ile II. Dünya Savaşı arası dönem ABD ve Birleşik Krallık başta olmak üzere, ülkelerin ikili ya da bölgesel ticaret anlaşmaları arayışında oldukları bir dönem olmuş, uluslararası düzeyde ticaret anlaşmaları sağlanamamıştır. ABD'nin bu dönemde ikili anlaşmalar üzerine yaptığı yoğun çalışmalar ve hazırladığı yasa

⁶³ Avusturalya, Belçika, Brezilya, Myanmar, Kanada, Seylan, Şili, Çin, Küba, Çekoslovakya, Fransa, Hindistan, Lübnan, Lüksemburg, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Pakistan, Güney Rodezya, Suriye, Güney Afrika, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri.

⁶⁴ Douglas A Irwin, Petros C. Mavroidis, Alan O. Sykes, **The Genesis of GATT**, Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 5.

⁶⁵ *age.*, s. 6.

taslaklarına karşılık olarak Birleşik Krallık tarafından 1944 Aralık'ında bir yasa taslağı teklifi hazırlanmıştır⁶⁶. Bu taslağa göre önemli ticaret ülkelerinden ABD, Birleşik Krallık ve İngiliz Milletler Topluluğu'nun bir kısmını içeren bir çekirdek grup oluşturulacak, bu ülkeler eşzamanlı olarak aralarında ikili anlaşmalar yapacak ve böylece ortak bir tarife düzeyine ulaşılması hedeflenecektir⁶⁷.

İkili anlaşmaların uluslararası anlaşmalarla ikame edilmeye başlandığı geçiş döneminde ABD ile Birleşik Krallık arasında özellikle sübvansiyonlar, karteller, ithalat kotaları gibi konularda anlaşmazlıklar çıkmaya başlamıştır⁶⁸. Dünya ticaretinde önemli yere sahip olan ülkeler arasında da çıkan anlaşmazlıkların nihayet çözümlenmesiyle birlikte, Cenevre'de toplanan konferans sonunda GATT adı altında uluslararası bir anlaşma imzalanmasına karar verilmiş, anlaşma metni tamamlanmış ve Ekim 1947'de tarifeler üzerinde anlaşma sağlanmıştır.

GATT anlaşma metni, ITO adlı uluslararası düzeyde bir ticaret örgütünün kurulması amacına yönelik olarak 1946-1948 yılları arasında Londra, New York, Cenevre ve Havana'da yapılan toplantılar sürecinde imzalanmıştır⁶⁹. GATT bir kuruluş değil, kararname ile imzalanan bir uluslararası ticaret anlaşmasıdır ve imzalayanlar da anlaşmaya taraf ülkeler olarak adlandırılmaktadır.

1947 yılında Cenevre'de başlayan ve "tur" adıyla anılan GATT ticaret görüşmeleri, 1994 yılında Cenevre'de, yerine Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)'nün oluşturulması kararıyla sona ermiştir. Yapılan her görüşmede tarifeler konusu gündemde olmakla birlikte, damping ve anti-damping önlemlerin gündeme geldiği ilk tur 1964 yılında başlayıp 1967 yılında sona eren ve GATT'ın altıncı görüşmesi olan Kennedy Turu'dur. 1973'ten 1979 yılına kadar süren Tokyo Turu'nda tarifeler, tarife dışı önlemler ve çerçeve anlaşmalar gündeme gelmiştir. Tarifeleri kademeli olarak azaltma yönünde alınan kararlar başarılı olmuştur. Kennedy Turu'nda alınan kararlara çoğunlukla gelişmiş ülkeler taraf olmuş ve tüm taraflarca kabul edilmediği için alınan

⁶⁶ Douglas A Irwin, Petros C. Mavroidis, Alan O. Sykes, *age.*, s. 61.

⁶⁷ *age.*, s. 62.

⁶⁸ *age.*, s. 70.

⁶⁹ *age.*, s. 98.

bazı kararlar “kod” olarak adlandırılmıştır⁷⁰. Kennedy Turu’nda alınan ve Tokyo Turu’nda gözden geçirilen kararlardan biri “Anti-damping Kodu”dur. Bu kodla birlikte, damping yoluyla uygulanan haksız rekabete karşı önlem alınması gerekliliği uluslararası düzeyde kabul edilmiş bulunmaktadır.

GATT’ın 1986 ile 1994 yılları arasında gerçekleşen ve son turu olan Uruguay Turu esnasında, Tokyo Turu’nda kod olarak adlandırılan pek çok madde değiştirilmiş ve tüm taraf ülkelerce kabul edildiği için çok taraflı taahhütlere dönüşmüştür. Tarifeler, tarife dışı önlemler, kurallar, hizmetler, fikri mülkiyet hakları, uyuşmazlıkların çözümü, tekstil, tarım⁷¹ gibi pek çok konunun gündeme alındığı Uruguay Turu esnasında, 15 Nisan 1994 yılında imzalanan Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması⁷² sonucunda 1 Ocak 1995 tarihinde DTÖ faaliyete geçmiştir. Bu kuruluş yalnızca ticarete değil aynı zamanda yabancı sermayeli yatırımlar ve fikri mülkiyet hakları gibi alanlarda da serbestleşmeyi amaçlamaktadır⁷³. Bu iki kurumsal yapının kurulması ile dönemin özelliklerine göre uluslararası ticareti düzenleyici ve bağlayıcı kurallar oluşturulmuştur.

DTÖ’nün GATT’tan devraldığı, uluslararası ticarete engelleri kaldırmayı amaçlayan ve GATT 1994’ün temelini oluşturan “ayrımcılık yapmama (non-discrimination)” ilkesinin iki kuralı “en çok kayırlan ülke (most-favoured nation)” ve “ulusal işlem (national treatment)” kurallarıdır. Bunların dışında şeffaflık, karşılıklı olma ve tarifelere bağlı kalma, DTÖ tarafından kabul edilen diğer ilkelerdir⁷⁴. En çok kayırlan ülke kuralı, üye ülkelerden herhangi birine sağlanmış olan ayrıcalığın tüm diğer ülkelere uygulanmasını gerektirmektedir. Bu kuralın istisnaları serbest ticaret bölgeleri ve gümrük birlikleridir. Ulusal işlem kuralına göre ise, herhangi bir üye ülke kendi iç piyasasında uyguladığı müdahale ya da vergilendirme gibi işlemlerde yerli ve yabancı ürün farkı gözetmeyecektir⁷⁵. Bu ilkelerin yanı sıra GATT’ın yürürlükte olduğu

⁷⁰ World Trade Organization, https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm (25.09.2018).

⁷¹ *age*.

⁷² GATT, “Agreement Establishing The World Trade Organization”, 15/04/1994, https://www.wto.org/English/docs_e/legal_e/04-wto.pdf (10.09.2018).

⁷³ Ha-Joon Chang, **Sanayileşmenin Gizli Tarihi**, Emin Akçaoğlu (çev.), Ankara: Efil Yayınevi, Haziran 2015, s. 34.

⁷⁴ Dilek Kaya, “Küreselleşmenin Oluşumuna Katkı Sağlayan Kuruluşlar.” *İstanbul Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü Working Paper Series*, Mayıs 2016, s. 10.

⁷⁵ Seyidoğlu, *age*, s. 228.

dönemde yapılan anlaşmaları devam ettirme ve işleyişinin sağlanması fonksiyonları DTÖ'ye devredilmiştir. Yapılacak yeni çok taraflı görüşmeler ve serbestleştirme çabalarına katkı sağlamak; üyeler arasında çıkabilecek uyuşmazlıkları çözmek üzere arabuluculuk yapmak; üye ülkelerin dış ticaret politikalarını gözden geçirmek ve değerlendirmek DTÖ'nün fonksiyonlarındandır. Bunların yanı sıra Dünya Bankası, IMF gibi uluslararası finansal kuruluşlarla iş birliği içinde olmak; gelişmekte olan ülkelerin uluslararası ticaret sisteminden faydalanmalarını sağlamak da DTÖ'nün fonksiyonları arasındadır⁷⁶.

3.3.1. Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın Dampinge Bakışı

GATT sözleşmesinde kuruluşundan sona erdiği tarihe kadar yer alan konulardan biri haksız rekabettir. Taraf ülkelerden herhangi birinin haksız rekabete sebebiyet veren uygulamaları karşısında bundan zarar gören ülkenin yaptırım uygulaması söz konusudur. Bu nedenle ihracatçı ülkenin haksız rekabete neden olan uygulamalarından biri olan dumping karşısında belli koşullar altında, ithalatçı ülke anti-dumping vergisi uygulayabilecektir.

GATT 1947 sözleşmesi “Anti-dumping ve Telafi Edici Vergiler” başlıklı VI. maddesinin 1. fıkrası gereğince, bir ülkenin ürünlerinin bir başka ülkeye normal değerlerinden daha düşük bir fiyatla sürülmesi anlamına gelen dumpingin ithalatçı ülke sektörlerinde maddi zarar ya da zarar tehdidine yol açması durumunda sözleşmeyi imzalayan taraflar, yaptırıma maruz kalacaklarını kabul etmiş sayılmaktadır. Aynı maddede belirtildiği üzere, ihraç edilen bir ürünün fiyatı ihracatçı ülkede benzer ürünün karşılaştırılabilir fiyatından düşük ise normal fiyatının altında satıldığı kabul edilmektedir. Eğer ürünün ihracatçı ülkede karşılaştırılabilir fiyatı bulunmuyorsa, ihracatçı ülke tarafından üçüncü bir ülkeye uygulanan ihraç fiyatı ya da üretici ülkedeki maliyetin üzerine makul bir kar payı eklenmesi suretiyle bulunan değer karşılaştırılabilir

⁷⁶ *age.*, s. 191.

fiyat olarak alınmaktadır. Dolayısıyla her türlü şart altında satış koşullarında, vergilendirmede meydana gelen ya da fiyat karşılaştırmasını etkileyen farklılaştırmalar telafi edilecektir⁷⁷.

Sözleşmenin VI. maddesi 2. fıkrası gereğince anlaşmayı imzalayan taraflardan herhangi birinin uyguladığı dumpingi önlemek için, söz konusu ürüne ilişkin dumping marjından daha yüksek olmayacak şekilde bir anti-dumping vergisi uygulanması mümkün olacaktır. Damping marjı ise aynı maddenin 1. fıkrasında belirtilen ölçütlere göre belirlenecektir⁷⁸.

GATT 1947'nin VI. maddesinin 6. fıkrasına göre sözleşmeyi imzalayan taraflardan hiçbiri, dumping nedeniyle yurtiçi endüstrisinde bir zarar ya da zarar tehdidi oluşmadığı ya da yurtiçi endüstrisinin kurulmasında maddi bir gecikme olmadığı sürece anti-dumping vergisi uygulayamayacaktır⁷⁹.

Damping GATT tarafından yasaklanmamaktadır ancak ithalatçı ülkelerin dumping nedeniyle uğradıkları zararı tazmin etme hakkı bulunmaktadır. GATT 1947'nin VI. maddesi hükümlerine yapılan eklerle dumping kapsamı genişletilmektedir. Söz konusu ekler ve açıklamalar yoluyla gizli dumping, birden fazla kur uygulanmasından doğan dumping, piyasa ekonomisi olmayan ülkelere yapılan ithalatta karşılaşılan dumping gibi çeşitli dumping uygulamaları düzenlenmektedir⁸⁰. Bu madde ile birlikte dumping ve uluslararası rekabet engellenmemekte, aksine uluslararası rekabeti bozan haksız rekabet uygulamalarına karşı alınacak önlemler belirtilerek, uluslararası rekabetin işlerliğinde adalet sağlanması öngörülmektedir⁸¹.

⁷⁷ GATT, Article VI: Anti-dumping and Countervailing Duties, Article 6/1, https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/gatt_ai_e/art6_e.pdf (10.02.2019).

⁷⁸ *age.*, Article 6/2.

⁷⁹ *age.*, Article 6/3.

⁸⁰ Dirikkan, *age.*, s. 62.

⁸¹ *age.*, s. 63.

3.3.2. Dünya Ticaret Örgütü'nün Dampinge Bakışı

GATT'ın oluşturulması sonrasında 1947 yılında başlayan görüşmelerde söz konusu geçici anlaşma üzerinde pek çok düzenleme yapılmış, GATT'tan DTÖ'ye giden süreç içinde gerçekleştirilen sekizinci tur olan Uruguay Turu'nda (1986-94) GATT 1994 son şeklini almıştır. Uruguay Turu esnasında alınan kararlar birlikte 1995 yılında DTÖ faaliyete başlamıştır. Nihai bir senet olan DTÖ Kuruluş Anlaşmasının imzalanması ile kurulan ve bünyesine Çok Taraflı ve Çoklu Ticaret Anlaşması ve bunlara bağlı hukuki metinleri alan⁸² DTÖ, görevleri ve kapsamı GATT'tan daha geniş ve yaptırım gücü daha yüksek bir kurum niteliğindedir⁸³. DTÖ, GATT ile yürürlüğe giren tüm anlaşma ve uygulamaları aynı şekilde bünyesine almıştır. DTÖ'nün kurulmasının karara bağlanması ve GATT 1947'den devraldığı anlaşmaların geçerliğinin devam etmesi nedeniyle anlaşma artık kısaca GATT 1994 olarak adlandırılacaktır.

Uruguay Turu'nda imzalanan kodlardan biri, kısaca Anti-damping Anlaşması olarak bilinen ve DTÖ Kuruluş Anlaşması Ek-1 ile hüküm ve koşulları belirtilen “Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması 1994'ün VI ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma”dır. Söz konusu Anti-damping Anlaşması aracılığıyla GATT 1994'ün 6. maddesine açıklama getirilmiş ve işlerlik kazandırılmıştır.

GATT 1994'ün VI ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma hükümlerinde dampingin tespit edilmesi, zararın varlığından söz edilebilmesi için gerekli koşullar detaylı olarak belirtilmekte, yerli endüstrinin tanımı açıkça yapılmaktadır. Bunun yanı sıra dampingin varlığının tespiti halinde açılacak olan soruşturmanın başlatılması ve yürütülmesi süreci, geçici önlemler, fiyat taahhütleri, dampinge karşı vergilerin uygulanması ve tahsil edilmesi süreci, bu süreçleri yönetecek kuruluş organları ve bu organların işlevleri açıklanmaktadır⁸⁴. Uluslararası ticarete tüm taraf ülkelere aynı muamele yapılmasını öngören “ayrımcılık yapmama” ilkesi

⁸² Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun (26/01/1995-4067/3), https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc078/kanuntbmmc078/kanuntbmmc07804067.pdf (15.02.2019).

⁸³ Seyidoğlu, *age.*, s. 226.

⁸⁴ GATT, “Agreement on Implementation of Article VI of The General Agreement of Tariffs and Trade 1994”.

uygulamada bazı aksamalara yol açmaktadır. GATT 1994'ün "Genel İstisnalar (General Exceptions)" başlıklı 20. maddesi ve "Güvenlik İstisnaları (Security Exceptions)" başlıklı 21. maddesi temel ilkelere istisnalarla yol açmaktadır. Bu maddelerin yanı sıra damping uygulamaları karşısında açılan davalar, Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması ve Anti-damping Anlaşması sonucu farklı ülkelere farklı uygulamalar yapılması GATT 1947'den devralınan ve GATT 1994'ün temel iki kuralını oluşturan "en çok kayırlan ülke" ve "ulusal işlem" kurallarına istisna teşkil etmektedir. Bu durum söz konusu ilkelerin temel olduğu gerçeğini değiştirmemekle birlikte, uygulamanın güçlüğünü ifade etmektedir.

DTÖ'nün temelini oluşturan 1994 tarihli kuruluş anlaşmasının Ek-1'inde düzenlenen ve 1947-1994 yılları arasında gerçekleştirilen görüşmeler esnasında şekillenen Anti-damping Anlaşması, damping konusunda GATT 1947'ye göre oldukça detaylı düzenlemeler sunmaktadır. Bu anlaşmanın 2. maddesi gereğince ihraç edilen bir ürünün fiyatının dampingli olduğunun kabul edilmesi için söz konusu ürünün ihracatçı ülke yurtiçi piyasasında benzer ürünün karşılaştırılabilir fiyatından daha düşük bir fiyata ihraç ediliyor olması gerekmektedir. Eğer söz konusu ürün ihracatçı ülke yurtiçi piyasasında yer almıyorsa bu durumda üçüncü bir ülkeye ihraç edilen benzer bir ürünün fiyatıyla karşılaştırılarak ya da üretimin yapıldığı ülkedeki üretim maliyetine idari giderler, satış giderleri, genel giderler ve uygun bir kar oranı eklenerek karşılaştırılabilir bir fiyat oluşturulmalı ve damping marjı bu fiyata göre hesaplanmalıdır⁸⁵. Anlaşmanın 2. maddesi söz konusu giderlerin yanı sıra damping marjı hesaplamalarında esas alınacak normal değer, maliyet ve ihraç fiyatı düzeylerinin belirlenme koşulları ile ilgili detaylı bilgileri içermektedir.

Uluslararası ticarete damping sonucu ihracatçı ülkeye herhangi bir yaptırımda bulunulması kararının alınabilmesi için dampingli satış sonucu ürünün diğer piyasalardaki fiyatlarına ve ithalatçı ülke ekonomisinde yer alan üreticilere olan olumsuz etkisinin incelenmesi ve somut bir şekilde delillendirilmesi gerekmektedir. Anti-damping Anlaşması 3. maddesinde söz konusu zararın tespiti, delillendirme ve soruşturma süreci ile ilgili detaylı bilgiler yer almaktadır. Zarar kavramı ile anlatılmak

⁸⁵ *age.*, Article 2.

istenen, dumpingli ihracat sonucu ithalatçı ülke yurtiçi piyasasında ilgili üretim dalı getirilerinde ve kapasite kullanımında gerçek ve olası bir azalma, nakit akışı, stok, istihdam, ücret yapısı, yatırım, büyüme gibi endüstride kullanılan ekonomik faktörler ve endekslerde meydana gelen ya da gelmesi olası azalma somut bir şekilde ortaya konması halinde zarar olarak nitelendirilmektedir. Bu zararın ülke ekonomisinde herhangi başka bir etki sonucu değil, yapılan dumpingli ithalat sonucu gerçekleştiği, dolayısıyla neden ve sonuç olan dumping ve zarar arasında illiyet bağının bulunması da dellillendirilmesi gereken hususlardan biridir⁸⁶. Zarar tespitinin detaylandırıldığı bu madde gereğince söz konusu etkenler tek başına kesin bir biçimde yaptırıma neden olmamakla birlikte, bir bütün olarak ele alındığında uluslararası ticarete dumpingli ihracat yapılmasını engelleyici nitelikte yaptırımlarla sonuçlanmalıdır.

3.4. ANTI-DAMPİNG VERGİLERİ

Uluslararası ticarete karşılaşılan haksız rekabet karşısında zarara uğrayan ülkeler tarafından DTÖ kuralları gereğince çeşitli yasal önlemler alınabilmektedir. Söz konusu haksız rekabet türlerinden biri olan dumpingli ihracat karşısında ithalatçı ülke tarafından soruşturma açılması, geçici ya da kesin önlem alınması ve açılan soruşturma sonucunda dampinge karşı vergi uygulanması mümkün olabilmektedir⁸⁷. Damping karşısında uygulanacak olan bu vergi anti-dumping vergisi olarak adlandırılmaktadır. Anti-dumping vergisi alınabilmesi için dumpingin belirlenmesi tek ve yeterli koşul değildir, bunun için ilgili endüstri dalının zarar tehdidi altında bulunması ya da fiilen zarar görmüş olması gerekmektedir. Böyle bir zararın varlığının ispatlanması sonucunda ise vergilendirmeye esas alınacak tutar olan dumping marjı kadar bir anti-dumping vergisi uygulanması yoluyla zararın telafisi söz konusu olacaktır.

⁸⁶ *age.*, Article 3.

⁸⁷ Gültekin, *age.*, s. 14.

Anti-damping önlemlerinin sayısının artması, ticarete haksız rekabetin arttığı ya da bu haksızlık karşısında alınan önlemlerle ticaretin daha adaletli bir biçimde yapıldığı anlamına gelmemektedir⁸⁸. Dünya ülkeleri ya da ülke grupları içinde AB ülkelerinin ve ABD'nin en çok ithalat yapan ülkeler olduğu göz önünde bulundurulursa, dünyada sayıca en çok anti-damping davası bulunan ülkeler olduğu gerçeği anlam kazanmaktadır. Ancak açılan soruşturmaların yoğunluğunu ele alan çalışmalar⁸⁹ göstermektedir ki bazı dönemlerde gelişmekte olan ülkeler gelişmiş ülkelere kıyasla daha sık anti-damping önlemler alma yoluna gitmiştir. Örneğin 1995-99 yılları arasında Brezilya'da açılan anti-damping soruşturmaları ABD'de açılanların sayısının beş katı, Hindistan'da açılan soruşturma sayısı aynı dönemde ABD'nin yedi, Güney Afrika ve Arjantin'de açılanların sayısı ise yirmi katı düzeyindedir. Bunun yanı sıra hemen hemen tüm gelişmiş ülkelerde açılan anti-damping soruşturmalarının yoğunluğunun ABD ve AB genelinden daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır⁹⁰.

3.4.1. Anti-damping Vergilerinin Tanımlanması

DTÖ kuralları çerçevesinde uluslararası ticarete sıklıkla uygulanan anti-damping vergileri son yıllarda en sık başvuru ticaret engellerinden bir tanesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Anti-damping koruma önlemleri, ekonomik ve politik amaçlar içermesinin yanı sıra manevi zarar, ters seçim, ülkeler arasında karşılıklı fiyat değişkenlikleri ve karşılaştırmalı üstünlükler, yıkıcı fiyatlandırma, rant yaratma gibi konuları bir arada bulundurması bakımından önem arz etmektedir⁹¹. GATT 1994 gereğince bir ülkenin dampingli ihracat yaptığının kanıtlanması halinde anti-damping koruma önlemlerinden biri olan geçici önlemlere başvurulabildiği gibi nihai anti-damping vergisi de alınabilmektedir. Bunların yanı sıra dampingli ihracat yaptığı

⁸⁸ Bruce A. Blonigen, Thomas J. Prusa. "Antidumping", *Cambridge: NBER Working Paper Series*, S. 8398 (2001), s. 7.

⁸⁹ J. Michael Finger, Francis Ng, Sonam Wangchuk. "Antidumping as Safeguard Policy", *Policy Research Working Paper*, 2001, s. 12.

⁹⁰ Blonigen, Prusa, *age.*, s. 6.

⁹¹ *age.*, s. 1.

belirlenen ülkenin fiyat taahhüdünde bulunmak suretiyle fiyatları yükseltmesi de mümkün olacaktır.

GATT 1994'ün VI. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma'nın 7., 8. ve 9. maddeleri dampingli ithalat sonucunda zarar gören “yerli endüstri” üreticilerinin alabileceği anti-damping önlemlerini detaylı bir biçimde açıklamaktadır. Sözü edilen yerli endüstri ile ifade edilmek istenen, damping konusunu oluşturan ürünün yerli üreticilerinin tümünü ya da üretimleri toplamı söz konusu ürünün önemli bir kısmını oluşturan üreticiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerli endüstri üreticileri eğer dampingli ithalat konusu ürünün doğrudan ithalatçısı ise ya da ihracatçı ve ithalatçılarla bağlantısı varsa, bu durumda dampingli ithalattan zarar gören ve soruşturma açma hakkı elde eden yerli endüstri ile anlatılmak istenen diğer üreticiler olacaktır. Eğer soruşturmaya taraf olan bir ülkenin toprakları birden fazla rekabet piyasasına bölünebilir nitelikte ise ve bu piyasalardan birinde ürünün tamamını ya da tamamına yakın bir bölümünü söz konusu bölgede tek bir üretici firma satıyorsa ya da bu bölgedeki talebin büyük bir bölümü ülke topraklarının bir başka bölgesindeki diğer üreticiler tarafından karşılanmıyorsa, dampingli ithalattan dolayı ülkedeki endüstri dalının büyük bir bölümü zarar görmese dahi büyük üretici olan firmanın gördüğü zarardan dolayı tüm endüstrinin zarar gördüğü kabul edilmektedir. Eğer birden fazla ülkenin birleşik tek bir pazar gibi entegrasyonu söz konusu ise, söz konusu entegrasyon bölgesindeki üreticiler yerli endüstri olarak kabul edilmektedir⁹².

Anti-damping Anlaşması gereğince dampingli ithalatla karşılaşan yerli endüstri üreticileri, dampingin varlığını ve uğradıkları zararın dampingli ithalattan kaynaklandığını delillendirmek suretiyle soruşturma açma hakkına sahiptir. Açılacak soruşturma sonucunda alınabilecek önlemler arasında geçici önlemler, fiyat taahhütleri ve nihai anti-damping vergileri sayılabilmektedir. Geçici önlemler, geçici vergi niteliğine sahip nakit ya da senet şeklinde alınabilmektedir. Burada kesinleşmemiş dampingli ihracata karşı alınacak verginin, tahmin edilen damping marjını aşmayacak şekilde, ona eşit miktarda olması gerekmektedir. Bu önlemin alınması, soruşturmanın

⁹² GATT, “Agreement on Implementation of Article VI of The General Agreement of Tariffs and Trade 1994”, Article 4.

başlamasından 60 gün sonra mümkün olacaktır. Geçici önlemin dört aylık bir süre için uygulanması mümkün olmakla birlikte söz konusu ürün ticaretinin önemli bir bölümünü gerçekleştiren ihracatçıların talebi üzerine yetkili mercilerin kararı ile altı aya kadar uzatılabilmektedir⁹³.

Anti-damping Anlaşması 8. maddesinde belirtildiği üzere, hakkında soruşturma açılan ihracatçının tatmin edici bir biçimde dampingli ihracata son vermeyi taahhüt etmesi halinde geçici önlem ya da anti-damping vergisi uygulanması işlemleri ertelenmekte ya da durdurulabilmektedir. Bu durumda ihracatçı ülke, ithalatçı ülke yerli endüstrisinin uğradığı zararı karşılayacak ve damping marjını aşmayacak ölçüde fiyat artışı yoluna gidecektir. Söz konusu fiyat taahhütlerinin gerçekleşmesi ve kabulü için ithalatçı ülke yetkili mercilerinin damping ve dampingin neden olduğu zarar konusunda olumlu bir ön belirlemede bulunmaları esastır, aksi takdirde fiyat taahhüdü istenmeyecek ve kabul edilmeyecektir. Fiyat taahhüdü verilmesinin ithalatçı ülke tarafından önerilmesi mümkün olup ihracatçı ülkenin bu doğrultuda zorlanması mümkün değildir⁹⁴.

İhracatçı ülkenin dampingli satış yaptığı gerekçesiyle açılan soruşturma sonucu anti-damping vergisi alınmasına yönelik kararın uygulanıp uygulanmamasının ithalatçı ülkenin idari yetkilileri tarafından kararlaştırılması, Anti-damping Anlaşması 9. maddesinde hükme bağlanmaktadır. Aynı madde gereğince dampinge karşı uygulanacak verginin tutarı, damping marjını aşmayacaktır⁹⁵.

3.4.2. Anti-damping Vergilerinin Yürürlüğe Konma Nedenleri

Uluslararası ticarete haksız rekabete neden olan damping uygulamasına karşı tahsil edilecek olan anti-damping vergileri haksız rekabeti ortadan kaldırma amacını taşımaktadır. GATT 1947 çerçevesinde yapılan görüşmeler, ülkeler arasında adaletli bir

⁹³ *age.*, Article 7.

⁹⁴ *age.*, Article 8.

⁹⁵ *age.*, Article 9.

uluslararası ticaret kuralları bütünü oluşturmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede yapılan anlaşmalar gereğince anti-damping vergileri uluslararası ticarete haksız rekabeti önleme amacının yanı sıra ülkeler arasında rekabeti artırma amacını gütmektedir. J. E. Stiglitz'in belirttiği üzere anti-damping önlemleri ve ülkelerin refah düzeyleri arasında bağlantı bulunmamakta, bu önlemler ülkelerin günümüz dünyasında ticari korunma yollarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır⁹⁶. Anti-damping önlemleri ülkeler arasında haksız rekabete neden olan uygulamaların etkilerini telafi etmektedir ancak ülkelerin ticari hareketliliklerinde tam olarak adaleti sağladığını ve manevi haklarını ülkelere iade ettiği söylemek mümkün olmayacaktır. Uluslararası ticarete tamamen adaleti sağlamamakla birlikte, bu vergilerin dampingi önleyici etkide bulunduğu genel kabul görmektedir. Dampingli ithalat nedeniyle yurtiçi piyasası zarar gören ülkelerin zararlarını tazmin etme haklarının bulunması ve bu hakların uluslararası bir kuruluş tarafından korunuyor olması uluslararası ticaretin güvenilirliğini artırıcı etki yapmaktadır.

GATT 1947'nin imzalanması ile başlayıp 1995 yılında DTÖ'nün kurulmasına kadar geçen dönemde anti-damping vergileri ile ilgili olarak yapılan görüşmeler esnasında haksız rekabetin önüne geçmek ve uluslararası anlaşmalara işlerlik kazandırmak amacıyla ülkeler kendi iç düzenlemelerini oluşturma yoluna gitmişlerdir. 1904 yılında ilk iç mevzuat düzenlemesi yapan ülke Kanada olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanada'nın ardından 1906'da Avusturalya, 1914'te Güney Afrika, 1916'da ABD, 1920'de Japonya, 1921'de Fransa, Yeni Zelanda ve Birleşik Krallık gibi ülkeler de anti-damping yasalarını uygulamaya koymuşlardır. Viner, bu uygulamaların temel nedeninin, I. Dünya Savaşı sonrasında ekonomisini düzeltme çabası içinde olan Almanya'nın dampingli ihracat politikaları olduğunu belirtmektedir⁹⁷. 1980'li yıllar öncesinde anti-damping önlemleri çok sık uygulanmadığı ve bunun yanı sıra anti-

⁹⁶ Stiglitz, *age.*, s. 411.

⁹⁷ Maurizio Zanardi, "Antidumping: A problem in international trade", *European Journal of Political Economy*, S. 22, (2006), s. 593.

damping yaptırımları ile ilgili kayıtların tutulması yönünde GATT tarafından alınmış bir karar olmadığı için alınan önlemlere dair bilinen bir kayıt bulunmamaktadır⁹⁸.

3.4.3. Anti-damping Soruşturmaları

Uluslararası ticarete meydana gelen anlaşmazlıkların GATT 1947 döneminde bir sistem içerisinde gerçekleşmesi söz konusudur. GATT 1947'nin ilk yıllarında ülkeler arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklar GATT Konseyi Başkanı tarafından karara bağlanmaktaydı. İlerleyen yıllar içinde ise uyuşmazlığa taraf olan ülkeler de dahil olmak üzere, tüm taraf ülkelerin temsilcileri ile oluşan çalışma grupları tarafından çözümlenmiştir⁹⁹. Daha sonra ise çalışma gruplarının yerini paneller almıştır. Çözüme yönelik olarak hazırladıkları raporları GATT Konseyine sunmakta olan paneller, uyuşmazlığa taraf olan ülkelerle bağlantısı bulunmayan üç ya da beş bağımsız uzmandan oluşmaktadır. Raporların uyuşmazlığa taraf olan ülkeler tarafından bağlayıcı hale gelmesi için ise Konseyin onayı gerekmektedir. Söz konusu çözüm sisteminin en önemli noktası, taraf olan ülkelere tümünün, panel tarafından sunulan raporu kabul etmesi ve alınan karara onay vermesi gerekliliğidir. Uyuşmazlığa taraf olan ülke temsilcilerinin de bu panellerde yer alması nedeniyle kimi zaman anlaşmazlıkların ortaya çıkması, söz konusu çözüm mekanizmasına karşı güven kaybı nedeniyle tarafların alternatif işlem yolları aramasına neden olmuştur¹⁰⁰.

GATT ile kıyaslandığında çok daha geniş bir kapsama ve sorumluluğa sahip olan DTÖ'nün amaçlarından biri de üye ülkelere ilişkin incelemeler yapmak ve gelecekte ticari alanda ortaya çıkabilecek sorunların ikili önlemler yerine çok taraflı mekanizmalarla çözülmesini sağlamaktır¹⁰¹. Bu amaçla, uluslararası ticarete damping

⁹⁸ Blonigen, Prusa, *age.*, s. 4.

⁹⁹ Meltem Sarıbeyoğlu, **Dünya Ticaret Örgütü Gümrük Birliği ve Türkiye**, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2010, s. 82.

¹⁰⁰ *age.*, s. 83.

¹⁰¹ T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü. "Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/800)." S. B.02.0KKG/101-760/05770, 22/12/1994, <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d19/c078/tbmm19078072ss0760.pdf> (10.03.2019).

uygulandığı iddiası karşılığında açılan anti-damping soruşturmaları, DTÖ mevzuatına aykırılık gerekçesiyle açılan diğer soruşturmalarda olduğu gibi, Anlaşmazlıkların Halli Mekanizması ile yürütülmektedir.

Anlaşmazlıkların Halli Mekanizması 12 Nisan 1989 tarihinde Uruguay Turu esnasında ortaya çıkmış ve DTÖ Kuruluş Anlaşması ekinde yer alan GATT Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Hakkındaki Mutabakat Metni (AHMM)'nin kabul edilmesi ile oluşturulmuştur. DTÖ Kuruluş Anlaşması 3. maddesinde belirtildiği üzere DTÖ kurulduğu tarihten itibaren AHMM'ni de yönetecektir. Aynı anlaşmanın 4. madde 2. fıkrasına göre Kuruluşun yapısı içinde gerekli oldukça toplanan ve tüm üye ülke temsilcilerinden oluşan bir Genel Konsey bulunmaktadır. Söz konusu maddenin 3. fıkrasında belirtildiği üzere, Genel Konsey, AHMM'de öngörüldüğü üzere Anlaşmazlıkların Halli Organı (AHO)'nın sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla gerektiğinde toplanmaktadır¹⁰². Dolayısıyla üye ülkeler arasında ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözülmesi amacıyla AHO sıfatıyla Genel Konsey toplanmakta ve anlaşmazlıkları çözüme kavuşturma amacıyla geçici olarak kurulan paneller aracılığıyla soruşturmayı yürütmektedir.

Üye ülkeler arasında meydana gelen anlaşmazlıkların çözümü konusu DTÖ Kuruluş Anlaşması Ek-2'de¹⁰³ genel hatlarıyla belirlenmektedir. Ek-2 1. maddede belirtildiği üzere, Kuruluş Anlaşması ile Ek-2 hükümleri arasında bir uyumsuzluk olması halinde Ek-2 hükümleri uygulanacaktır. Söz konusu ek 3. maddesi gereğince AHO, gerektiğinde paneller kurma, panele ve Temyiz Organına ait raporları yürürlüğe koyma yetkisine sahiptir. Madde-3 gereğince anlaşmazlıkların halli mekanizması üye ülkelerin anlaşmazlığa yönelik soruşturma başlatmadan önce aralarında anlaşma yolunu tercih etmeleri ile başlamaktadır. Üyeler arasında karşılıklı bir çözüm yolu bulunmadığı durumda şikayetçi olan tarafın AHO tarafından bir panel oluşturulması yönünde yazılı bir talepte bulunması mümkündür¹⁰⁴. Şikayetçi olan üyenin yazılı talebinde, taraflar arasında görüşmelerin yapıp yapılmadığına ve şikayet konusuna dair bilgilerin net bir

¹⁰² GATT, "Agreement Establishing The World Trade Organization", Article 4.

¹⁰³ GATT, Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes, Article1/2, https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dsu_e.htm (15.02.2019).

¹⁰⁴ age., Article3/7

şekilde tanımlanması ve yasal dayanağının belirtilmesi gerekmektedir. Panelin kurulmasından itibaren 10 gün içinde anlaşmazlığa taraf olan ülkelerin beş panelist bulunması doğrultusunda talebinin olmaması halinde paneller üç panelistten oluşmaktadır¹⁰⁵. Panellerin herhangi bir ülke ya da grupla bağlantısı bulunmamalıdır ancak uygun gördüğü kişi ya da kurumdan bilgi ve teknik tavsiye alma hakkına sahiptir. Panele yetkinin verilmesi ile soruşturmanın tamamlanmasına kadar sürecek olan inceleme süresi altı ayı geçmemelidir. Dayanaksız ürünlerle ilgili olan davalar da dahil olmak üzere acil durumlarda bu süre üç aydır¹⁰⁶. Panelin söz konusu raporu belirtilen sürelerde tamamlayamaması halinde bu durumu yazılı ve gerekçeli olarak taraflara bildirmesi gerekmektedir ve her halükarda süre dokuz ayı geçmemelidir¹⁰⁷.

Ülkeler arası ticarete ihracatçı ülke tarafından damping uygulandığı gerekçesiyle açılan anti-damping soruşturmaları, yerli üretim dalı tarafından ya da yerli üretim dalı adına yapılan yazılı bir başvuru üzerine başlatılmaktadır. Damping gerekçesiyle soruşturmanın açılabilmesi için gerekli olan koşul ise damping ve zararın varlığı ve ikisi arasındaki nedensellik bağına ilişkin yeterli delilin bulunmasıdır¹⁰⁸. Anti-damping soruşturmalarının işleyişi ülkeler arasında farklılaşmakla birlikte temel olarak üç aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalardan ilki çeşitli yollarla bilginin toplanması, ikinci aşama elde edilen bilginin değerlendirilmesidir. Son aşamada ise değerlendirilen bilgi ile ilgili karara varılmaktadır. Bu kararlar geçici önlem, fiyat taahhütleri, nihai anti-damping vergisi uygulanması ya da hiçbir önlem alınmaması şeklinde olabilmektedir. Soruşturmanın açılması ile başlayan bu süreç bir yıl içinde tamamlanmalıdır ancak buna ilişkin bir engel olması halinde bu süre 18 aydan uzun olmamaktadır. Soruşturma süresince ülkelerin ticari işlemlerine devam etmelerine herhangi bir engel bulunmamaktadır¹⁰⁹.

Yapılan son araştırmalar, özellikle Uruguay Turu sonrası dönemde firmaların anti-damping soruşturmalarının sonuçlarından yararlanmak için olumlu bir nihai karar

¹⁰⁵ *age.*, Article 8/5

¹⁰⁶ *age.*, Article 12/8

¹⁰⁷ *age.*, Article 12/9

¹⁰⁸ International Trade Centre, *age.*, s. 11.

¹⁰⁹ *age.*, s. 12.

beklemek zorunda kalmayacakları sonucuna varmaktadır. Anti-damping davası açan firmalar, soruşturma sonucunda olumlu bir nihai karar alınmadan önce dahi beklentilerinin yaklaşık yarısına ulaşabilmekte ve soruşturma döneminde ithalat konusunda rahatlayabilmektedir¹¹⁰.

3.4.4. Anti-damping Vergilerinin İthalatçı ve İhracatçı Ülkeler Üzerindeki Etkileri

Uluslararası ticarete haksız rekabete neden olan damping uygulamaları karşısında ülkelerin yerli piyasalarını koruma yollarından biri olan ve son yıllarda oldukça yaygın olarak kullanılan anti-damping vergilerinin, anti-damping soruşturmasına taraf olan ülkelerin ekonomilerine olan etkileri ekonomistler tarafından incelenmektedir. T. J. Prusa 1980'li yıllarda dört ya da beş ülke tarafından uygulanırken, anti-damping önlemlerinin ve bunları kullanan ülke sayısının son 20 yılda oldukça arttığını ve en sık kullananların gelişmekte olan ülkeler olduğunu belirtmektedir¹¹¹. Söz konusu uygulamaların ülke ekonomilerine etkileri konusunda yapılan çalışmalar, ithalatçı ülke ve ihracatçı ülke ekonomileri üzerindeki etkilerini incelemeleri ve kullandıkları yöntemler bakımından farklılaşmaktadır.

Dünya ticaretinde özellikle son yıllarda sıkça uygulanan anti-damping vergilerinin en önemli etkisi ithalatçı ülke yerli piyasasında fiyatların yükselmesidir. Bunun temel nedeni anti-damping yasalarının kolay uygulanabilir olmasıdır. Anti-damping vergisi sonucu uluslararası düzeyde rekabet gücünün artması nedeniyle yerli endüstri dalındaki firmalar rekabetten uzaklaşmakta, böylece fiyatları yükseltme konusunda daha rahat hareket edebilmektedir¹¹². Üzerine anti-damping vergisi uygulanan ürünü kendi endüstrisinde girdi olarak kullanan ülkeler için de ithalat fiyatları yükselmekte ve bu endüstrilerin yerli üretim yerine nihai ürünün ithalatına

¹¹⁰ Stiglitz, *age.*, s. 410.

¹¹¹ Thomas J. Prusa, "Anti-dumping: A Growing Problem in International Trade", *The World Economy*, C. 28, S. 5 (2005), s. 698.

¹¹² Serpil Oğuz, **Anti Damping**, Ankara: Orion Yayınevi, 2007, s. 32.

yönelmeyi tercih etmeleri mümkün olmaktadır. Bu nedenle söz konusu ülkeler iç mevzuat düzenlemeleri ile bunun önüne geçmeye çalışmaktadırlar¹¹³.

Anti-damping önlemlerinin nasıl tanımlanabileceği, etkileri ve hangi şartlar altında uygulanabileceğini tartıştığı çalışmasında R. D. Willig, yerli üreticileri yurtiçinde çalışanlar, yöneticiler, sermaye sahipleri olarak tanımlamaktadır. Bu üreticilerin tümü, haksız bir ithalat fiyatlandırmasında zarar görmektedir. Willig anti-damping önlemleri ile ilgili çözülmesi gereken temel sorunun, bu önlemlerin yol açtığı “adil ticaret (fair trade)” ya da “serbest ticaret (free trade)” olduğunu öne sürmektedir¹¹⁴. Anti-damping uygulamaları arasındaki temel farklılığın ise “üreticileri koruma” ya da “rekabeti koruma” noktasında oluştuğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla anti-dampingin etkileri ile ilgili olarak hazırlanan çalışmaların söz konusu iki farklı bakış açısına sahip olduğunu belirtmektedir¹¹⁵.

Anti-damping vergilerinin ithalatçı ülke ekonomisi üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalarda kullanılan en temel analiz yöntemleri hesaplanabilir kısmi ve genel denge modelleridir¹¹⁶. Blonigen ve Prusa’nın makalesinde belirtildiği üzere Kenneth Kelly ve Morris Morkre 1980-88 yılları arasında ABD’de uygulanan tüm anti-damping vergilerinin etkilerini kısmi denge modeli kullanarak incelemiştir. Söz konusu çalışma sonucunda damping uygulamasının yerli endüstri üzerinde olması beklenenden oldukça düşük düzeyde bir toplam hasıla azalışına neden olduğu sonucuna varılmıştır¹¹⁷.

Çin ve Tayvan’dan 2015 yılı içinde ithal edilen güneş pillerine uygulanan anti-damping vergilerinin üretim, ihracat, fiyatlar, karlar, üretici ve tüketici refahı üzerindeki etkilerini hesaplanabilir kısmi dengeli Küresel Simülasyon Modeli (GSIM, Global Simulation Model) çerçevesinde inceleyen Kuang ve Xiang, anti-dampingin endüstri üzerindeki etkilerini küresel ölçekte analiz ederek makro ekonomik bir yaklaşım

¹¹³ *age.*, s. 34.

¹¹⁴ Robert D. Willig, “Economic Effects of Antidumping Policy”, *Brookings Trade Forum*, 1998, s. 58.

¹¹⁵ *age.*, s.78.

¹¹⁶ Blonigen, Prusa, *age.*, s. 26.

¹¹⁷ *age.*, s. 27.

sunmaktadır. Çalışmada anti-damping vergilerinin seçilen 12 ülke grubu¹¹⁸ arasındaki uluslararası ticaret üzerinde yıkıcı etki yaptığı ve en büyük toplam refah kaybının ABD’de yaşandığı sonucuna varılmıştır¹¹⁹.

Hesaplanabilir genel denge modeli kullanarak anti-damping vergilerinin ABD ekonomisi üzerindeki refah etkilerini ölçmek amacıyla Gallaway, Blonigen, Flynn kısmi denge analizi kullanarak hazırladıkları çalışmada, dampingin yerli endüstriye verdiği zarar tahmin edilenin altında olduğu için genel refah üzerindeki toplam etkisinin de ihmal edilebileceği görüşünün kabul edilemeyeceği sonucuna varmışlardır. Bu çalışmaya göre ABD’nin ithalatı azaltmak amacıyla uygulamaya koyduğu anti-damping yasaları oldukça büyük bir toplam refah kaybına neden olmaktadır. Bu etkinin büyüklüğünün tek nedeni anti-damping vergilerinin sayıca çok olması değil, aynı zamanda yapısı ve yönetim biçimidir çünkü ABD ekonomisinde anti-damping yaptırımları süresiz olarak uygulanmakta ve zamanla bir yığılma söz konusu olmaktadır. Daha önemlisi ise, bu yasalar yabancı firmaları fiyat artırımını yapmaya teşvik etmekte ve bu durum da [damping marjının yükselmesiyle birlikte] anti-damping vergilerinin daha düşük düzeyde olmasıyla sonuçlanmaktadır¹²⁰.

Oldukça geniş ticari koruma önlemleri ile karşı karşıya kalan ABD çelik endüstrisinin piyasa gücü üzerinde tarife ve kotaların etkilerini inceleyen Blonigen, Liebman, Pierce ve Wilson yapmış oldukları kapsamlı ve detaylı çalışmada, anti-damping önlemlerin endüstrinin piyasa gücü üzerinde pozitif etkiye sahip olduğunu ancak bu etkinin oldukça zayıf olduğunu tespit etmişlerdir¹²¹.

Anti-damping koruma önlemlerinin Ar-Ge yatırımı yapma eğilimine olan etkilerini inceledikleri çalışmada Gao ve Miyagiwa, bu önlemlerin sıklıkla Ar-Ge yoğun sektörleri hedef aldığını ve bu durumun dünya ölçeğinde yatırımları olumsuz

¹¹⁸ Çin, ABD, Japonya, Tayvan, Güney Kore, Malezya, Almanya, Hollanda, Singapur, Birleşik Krallık, Meksika, Diğer Ülkeler

¹¹⁹ Kuang, Yanxiang, Hongjin Xiang, “Who Benefits from Antidumping and Countervailing? An Analysis Using a Computable Partial Equilibrium Model”, *Emerging Markets Finance & Trade*, S. 55 (2019), s. 409.

¹²⁰ Michael P Gallaway, Bruce A. Blonigen, Joseph E. Flynn, “Welfare costs of the U.S. antidumping and countervailing duty laws”, *Journal of International Economics*, S. 49 (1999), s. 236.

¹²¹ Blonigen vd., “Are all trade protection policies created equal? Empirical evidence for nonequivalent market power effects of tariffs and quotas”, *Cambridge: NBER Working Paper Series*, S. 16391, 2010, s. 23.

etkileyebileceğini belirtmektedir. Yapılan çalışmada iki firmanın tek taraflı ya da karşılıklı anti-damping uygulaması halinde Ar-Ge yatırımlarının gelişimi karşılaştırılmaktadır. Tek taraflı anti-damping vergisi uygulanması halinde, korunmakta olan firmanın Ar-Ge yatırımlarını azalttığı, vergi uygulanan firmanın ise artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. İki firmanın karşılıklı anti-damping vergisi uygulaması halinde ise her ikisinde de Ar-Ge yatırımlarının, karşılıklı yaptırımların olmadığı serbest ticaret durumuna göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir¹²².

Ülkeler tarafından uygulanan anti-damping önlemlerinin diğer piyasalarda damping uygulanmasına nasıl yol açtığını düopol piyasaları varsayımı ile inceleyen Kao ve Mai'nin bulgularına göre, bir ülkedeki nihai ürün piyasasında damping uygulanması halinde söz konusu piyasadaki anti-damping önlemleri, yabancı ülke girdi piyasasında damping uygulanmasına neden olmaktadır. Bu durum da nihai ürün üreten firma tarafından tekrar bir anti-damping önlemine başvurulması ile sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla anti-damping ile karşılaşan bir ülkenin bir başka ülkede damping yapacak ve bu defa da yabancı ülke anti-damping vergisi ile karşılaşacak ve böylece zincir etkisi oluşacaktır. Bu etki damping ile karşı karşıya kalan bir firmanın anti-damping önlem alması konusunda caydırıcı değil, teşvik edici olmaktadır. Yapılan çalışmada, anti-damping önlemlerinin toplam endüstri karını azaltacağı sonucuna ulaşılmıştır¹²³.

Lee, Park ve Saravia, 1998-2006 yılları arasında ABD'nin Çin ürünlerine karşı uyguladığı anti-damping vergilerinin etkilerini inceleyen bir çalışma hazırlamıştır. Çalışmanın sonucunda söz konusu ürünlerin ABD piyasasında fiyatlarının yükselmesinin yanı sıra ticaret hacminde ve ithalat değerinde düşüş olduğu gözlenmiştir. Söz konusu etkiler yaklaşık iki yıl sürmekte, bu süre sonunda gücünü yitirmektedir. Bunun yanı sıra anti-damping önlemlerin, ABD'nin diğer ülkelerden ithalatını artırmak yönünde ikame etkisi yaratması söz konusudur. Bu nedenle Çin'e karşı uygulanan anti-damping vergilerinin ABD yerli üreticilerini haksız rekabete neden

¹²² Xiwang Gao, Kaz Miyagiwa, "Antidumping protection and R&D competition", *Canadian Journal of Economics/Revue Canadienne d'Economie*, C. 38, S. 1, (2005), s. 211.

¹²³ Kuo-Feng Kao, Chao-Cheng Mai, "The Chain Effect of an Antidumping Policy", *Southern Economic Journal*, 2018, s. 14.

olacak ölçüde düşük ithalat fiyatlarından koruma konusunda etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır¹²⁴.

Anti-damping önlemlerin tarifeler ile ikame etkisi yaratıp yaratmayacağı konusunu ekonometrik modeller yardımıyla ele aldıkları çalışmada Moore ve Zanardi, özellikle bazı gelişmekte olan ülkelerde yer alan ve tarifelerin azaldığı sektörlerdeki endüstrilerin anti-damping soruşturmalarına başvurma eğilimlerinin daha fazla olduğu sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla azalmakta olan tarifelerin anti-damping önlemleri ile ikame edildiği gözlenmektedir. Diğer gelişmekte olan ülkeler ve gelişmiş ülkeler için ise bu sonuca ulaştıran pozitif bir korelasyon söz konusu değildir. Yapılan çalışmada ayrıca artan ihracatın ve büyük ihracat paylarına sahip olan bir ithalatçı ülkenin daha fazla anti-damping önleme başvurduğu gözlenmiştir¹²⁵.

Anti-damping soruşturmalarına taraf olan ve olmayan ülkelerde ticaret hadlerini istatistiksel modeller yardımıyla incelediği çalışmasında T. Prusa, taraf olan ülkelerde ticaret hacminin düştüğünü ve ticaretin soruşturmaya taraf olmayan ülkelere doğru yönlendiğini gözlemiştir. Uygulanan ya da uygulanacak olan anti-damping vergisi ne kadar yüksek olursa söz konusu ticaret saptırıcı etki de o kadar daha fazla olmakta ve sonuçta dünya toplam ticaret hacmi büyümektedir. Özellikle anti-damping yasalarından sıklıkla yararlanan ABD firmalarının ithalatını başka ülkelere yönlendirmesi bu ülkelerin yararına olmaktadır. Soruşturmaya taraf olan ülkelere olan zararlarına rağmen anti-damping yasaları, ithalat fiyatlarında artışa neden olması bakımından taraf olan ve olmayan ülkeler için önemli faydalar sağlamaktadır¹²⁶.

Türkiye tarafından 1992-2008 yılları arasında uygulanan anti-damping vergilerinin ticaret hacmine etkilerini ekonometrik modeller kullanarak inceleyen Avşar, çalışmasının sonucunda bu vergilerin uygulanmasının dampingli ithalatı azaltma

¹²⁴ Minsoo Lee, Donghyun Park, Antonio Saravia, "Trade Effects of US Antidumping Actions against China", *Asian Economic Journal*, C. 31, S. 1, (2017), s. 15.

¹²⁵ Michael O. Moore, Maurizio Zanardi, "Trade Liberalization and Antidumping: Is There a Substitution Effect?", *Review of Development Economics*, C. 15, S. 4, (2011), s. 617.

¹²⁶ Thomas J. Prusa, "The Trade Effects of U.S. Antidumping Actions", *Cambridge: NBER Working Paper Series*, S. 5440, (1996), s. 18.

ve dolayısıyla yerli endüstriyi koruma yönünde etkisi olduğunu, ticaret sapması nedeniyle bu olumlu etkinin bir miktar azaldığını belirtmektedir¹²⁷.

3.5. LİTERATÜRDE DAMPİNG UYGULAMALARI VE ANTİ DAMPİNG VERGİLERİ

Damping kavramı ilk olarak 1923 yılında Jacob Viner'in "Dumping: A Problem in International Trade" adlı kitabında kavramsal olarak tanımlanmıştır¹²⁸. Dampingi ulusal piyasalar arasında yapılan fiyat farklılaştırması olarak tanımlayan Viner'a bu tanımın dar kapsamlı olması nedeniyle çeşitli eleştiriler getirilmiş olmakla beraber yapmış olduğu tanım literatürde genel kabul görmektedir.

Küresel boyutta mevcut ticari düzenleri incelediği "Anti-Dumping Law in a Liberal Trade Order (Liberal Ticaret Düzeni İçinde Anti-Dumping Yasaları)" adlı kitabında R. Dale, Viner'in dampingi zararlı ve zararsız dumping olarak ikiye ayırmasını eleştirmekte ve bunun sağlam bir teorik temelini olmadığını öne sürmektedir. Viner'in "Uluslararası Ticarete Bir Sorun Olarak Damping" adlı kitabına misilleme yaparak kendi kitabının 8. bölümüne "Uluslararası Ticarete Bir Sorun Olarak Anti-Dumping" başlığını vermiştir. Yıkıcı fiyat uygulamalarının tüm dünya ülkelerinin sorunu olduğunu ve Viner'in bu konuya değinmediğini, ayrıca son elli yıl içinde dünya ticaretinin değiştiğini ve ulusal piyasaların monopolleşmesine artık izin verilmediğini belirtmektedir¹²⁹. Dale, ulusal ve uluslararası anti-dumping yasalarının sağlam temellerinin bulunmadığı ve refah ekonomisinin temel ilkelerine aykırı olduğu yönünde eleştiride bulunmaktadır. Bu yasaların gerekli olmadığını ve serbest ticarete engel teşkil ettiğini, yalnızca yerli endüstriyi koruduğunu ve anti-dumping yasalarının

¹²⁷ Veysel Avcı, "Trade Effects of Turkey's Antidumping Duties", *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2013, s. 9.

¹²⁸ Jacob Viner. *Dumping: A Problem in International Trade*. Chicago: The University of Chicago Press, 1923. pp. xiii, 343. (Aktaran: W. S. Culbertson, "Review: 'Dumping: A Problem in International Trade'" *The American Journal of International Law*, 1924, s. 391.)

¹²⁹ Richard Dale, "Anti-Dumping Law in a Liberal Trade Order", New York: St. Martin's Press, C. 80, 1980, s. 190.

esnetilmesinin uzun dönemde kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlayacağını savunmaktadır¹³⁰.

R. Dale'in kitabı ile ilgili eleştiride bulunanlardan F. Parkinson'un belirttiğine göre, Dale'in anti-damping yasalarına temel eleştirisi, fiyat farklılaştırmasına neden olmalarıdır. Dale, çelik endüstrisinde uygulanan damping ve anti-damping önlemleri ile Batı ve Doğu ülkeleri arasındaki ticari ilişkiler üzerinde durmaktadır. Söz konusu dönemde ticari ilişkilerin serbest piyasa ekonomisi temeline dayanmasına rağmen Dale bunu yetersiz bulmakta ve tam olarak liberalleşmesi için anti-damping yasalarının kaldırılması gerektiğini vurgulamaktadır¹³¹.

Anti-damping önlemlerin de içinde bulunduğu bazı uygulamaların GATT ve DTÖ'nün "karşılıklı olma" ve "ayrımcılık yapmama" ilkelerine istisna oluşturduğunu belirten ve bunları yapmış oldukları çalışmada tartışan Navaretti ve Salvi Del Pero, bu istisnaların sonuçlarının iki gruba ayrılabilceğini öne sürmektedir. İlk grup geçici bir süre ithalat önlemlerini artırmakta olan, ikinci grup ise genel kurallara kalıcı bir şekilde istisna teşkil eden uygulamalardır. DTÖ'nün izin verdiği geçici istisnai uygulamalardan biri de anti-damping vergileridir. Kalıcı istisnai uygulamaların DTÖ Konseyi tarafından yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Söz konusu anti-damping önlemleri gelişmiş, gelişmekte olan ülkeler ve geçiş ekonomileri için büyük bir öneme sahiptir. Gelişmiş ülkelerin anti-damping önlemlerinin hedefinde ise gelişmekte olan ülkeler ve geçiş ekonomilerinin bulunduğunu öne sürmektedirler¹³².

Makroekonomik değişkenlerin Türkiye'nin anti-damping önlemleri üzerindeki etkisini ekonometrik yöntemlerle açıklayan Özer ve Erkal'ın çalışma bulgularına göre Türkiye'nin ithalat hacmindeki artış ve açılan anti-damping soruşturmalarına taraf olan ülkelerin büyüme hızlarının Türkiye tarafından uygulanan anti-damping soruşturmaları sayısı üzerinde pozitif bir etkisi bulunurken, Türkiye'nin büyüme hızı ile açılan

¹³⁰ *age.*, s. 60.

¹³¹ F. Parkinson, "Review: 'Anti-Dumping Law in a Liberal Trade Order'", *International Affairs*, Royal Institute of International Affairs, 1981, s. 497.

¹³² Giorgio Barba Navaretti, Angelica Salvi Del Pero, "Antidumping and Other Measures of Contingent protection", *Trade Policy and WTO Accession for Economic Development: Application to Russia and the CIS*, 2004, s. 6.

soruşturma sayısı arasında negatif bir etki bulunmaktadır. Dolayısıyla makroekonomik değişkenlerin anti-damping soruşturmaları üzerinde etkisinin bulunduğunu, özellikle ülkenin GSYH artışının bu yönde en büyük paya sahip olduğunu söylemek mümkündür. Çalışmanın ulaşılmış olduğu sonuç, ülkelerin anti-damping önlemleri ticarette adaletin sağlanması amacıyla değil, ithalatı azaltmak suretiyle ticaretten korunma amacıyla kullandıklarını öne süren diğer çalışmalarla paralellik göstermektedir¹³³.

Damping uygulamalarını ABD ticaret yasaları çerçevesinde tartıştığı çalışmasında Stiglitz, Uruguay Turu'nda ortaya çıkan düzenlemelerin çok büyük yenilikler getirmemekle birlikte ABD ticaret yasalarının hedeflerini açıkça ortaya koyduğunu ifade etmektedir. Stiglitz'e göre bu yasaların amacı toplam ulusal refahı artırmak değil, gizli bir korumacı ticaret politikası önlemi almaktır¹³⁴. Ticaret yasalarının bu şekilde amacı dışında kullanılması uluslararası ticaret sistemini tehdit etmektedir. Bu nedenle söz konusu yasaların daha verimli hale getirilmesi için ekonomistlerin kanun yapıcılara katkı sağlayabileceği düşüncesini öne sürmektedir¹³⁵.

Düopolcü rekabet çerçevesinde piyasa büyüklüğü ile anti-damping arasındaki ilişkiyi inceleyen Falvey ve Wittayarungruangsrı, dünyanın iki ülkeli ve her ülkede bir tane olacak şekilde iki firmalı bir piyasa yapısına sahip olduğu düopol piyasası varsayımı altında analizlerini gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaya göre söz konusu her iki firma da homojen ürünlerini her iki piyasada satmaktadır. Ülkeler konumlarının yanı sıra ödeme yapma konusundaki istek düzeylerinin üst sınırı bakımından farklılaşmaktadır. Serbest ticaret denge durumunda, daha fazla ödeme yapmaya istekli olan ülkede fiyatlar daha yüksektir ve bu ülkede yer alan firma diğer firmaya olan ihracatında damping uygulamaktadır. Her iki ülkede de anti-damping yasalarının varlığı ilk başta ülkelerin stratejik davranmalarına yol açmaktadır. Bu nedenle damping uygulayan firmanın damping marjını düşürmek amacıyla ihracatını azaltması ve yerli piyasasında yaptığı satışları artırması söz konusu olacaktır. Kendisine damping uygulanan firma ise damping marjını yükseltmek amacıyla ihracatını azaltacak ve yerli

¹³³ Hüseyin Özer, Gökhan Erkal, "Türkiye'nin Antidamping Uygulamalarının Ekonometrik Analizi", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C. 30, S. 2, (2016), s. 449.

¹³⁴ Stiglitz, *age.*, s. 402.

¹³⁵ *age.*, s. 422.

piyasa satışlarını artıracaktır. Bu durumda ticaret hacmi düşecek ancak damping marjının hangi yönde değişeceği, firmalardan hangisinin daha etkin bir fiyat politikası uygulayacağına bağlı olarak değişecektir. Düopol piyasası varsayımı altında kurulan modele göre damping uygulayan firmanın diğer firma tarafından vergilendirilmesi söz konusu olacaktır. Yapılan bu çalışmada, damping uygulaması sonucunda piyasa karlılığının serbest ticaret durumuna göre daha düşük olacağı sonucuna varılmaktadır¹³⁶.

Anti-damping başvuruları sayısını etkileyen makroekonomik etkenleri ABD ve AB ekonomileri çerçevesinde inceleyen çalışmaları Gbakou, Sadni-Jallab ve Sandretto, analiz sonucunda reel döviz kurundaki artışın hem ABD hem AB ülkelerinde anti-damping soruşturmalarının sayısında artışa neden olduğunu ancak bu etkinin ABD’de daha büyük olduğunu tespit etmişlerdir. Ekonomide meydana gelen dalgalanmalar nedeniyle reel GSYH artışı ABD anti-damping soruşturmalarının sayıca azalması yönünde etkide bulunurken, AB ekonomileri üzerinde böyle bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra ithalatın yaygınlık kazanmasıyla birlikte ABD’de gerçekleşen anti-damping soruşturmalarının sayısında artış gözlenirken AB’de bu durumun tam tersi gerçekleşmektedir. Karşılaştırılan ülke ve ülkeler grubu arasındaki en büyük farklılığın ise düzenleyici kurumlarının kural ve uygulamaları olduğu belirtilmiştir¹³⁷.

Anti-damping vergilerinin ülkelerin misilleme yapma eğilimine etkilerini inceleyen çalışmada V. Avşar, bu vergilerin damping uygulanan ürün çeşitliliğinde yerli üretim üzerinde çok büyük etkiye sahip olduğunu belirtmektedir. Anti-damping vergilerinin fiyat etkilerinin analiz edildiği çalışmanın sonucunda, ihracatçıların belirli bir ülkeye uygulanan damping marjını düşürmek suretiyle dampingden etkilenen diğer ülkelerden yapılacak misillemeden kaçındıkları gözlenmiştir. Damping marjını

¹³⁶ Rod Falvey, Sarut Wittayarungruangsi, “Market Size and Antidumping in Duopolistic Competition”, *Research Paper Series of The University of Nottingham*, S. 2005/21, 2005, s. 19.

¹³⁷ Patrick Monnet Gbakou, Mustapha Sadni-Jallab, Rene Sandretto, “Antidumping Procedures and Macroeconomic Factors: A comparison between the United States and the European Union”, *Global Economy Journal*, C. 6, S. 3, (2006), s. 21.

düşürmek amacıyla yapılan fiyat artışlarının ise yoğun anti-damping önlemleri kullanan gelişmiş ülkelere yapılan ihracatta daha yüksek olduğu gözlenmektedir¹³⁸.

Anti-damping vergileri, korunma önlemleri ve telafi edici vergiler gibi geçici ticaret engellerinin ülkeler arasında kullanımını 1990-2009 yılları itibariyle inceleyen çalışmada C. P. Bown, söz konusu ticaret engellerinin 2008-09 küresel krizi esnasında ne şekilde kullanıldığını araştırmaktadır¹³⁹. Analiz sonucunda kriz esnasında uygulanan politikaların kriz öncesinde öngörülenlerle aynı doğrultuda olduğunu saptamıştır. Bown, G20 ülkelerinin kriz esnasında bu politikalara maruz kalan ürünlerinin stoklarını yüzde 25, gelişmekte olan ülkelerin yüzde 40, yüksek gelirli ülkelerin ise yüzde 5 oranında artırdıklarını belirtmektedir¹⁴⁰.

T. D. Ketterer, anti-damping önlemlerinin AB’de uygulanan MFN vergilerinde¹⁴¹ düşüşe neden olup olmadığını incelemiş, Uruguay Turu öncesinde anti-damping soruşturmasına konu olan ürünlerin Tur süresince MFN vergilerinde daha fazla düşüş ile karşılaştıklarını tespit etmiştir. Dolayısıyla bu sonuçlar, anti-damping önlemlerin serbest ticaret karşıtı grupların baskısını engellemek üzere bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir¹⁴².

Yaygın olarak uygulanan anti-damping önlemlerin ithalat fiyatlarına etkisini hesaplanabilir genel denge modeli uygulayarak açıklayan Conway ve Dhar’ın çalışmasının sonucunda ithalatçı ve ihracatçı ülkeler üzerinde etkiler gözlenmiştir. Buna göre, damping marjına eşit miktarda anti-damping vergisi uygulanacak olması ihracatçı firmaların damping uygulamasını engelleyebilmektedir. Anti-damping önlemlerin, damping işlemlerinin fiyat etkisini tamamen dengelediğini ve dünya ekonomisini damping öncesi dengeye getirdiğini söylemek mümkün olmadığı gibi, ithal ikameci

¹³⁸ Veysel Aşar, “Antidumping, Retaliation Threats and Export Prices”, *The World Bank Economic Review*, (Nisan 2012), s. 15.

¹³⁹ Chad P. Bown, “Taking Stock of Antidumping, Safeguards and Countervailing Duties, 1990–2009”, *The World Economy*, C. 34, S. 12 (2011), s. 1956.

¹⁴⁰ *age.*, s. 1991.

¹⁴¹ Most-Favoured-Nation (En-Çok-Kayrılan-Ülke) vergileri, DTÖ üyesi ülke veya ülke gruplarının herhangi bir üye ülkeye uyguladıkları en düşük tarife oranını tüm diğer üyelere uygulamaları gerektiği için, ülkeler tarafından uygulanabilecek en düşük tarife oranları anlamına gelmektedir.

¹⁴² Tobias Ketterer, “Anti-dumping use and its effect on trade liberalisation. Evidence for the European Union”, *The World Economy*, C. 41, S. 4, (2018), 1124.

sektörü rekabetten uzaklaştırmaktadır. Damping özel bir firma tarafından uygulanıyor olsa da dampingin karlı olması için bu firmanın devlet ile işbirliği içinde bulunması gerekmektedir. Bu durumda dampinge konu olan ürünün tekrar ithal edilmesine devletçe bir takım sınırlamalar getirilerek yerli piyasanın yurtdışı piyasadan ayrılması ve böylece karlılığın artması garanti altına alınabilmektedir. İhracatçı ülkede karlılığın artması için ayrıca piyasaya başka firmaların girmemesi de gerekmektedir ancak bu durum endüstrinin tamamında uygulanan politikalara da bağlıdır ve bu konuda herhangi bir garantiden söz etmek mümkün değildir. Damping uygulamalarının ortadan kalkması ancak karlılık için gerekli olan bu koşulların ortadan kalkmasıyla birlikte mümkün olacaktır¹⁴³.

Anti-damping önlemlerin son yılların büyüyen bir sorunu olduğunu öne sürdüğü çalışmasında Prusa, bu önlemlerin günümüzde tüm dünya ülkelerinde gelir dağılımını etkilediğini öne sürmüştür. Uruguay Turu süresince herhangi bir ülkenin kişi başına GSYH büyüklüğüne bakarak anti-damping önlemlerine yaklaşımını anlamının mümkün olduğunu, yüksek gelire sahip olan ülkeler önlemleri desteklerken düşük gelirli ülkelerin karşı çıktığını, günümüzde ise bu durumun oldukça karışık bir hal aldığını belirtmiştir. Uzun dönemde ABD ve AB ülkelerine karşı açılan anti-damping soruşturmaları sayısının artması halinde bu ülkelerin desteğinin azalabileceğini ve böylece bu önlemlerin tekrar gözden geçirileceğini öngörmektedir. Bu nedenle Prusa'ya göre 2001 yılında başlayıp günümüzde devam etmekte olan Doha Turu anti-damping yasalarının yeniden düzenlenmesi için son çaredir¹⁴⁴.

1992 yılında istatistiksel modeller yardımıyla hazırlamış olduğu çalışmasında Prusa, son yirmi yılda ortaya çıkan korumacı politikaların endişe verici olduğunu, geleneksel ekonomik modellerin korumacılığın gerçek etkilerini ortaya koyma konusunda yetersiz olduğunu belirtmiştir. Örneğin, anti-damping önlemlerin ticaret üzerindeki etkisi tahmin edilen daha büyüktür. Çalışmada kullanılan ticaret verilerine göre, geri çekilen soruşturmaların ticareti kısıtlayıcı etkisi anti-damping vergilerinin

¹⁴³ Patrick Conway, Sumana Dhar, "The Economic Effects of Widespread Application of Anti-dumping Duties to Import Pricing", *Journal of Economic Integration*, C.9, S. 2, (1994), 195.

¹⁴⁴ Prusa, *Anti-dumping: A Growing Problem in International Trade*, s. 698.

yarattığı etkiden büyüktür¹⁴⁵. ABD'nin 1984 yılında açmış olduğu soruşturma sayısı 1980 yılında açtığı soruşturmanın iki katı olmasına rağmen her iki yılda da yalnızca dokuz soruşturmanın anti-damping vergisi uygulanmasıyla sonuçlanması¹⁴⁶, bu konudaki yasaları gerçek amaçlarının dışında, daha yüksek karlılık düzeyine ulaşmada araç olarak kullanıldığı anlamına gelmektedir¹⁴⁷.

Avrupa ülkelerinde sendikalaşma faaliyetleri ile bu ülkelerin uyguladıkları anti-damping önlemleri arasındaki ilişkiyi statik düopol modeli kullanarak inceledikleri çalışmada Vandenbussche, Veugelers ve Jozef, ihracatçı firma tarafından haksız rekabete neden olacak bir fiyatlandırma yapılmassa bile Avrupa işçi sendikalarının varlığı sayesinde anti-damping önlem alınmasını teşvik etmektedir. Sendikaların pazarlık gücü arttıkça anti-damping önlemler alınma olasılığı ve sayısı artış göstermektedir. Söz konusu anti-damping önlemleri vergiler şeklinde olabildiği gibi fiyat taahhütleri şeklinde de olmaktadır. Serbest ticaret durumu ile kıyaslandığında AB toplam refah düzeyini vergiler yükseltirken fiyat taahhütleri düşürmektedir. Avrupa'da sendikaların pazarlık gücünün zayıf olduğu durumlarda hem yerli firma hem de sendikalar, fiyat rekabetinin azalmasına ve daha yüksek fiyatlara neden olan fiyat taahhüdünü vergiye tercih etmektedir. Sendikaların pazarlık gücünün yüksek olması halinde ise vergilendirmenin fiyat taahhüdüne tercih edildiği gözlenmiştir¹⁴⁸.

1989-2004 yılları arasında Türkiye'de yer alan endüstriler tarafından açılan anti-damping soruşturmaları sayısını etkileyen faktörleri ekonometrik model ile açıklayan Avşar, bu konuda Türkiye açısından öncü nitelikte bir ampirik çalışma yapmıştır. Hazırlanan çalışma sonucunda, yerli endüstrinin anti-damping soruşturma sayısı ile endüstrinin büyüklüğü, ekonomik performansı ve uluslararası rekabet düzeyindeki artış arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Büyük ölçekli endüstriler tarafından açılan soruşturma sayısının yüksek olmasının nedenleri arasında

¹⁴⁵ Thomas J. Prusa, "Why are so many antidumping petitions withdrawn?", *Journal of International Economics*, C. 33, S. 1-2, (1992), s. 18.

¹⁴⁶ *age.*, s. 2.

¹⁴⁷ *age.*, s. 18.

¹⁴⁸ Hylke Vandenbussche, Reinhilde Veugelers, Konings Jozef, "Unionization and European antidumping protection", *Oxford Economic Papers*, S. 53, 2001, s. 311.

soruşturmanın maliyetinin yüksek olması gösterilmektedir ve sendikalaşma faaliyetlerinin bu bakımdan önemli olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada ayrıca yerli endüstrinin performansının yüksek olduğu yıllarda açılan anti-damping soruşturma sayısının azaldığı gözlenmiştir. Bunun yanı sıra, yerli endüstri tarafından üretilen ürünlerin ithalatının ve dolayısıyla bu endüstrilerde piyasa baskısının arttığı yıllarda soruşturma sayısının da arttığı sonucuna varılmıştır¹⁴⁹.

¹⁴⁹ Veysel Avşar, “Türkiye’nin Antidamping Soruşturmasını Etkileyen Faktörler: Sanayi Verileri ile Ekonometrik Bir Analiz”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, C. 9, S. 1, (2014), s. 48.

4. TÜRKİYE’NİN KARŞILAŞTIĞI DAMPİNG UYGULAMALARI VE ANTİ DAMPİNG VERGİLERİ

4.1. Türkiye’de Anti-damping Mevzuat Düzenlemeleri

GATT 1994’ün VI ncı Maddesini Uygulanmasına İlişkin Anlaşmanın 18. maddesi gereğince, DTÖ Anlaşması kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren her üye ülke için Anti-damping Anlaşması da yürürlüğe girmektedir. Bu nedenle üye ülke kendi mevzuatını ve idari usullerini bu Anlaşmanın gerektirdiği doğrultuda düzenlemekle ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür¹⁵⁰. Anti-damping Anlaşması’nda fiyat karşılaştırması ve damping marjının hesaplanma teknikleri detaylı olarak düzenlenmediği için ülkelerin uygulamaları arasında farklılıklar bulunmaktadır¹⁵¹. Ulusal uygulamada farklılıklar nedeniyle bir ülkede yasal olarak kabul edilen bir faaliyetin başka bir ülke yasalarınca haksız rekabet olarak değerlendirilmesi söz konusu olabilmektedir. Söz konusu farklılıkların adaletsizliğe neden olmaması amacıyla DTÖ, fiyatlar karşılaştırılırken her bir işlem bazında normal değer ve ihrac fiyatının karşılaştırılması zorunluluğunu getirmiştir¹⁵².

GATT 1947 ve DTÖ Kuruluş Anlaşması’nın yanı sıra ülkeler kendi aralarında ikili anlaşmalar yoluyla da anti-damping önlemleri konusunu düzenlemektedirler. Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında imzalanan 23.11.1970 tarihli “Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye Arasında Ortaklık Kurulmasına Dair Anlaşmaya Katma Protokol” de söz konusu ikili anlaşmalardan biridir. Kısaca “Katma Protokol” olarak anılan anlaşmanın 47. maddesi, taraflar arasında damping uygulanması halinde, bu uygulamaya son verilmesi amacıyla tavsiye niteliğinde düzenleme yapmaktadır¹⁵³.

¹⁵⁰ GATT, “Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994”, Article 18.

¹⁵¹ Oğuz, *age.*, s. 36.

¹⁵² *age.*, s. 37.

¹⁵³ Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Topluluğu ile İlişkiler Genel Müdürlüğü. Ankara Anlaşması ve Katma Protokol, *Avrupa Topluluklarına İlişkin Temel Belgeler*, C. 2, Ağustos 1993, m. 47, <http://www.dtd.org.tr/files/uluslararası/abankaraantlascca7masc4b1pdf.pdf> (17.03.2019)

Türkiye’de, ithalatta damping ve sebep olduğu zarara karşı yerli üretimin korunması amacıyla yapılacak olan işlemler, 14.6.1989 tarihli ve 3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Bu Kanunun 2. maddesi a bendi gereğince damping, “bir malın Türkiye’ye ihraç fiyatının, benzer malın normal değerinin altında olması” olarak tanımlanmaktadır¹⁵⁴. Bu tanım, 30.10.1999 tarihli ve 23861 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kararda da aynı şekilde belirtilmiştir¹⁵⁵.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun gereğince damping uygulaması sonucu Türkiye’de bir endüstrinin zarar görmesi, zarar tehdidinin oluşması ya da kurulumunun fiziki olarak gecikmesi halinde İthalat Genel Müdürlüğü gerektiğinde re’sen ya da yazılı şikayet üzerine inceleme yapmaktadır¹⁵⁶. İthalatta Haksız Rekabeti Değerlendirme Kurulu tarafından yürütülen soruşturma sonucunda geçici önlem, fiyat taahhüdü ya da dampinge karşı vergi uygulanması mümkündür¹⁵⁷. Aynı Kanun 8. maddesinde belirtildiği üzere, anti-damping vergisinin mükellefi dampinge konu olan ürünü ithal eden kişi ya da firmalardır¹⁵⁸. Söz konusu vergi Gümrük İdareleri tarafından tahsil edilmekte ya da teminata bağlanmaktadır¹⁵⁹.

4.2. Türkiye’nin Karşılaştığı Damping Uygulamaları ve Uyguladığı Anti-damping Vergisi Önlemleri

Uluslararası ticaret yapmakta olan ülkeler günümüzde tarife ve kota gibi geleneksel koruma yöntemleri yerine tarife dışı engeller uygulayarak ülkelerinin rekabet gücünü artırma yoluna gitmeleri nedeniyle söz konusu yöntemlerden biri olan anti-damping önlemleri sayısı günümüzde hızla artış göstermektedir. Dünya genelinde Nisan 2019 itibarıyla devam etmekte olan 1827 adet anti-damping önlemi bulunurken Haziran

¹⁵⁴ İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun. (14/6/1989- 3577), md. 2/a, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3577.pdf> (21.05.2018).

¹⁵⁵ İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar. (R.G. 30/10/1999- 23861), md. 2/a, <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23861.pdf> (21.05.2018).

¹⁵⁶ İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun, m.3, 4.

¹⁵⁷ *age.*, m. 6.

¹⁵⁸ *age.*, m. 8.

¹⁵⁹ *age.*, m. 9.

2019 itibarıyla 1861 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra başlatılmış olan 280 adet soruşturmanın 18'i Türkiye tarafından başlatılmış bulunmaktadır¹⁶⁰. Türkiye'de 12.04.2019 itibarıyla yayımlanmış olan toplam 763 adet tebliğ bulunmaktadır. Bu tebliğler anti-damping önlem soruşturması açılmasına ilişkin kararları, ara ve nihai gözden geçirme soruşturmalarını ve alınan nihai önlem kararlarını içermektedir.

Türkiye'de ilk anti-damping soruşturması, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun'un yürürlüğe girdiği 1989 yılında gerçekleştirilmiş ve özellikle 2000 yılından itibaren anti-damping önlemleri özellikle Çin'e karşı sıkça kullanmaya başlamıştır¹⁶¹. İthalatta haksız rekabetin önlenmesine ilişkin ilk soruşturmanın açılmasına karar verilmesi 30.11.1989 tarihinde gerçekleşmiş olup, Doğu Almanya ve Çin Halk Cumhuriyeti menşeli termometrelerin Türkiye piyasalarına dumpingli fiyatla girdiği iddiası nedeniyle alınan bu karar 07.12.1989 tarihli 20365 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Aynı Resmi Gazetede yayımlanan bir diğer damping soruşturmasına konu olan ürün sentetik devamsız lifler olup taraf olan ülkeler Romanya, İtalya, Güney Kore ve Tayvan olarak iddia edilmektedir. Macaristan, Romanya ve Çin Halk Cumhuriyeti'nden dumpingli fiyatla ithal edildiği iddia edilen, kaynak işlerinde kullanılan elektrotlar da aynı tarih ve sayılı Resmi Gazetede yayımlanan bir diğer soruşturma konusudur. Finlandiya ve Yugoslavya menşeli firmalardan ithal edilen baskı ve yazı kağıtlarında dumpingli fiyat uygulandığı iddiasıyla aynı tarih ve sayılı Resmi Gazete tebliği gereğince soruşturma başlatılmasına karar verilmiş olduğu görülmektedir¹⁶².

Damping soruşturmaları sonucunda anti-damping önlemi alınması ya da önlem alınmadan soruşturmaların kapatılması mümkün olabilmektedir. Açılan damping soruşturmaları sonucunda verilen ilk karar 11.10.1990 tarihli, 20662 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ithalatta haksız rekabetin önlenmesine ilişkin tebliğ gereğince, Doğu Almanya ve Çin Halk Cumhuriyeti firmalarına karşı termometreler ile ilgili

¹⁶⁰ World Trade Organization. <http://i-tip.wto.org/goods/Forms/GraphView.aspx> (21.05.2018).

¹⁶¹ Avşar, "Türkiye'nin Antidamping Soruşturmalarını Etkileyen Faktörler: Sanayi Verileri ile Ekonometrik Bir Analiz", s. 3.

¹⁶² İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ. (R.G. 07/12/1989-20365), <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23861.pdf> (04.05.2019).

olarak başlatılan soruşturmanın herhangi bir önlem alınmadan kapatılması olmuştur¹⁶³. Romanya, İtalya, Güney Kore ve Tayvan firmalarına karşı açılan soruşturmanın sonucu da aynı tebliğ ile açıklanmış, söz konusu ülkelere karşı önlem alınmamasına, diğer ülkelere karşı ise CIF bedeli üzerinden farklı oranlarda uygulanmak üzere geçici önlem alınmasına karar verilmiştir. Geçici önlemlerin aynı oranlarda kesin önlem olarak uygulanmaya başlaması ise 28.11.1990 tarih ve 20709 sayılı Resmi Gazete tebliği ile gerçekleşmiştir. Tarafına soruşturma başlatılmasına karar verilen ülkelere olan Macaristan, Romanya, Çin Halk Cumhuriyeti ile Finlandiya ve Yugoslavya menşeli firmalara yönelik 20662 sayılı Resmi Gazete tebliği ile geçici önlem alınmasına karar verilmiş, 20709 sayılı Resmi Gazetede¹⁶⁴ ise söz konusu geçici önlemlerin kesin önlem olarak uygulanmasına yönelik karar açıklanmıştır.

Türkiye’de kesin önlem tebliğ tarihi 1998 yılından 2019 yılı Nisan ayına kadar değişkenlik gösteren 187 adet anti-damping önlemi yürürlüktedir. Resmi Gazete tebliğ tarihi göz önünde bulundurulduğunda, 2010 yılından itibaren alınan önlemlerin sayısı 2018 yılında 10, 2017 yılında 14, 2016 yılında 9, 2015 yılında 7, 2014 yılında 9, 2013 yılında 5, 2012 ve 2011 yıllarında 1, 2010 yılında ise 7 adet olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla son 9 yılda tebliğ edilen 63 adet anti-damping önlemi hala yürürlüktedir.

Anti-damping önlemleri alındıktan sonra gözden geçirmeye tabi olmaktadır ve bunun sonucunda önlemlerin kaldırılmasının yanı sıra değiştirilerek ya da aynı şekilde devam etmesi de söz konusu olabilmektedir. Bu bölümde Ek-1’de gösterilmekte olan Türkiye’de Nisan 2019 itibarıyla açılan ilk soruşturmalar ya da gözden geçirme soruşturmaları sonucunda yürürlükte bulunan önlemler açıklanacaktır.

1997 yılında Çin Halk Cumhuriyeti menşeli çakmak üreticisi firmalara karşı açılan anti-damping soruşturması 1998 yılında CIF bedeli üzerinden belli bir yüzde olarak vergi alınması kararıyla sonuçlanmıştır. Söz konusu önleme yönelik olarak 2015

¹⁶³ İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ. (R.G. 11/10/1990-20662), <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20662.pdf> (04.05.2019).

¹⁶⁴ İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ. (R.G. 28/11/1990-20709), <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20709.pdf> (04.05.2019).

yılında nihai gözden geçirme soruşturması açılmış olup 2016 yılında, önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla tamamlanmıştır.

1999 yılında Hindistan ve Tayvan menşeli firmalara karşı başlatılan soruşturmanın konusunu tekstil sektöründe yer almakta olan iplikler oluşturmaktadır. 2000 yılında söz konusu ülke firmalarından ithalat yapılması halinde çeşitli oranlarda vergi alınması kararıyla sonuçlanan önleme yönelik olarak 2017 yılında nihai gözden geçirme soruşturması başlatılmış olup 2018’de önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonlandırılmıştır.

1999 yılında başlatılıp 2000 yılında sonuçlandırılan bir diğer soruşturma Endonezya ve Güney Kore’de yerleşik firmalara yönelik olmuştur. söz konusu firmalara karşı farklı oranlarda vergi uygulanması şeklinde alınan anti-damping önlemine karşı 2017 yılında nihai gözden geçirme soruşturması başlatılmış olup 2018 yılında tamamlanmış ve önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

1999 yılında, maden ve metal sektöründe yer alan Brezilya ve Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı soruşturma açılmış olup 2000 yılında ton başına çeşitli düzeylerde ücretlendirme yapılması kararıyla sonuçlandırılmıştır. Söz konusu anti-damping önlemine yönelik olarak 2017 yılında açılan nihai gözden geçirme soruşturması, 2018 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

Halihazırda yürürlükte bulunan önlemler yıllar itibarıyla incelendiği takdirde, 2000 yılında açılan soruşturmalardan yalnızca birinin hala yürürlükte olduğu gözlenmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti’ne karşı tekstil sektöründe yer alan yerli firma tarafından kesin önlem kararı tebliğ edilmiş, daha sonra yapılan nihai gözden geçirme soruşturması sonucu yürürlükte bulunan önlemin kaldırılması halinde dampingin devam etmesi ya da yeniden meydana gelmesi muhtemel olarak değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda önlem oranının düşürülerek %44 düzeyinde devam etmesine karar verilmiştir.

2000 yılında Türkiye’de toplam benzer mal üretiminin %89,5’ini temsil eden bir firmanın talebi üzerine, Çin Halk Cumhuriyeti, Tayvan, Güney Kore, Malezya ve Tayland’da tekstil sektöründe yer alan firmalara karşı açılan anti-damping soruşturmaları sonucu 2002 yılında kesin önlem kararı tebliğ edilmiştir. Bu önlemle ilgili 2013 yılında yapılan nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda bu ülkelerde yer alan ve soruşturmaya taraf olan firmalara uygulanan önlem oranları kimisinde artırılmak, kimisinde ise azaltılmak suretiyle değiştirilerek uygulanmaya devam edilmesi kararı 2015 yılı itibarıyla uygulamaya konmuştur.

2001 yılında Çin Halk Cumhuriyeti’ne karşı açılmış olan anti-damping soruşturması, aynı yıl içinde sonuçlanmış ve önleme tabi tutulmuştur. 2012 yılında nihai gözden geçirme soruşturması açılması ile birlikte 2009-2011 yıllarını kapsayan soruşturma döneminde Çin Halk Cumhuriyeti’nin söz konusu ürün ile ilgili pazar payının %140 oranında arttığı, buna karşın yerli üretim dalının pazar payının %12 oranında azaldığı tespit edilmiş ve 2013 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2001 yılında petro-kimya sektöründe yer alan ABD ve Almanya ülke genelleri tarafından dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle yapılan başvuru sonucu açılan soruşturma 2003 yılında anti-damping önlemi ile sonuçlanmıştır. 2014 yılında yapılan nihai gözden geçirme soruşturması ile birlikte 2015 yılından itibaren önlemlerin değiştirilerek devam etmesine, ABD’den ithalat yapılması halinde CIF bedelinin %18,81’i, Almanya’dan ithalat yapılması halinde ise CIF bedelinin %16,44’ü oranında önlem uygulanmasına karar verilmiştir.

2001 yılında Çin Halk Cumhuriyeti’nden yapılan çakmak ithalatında dampingli fiyata maruz kalındığı konusunda yapılan başvuru sonucunda açılan soruşturma 2002 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. 2013 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasının 2014 yılında tamamlanmasıyla birlikte, önlemlerin değiştirilerek uygulanmaya devam etmesine karar verilmiştir. Burada alınan önlem, farklı ürün tipleri için adet başına 0,05 \$ ve 0,01 \$ olarak belirlenmiştir.

2002 yılında Çin Halk Cumhuriyeti ve Tayland menşeli firmalar tarafından üretilen motosiklet lastikleri ithalatında dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle soruşturma açılmış ve 2003 yılında kesin önlem kararı alınmıştır. Alınan bu önlem hakkında 2014'te yapılan nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda 2015 yılında başvuruda bulunan iki firma dışında yerli üretici bulunmadığından söz konusu firmaların yerli üretim dalının tümünü temsil ettiği gerekçesiyle, önlemlerin değiştirilerek devam etmesi kararına varılmıştır.

Aynı yıl içinde bisiklet lastiği ithalatında dampingli fiyat uyguladığı gerekçesiyle aynı yerli üretici firmalar tarafından soruşturmaya maruz kalan Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Tayland firmalarına karşı 2003 yılında kesin önlem kararı alınmıştır. 2014 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasına konu olan bu önlemlerin değiştirilerek devam etmesine 2015 yılı itibarıyla karar verilmiştir.

2002 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı açılan ve aynı yıl içinde sonuçlanan bir diğer soruşturma, tekstil ürünleri ithalatında uygulanan dampinge karşı olmuştur. 2013 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasına konu olan söz konusu önlemin battaniye ithalatında aynı şekilde, cırt bant ithalatında ise değiştirilerek uzatılmasına 2014 yılı itibarıyla karar verilmiştir.

2002 yılı içinde başlatılan ve 2003 yılında tamamlanan bir diğer soruşturma, Çin Halk Cumhuriyeti'nden ithal edilen kalemlerde kesin önlem alınması kararıyla sonuçlanmıştır. 2013 yılında nihai gözden geçirme sonucunda 2014 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

Anti-damping soruşturmalarına en sık şekilde konu olan tekstil sektöründe dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle 2002 yılında Tayvan, Hindistan ve Tayland menşeli firmalara yönelik olarak soruşturma açılmış ve 2003 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. 2014 yılında başlatılan ve sona eren nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda tüm ülke firmalarına karşı alınan önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nden ithal edilen kurşun kalemler hakkında 2002 yılında açılan soruşturmaya ek olarak 2003 yılında mürekkepli kalemler konusunda soruşturma başlatılmış, 2004'te kesin önlem alınması yönünde kararlar sonuçlandırılmıştır. 2014 yılında açılan nihai gözden geçirme soruşturması 2015 yılında tamamlanmış, önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2003 yılı içinde Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı başlatılan bir diğer soruşturma, cam kapak ithalatında dumpingli fiyat bulunduğu yönünde olmuştur. Aynı yıl içinde tamamlanan soruşturma sonucunda kesin önlem alınması yönünde karara varılmıştır. 2015 yılında nihai olarak gözden geçirilen önlemin aynı şekilde devam etmesine 2016 yılı itibarıyla karar verilmiştir.

2003 yılı içinde başlatılan ve sonuçlanan bir diğer soruşturma Çin Halk Cumhuriyeti'nden ithal edilen gemi zinciri fiyatlarında dumping uygulandığı iddiasının doğrulanarak kesin önlem kararı alınması ile sonuçlanmıştır. 2014 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasına konu olan ve 2015'te sonuçlanan karara göre önlemler aynı şekilde devam etmektedir.

Aynı yıl içinde Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı başlatılan ve 2005 yılında sonuçlanan bir diğer soruşturma maden ve metal sektöründe dumpingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle kesin önleme maruz kalmıştır. 2015'te söz konusu önlem ile ilgili nihai gözden geçirme soruşturması başlatılmış, 2016 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

Dumpingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle Çin Halk Cumhuriyeti firmalarına karşı 2003 yılında başlatılan bir diğer soruşturma, maden ve metal sektöründe yer alan menteşeler ve askılıklar konusundadır. 2004 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanan soruşturma 2015'te nihai gözden geçirmeye konu olmuş ve 2016 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararına varılmıştır.

Çin Halk Cumhuriyeti ürünlerine karşı 2003 yılında başlatılan soruşturmalardan bir diğeri bebek arabaları konusunda olmuştur. 2004 yılında kesin

önlem kararı alınmış, 2015 yılında başlatılan nihai gözden geçirme soruşturması ise 2016 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

Maden ve metal ürünleri kapsamında yer alan ve ithalatının dumpingli fiyatla yapıldığı gerekçesiyle Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı açılan bir diğer soruşturma 2003 yılında başlatılmış ve aynı yıl içinde tamamlanmıştır. 2014'te nihai gözden geçirme sonucunda 2015 yılında önlemlerin değiştirilerek devam ettirilmesi kararı alınmıştır.

2003 yılında Malezya'dan ithal edilen iplikler üzerinde dumpingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle soruşturma başlatılmış olup, 2004 yılında kesin önlem kararıyla sonlandırılmıştır. 2014'te nihai gözden geçirme soruşturması sonrasında 2015 yılında, söz konusu önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2004 yılında Çin Halk Cumhuriyeti ile Türkiye arasında en çok soruşturma konusu olan tekstil sektöründe faaliyette bulunan Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalar hakkında açılan soruşturma 2005 yılında kesin önlem alınması yönünde kararla kapatılmıştır. Söz konusu önleme yönelik olarak 2015 yılında nihai gözden geçirme soruşturması başlatılarak 2016 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonlandırılmıştır. Çin Halk Cumhuriyeti yanı sıra Rusya Federasyonu da Türkiye'nin anti-dumping soruşturmalarının hedefinde olan ülkelerden biridir. Söz konusu iki ülkede yerleşik firmalara karşı 2004 yılında açılan ve aynı yıl içinde sonuçlanan soruşturmalar sonucunda kesin önlem alınması kararına varılmıştır. Yürürlükte bulunan önlemler ile ilgili 2015 yılında başlatılan ve 2016 yılında tamamlanan nihai gözden geçirme soruşturmaları, firmalara yönelik önlemlerin değiştirilerek devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

2004 yılında Çin Halk Cumhuriyeti menşeli, tekstil sektöründe faaliyet gösteren firmalara karşı açılan anti-dumping soruşturması 2005 yılında tamamlanarak, kesin önlem alınması kararıyla sonuçlanmıştır. Bu önleme yönelik olarak 2015'te başlatılan ve 2016 yılında tamamlanan nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı 2004 yılında başlatılan ve 2005 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanan, 2016 yılında ise nihai gözden geçirme soruşturması sonucu 2017'de önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilen bir diğer soruşturmanın konusunu plastik ve kauçuk sektöründe yer alan ağır ticari, zirai ve iş lastikleri oluşturmaktadır. 2004 yılında başlatılan soruşturma gereğince inceleme dönemi olan 2001-2003 yılları arasında yerli üretimin pazar payının tüm gruplarda azaldığı, Çin Halk Cumhuriyeti'nden yapılan ithalatın ise pazar payının arttığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra dumpingli ithalat sonucunda yerli üretim dalının ekonomik göstergelerinde olumsuz yönde değişiklikler tespit edildiği gerekçesiyle kesin önlem uygulanması yönünde karar tebliğ edilmiştir.

Türkiye'nin uluslararası ticarete karşılaştığı dumping uygulamaları karşısında en sık anti-dumping önlemi aldığı sektör olan tekstil sektöründe Çin Halk Cumhuriyeti, Tayvan, Güney Kore ve Hindistan menşeli firmalara karşı 2004 yılında başlatılan soruşturma 2005 yılında tamamlanmıştır. 2015'te nihai gözden geçirme soruşturmasına konu olan önlemlerin tüm ülke firmalarına karşı aynı şekilde devam edilmesine karar verilmiştir.

2004 yılında Tayvan ve Vietnam menşeli firmalara karşı başlatılan anti-dumping soruşturması yerli üretim dalının birim karlılığını, yatırım hasılatını, üretimde çalışan işçilerin aylık ücretlerini düşürdüğü gerekçesiyle aynı yıl içinde kesin önlem kararıyla tamamlanmıştır. 2015 yılında başlayıp 2016'da sonuçlanan nihai gözden geçirme soruşturması ile önlemlerin değiştirilerek devam etmesine karar verilmiştir.

Tayvan'ın yanı sıra Sri Lanka ve Vietnam menşeli firmalara karşı başlatılan ve aynı yıl içinde kesin önlem kararıyla sonuçlanan soruşturmanın konusu bisiklet iç ve dış lastikleridir. Söz konusu soruşturmaya dair 2015 yılında başlatılan nihai gözden geçirme soruşturması 2016 yılında önlemlerin değiştirilerek devamı kararıyla sonuçlanmıştır. Nihai gözden geçirme soruşturmasına taraf olan ülkeler arasında Çin Halk Cumhuriyeti, Malezya ve Endonezya da bulunmasına karşın, söz konusu ülkelere karşı herhangi bir önlem kararı bulunmamaktadır.

2005 yılında Türkiye'nin maden ve metal sektöründe yer alan boru bağlantı parçaları ithalatında dumpingli fiyat uygulandığı iddiasıyla Bulgaristan, Endonezya, Hindistan ve Tayland firmalarına karşı soruşturma başlatılmıştır. Söz konusu soruşturma 2006 yılında kesin önlem kararıyla, 2017 yılında ise nihai gözden geçirme sonucunda 2018'de önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır. Bu kararlarda her bir ülkenin dumping marjının farklı olması nedeniyle CIF yüzdesi olan önlem miktarı da farklı belirlenmiştir.

2005 yılında başlatılıp 2006'da kesin önlem kararıyla sonuçlanan bir diğer soruşturma, makine sektöründe yer alan klimalar ile ilgili olarak Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı açılmıştır. 2017 yılında nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda 2018'de önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı 2005 yılında başlatılıp aynı yıl içinde tamamlanan soruşturma konusu ürün petro-kimya sektöründe yer almaktadır. Soruşturma sonunda söz konusu ürün ithalatında karşılaşılan dumpinge karşı ton başına vergi önlemi uygulanmıştır. 2016 yılında bu uygulamaya yönelik nihai gözden geçirme soruşturması başlatılmış olup 2017'de önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Vietnam'da petro-kimya sektöründe faaliyet gösteren firmalarından ithal edilmekte olan V kayışların ithalatında dumpingli fiyata maruz kaldığı iddiasıyla 2006 yılında başlayan soruşturma 2007 yılında kesin önlem kararıyla tamamlanmıştır. 2012'de nihai gözden geçirmeye tabi olan önlemin 2013 yılında aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir. Gözden geçirme döneminde Vietnam menşeli firmadan yapılan ithalat, alınan kesin önlem sonucunda durmuş, bu nedenle incelenen 2002-2005 yıllarında %23 düzeyinde artan pazar payında ilerleyen yıllarda Türkiye tarafından yapılan ithalat nedeniyle herhangi bir artış gözlenmemiştir. Soruşturmada özellikle Çin Halk Cumhuriyeti ve Hindistan'dan yapılan ithalatta 2011 yılında sırasıyla %38 ve %42 düzeylerinde fiyat kırılması olduğu dikkat çekmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı 2006 yılı içinde açılan bir diğer soruşturma konusu ürün tekstil sektöründe yer almaktadır. 2007 yılında kesin önlem

alınması kararıyla kapatılan soruşturmaya dair 2012 yılında nihai gözden geçirme soruşturması başlatılmış ve önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla 2013 yılında tamamlanmıştır. Yerli üreticilerin tamamının dikkate alınarak incelendiği soruşturma döneminde, alınan kesin önlem ile birlikte yerli üretim dalının pazar payının arttığı, stokların azaldığı, istihdam ve verimliliğin arttığı gözlenmiştir.

Maden ve metal sektöründe yer alan ateş tuğlaları ithalatında dumpingli fiyata maruz kalındığı iddiasıyla 2006 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı soruşturma başlatılmış, 2007 yılında tamamlanmıştır. 2012'de başlayıp 2013'te sona eren nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmanın dumping uygulamaya devam ettiği ve Türkiye ithalatının artış gösterdiği tespit edilerek önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2006 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı, maden ve metal sektöründe yer alan granitin Türkiye tarafından ithalatında fiyatın dumpingli olduğu gerekçesiyle başlatılan soruşturma, aynı yıl içinde kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. 2017 yılında açılan nihai gözden geçirme soruşturması 2018'de tamamlanmış, önlemin mevcut haliyle devamına karar verilmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı 2006 yılı içinde başlatılıp sonlandırılan bir diğer soruşturmanın konusu ahşap sektöründe yer alan kontrplaklardır. Önlem alınmasına yönelik başvuru sahibi firmanın piyasa payı itibarıyla yerli üretim dalını temsil ettiği kanaatine varılmış, Türkiye'de yerleşik hemen hemen tüm diğer firmalar tarafından desteklenmiştir. Alınan kesin önlem kararının etkisiyle yerli üretim dalının yurtiçi tüketimden aldığı payda artış gözlenmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti tarafından uygulanan fiyatın yerli fiyatlar üzerinde baskı yaratmaya devam ettiği gerekçesiyle, 2017 yılında yapılan nihai gözden geçirme soruşturması, yürürlükte olan önlem oranının azaltılarak devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

Ahşap sektöründe yer alan ürünlerle ilgili Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı açılan bir soruşturma 2007 yılında başlatılıp 2008 yılında sona ermiştir. Başvuru yapan firmanın yerli üretim dalını temsil ettiği ve dumping tehdidinin devam ettiği göz önünde bulundurularak, 2013 yılında nihai gözden geçirmeye tabi

tutulmuştur. 2014 yılında tamamlanan gözden geçirme sonucunda önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2007 yılında Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Malezya ve Tayland menşeli, tekstil sektöründe faaliyet gösteren firmalara karşı açılan soruşturma 2008’de kesin önlem kararıyla tamamlanmıştır. 2013’te başlatılıp sonlandırılan nihai gözden geçirme soruşturması sürecinde ilk soruşturmaya taraf olan ülkelere Tayland menşeli firmaların dumping tehdidinin ortadan kalktığı ancak Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya ve Malezya menşeli çok sayıda firma tarafından dumpingli fiyat uygulanma ihtimalinin devam ettiği gerekçesiyle 2014 yılında söz konusu ülkelere karşı uygulanan önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla soruşturma tamamlanmıştır.

Endonezya, Çin Halk Cumhuriyeti ve Malezya menşeli firmalara karşı, dumpingli fiyat uyguladıkları iddiasıyla, 2007 yılında soruşturma başlatılmış olup 2008 yılında tamamlanmıştır. Soruşturmanın konusu ürün, tekstil sektöründe yer alan ipliklerdir. 2013 yılında başlatılıp 2014’te tamamlanan nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2008 yılında Türkiye’de yerleşik bir firmanın talebi üzerine, Çin Halk Cumhuriyeti ve Vietnam’da tekstil sektöründe yer alan firmalara karşı açılan anti-dumping soruşturmaları sonucu aynı yıl içinde kesin önlem kararı tebliğ edilmiştir. Bu önlemle ilgili 2013 yılında yapılan nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda bu ülkelere yer alan ve soruşturmaya taraf olan firmalara uygulanan önlem oranlarının aynı şekilde uygulanmaya devam edilmesi kararı 2014 yılı itibarıyla uygulamaya konmuştur.

2008 yılında Endonezya ve Malezya menşeli firmalara karşı açılmış olan anti-dumping soruşturması, 2009 yılında sonuçlanmış ve önleme tabi tutulmuştur. 2014 yılında nihai gözden geçirme soruşturması açılması ile birlikte soruşturma dönemi sonucunda 2015 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2008 yılında tekstil sektöründe yer alan Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya ve Hindistan ülke genelleri tarafından dumpingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle yapılan

başvuru sonucu açılan soruşturma 2009 yılında anti-damping önlemi ile sonuçlanmıştır. 2014 yılında yapılan nihai gözden geçirme soruşturması ile birlikte 2015 yılından itibaren önlemlerin aynı şekilde uygulanmasına karar verilmiştir.

2008 yılında ABD ve Kanada'dan yapılan ahşap ürünleri ithalatında dampingli fiyata maruz kalındığı konusunda yapılan başvuru sonucunda açılan soruşturma aynı yıl içinde kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. 2013 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasının 2014 yılında tamamlanmasıyla birlikte, önlemlerin değiştirilmeden uygulanmaya devam etmesine karar verilmiştir.

2008 yılında Endonezya ve Hong Kong menşeli firmalar tarafından üretilen cam kapak ithalatında dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle soruşturma açılmış ve 2010 yılında kesin önlem kararı alınmıştır. Alınan bu önlem hakkında 2015'te yapılan nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda 2016 yılında başvuruda bulunan iki firma dışında yerli üretici bulunmadığından söz konusu firmaların yerli üretim dalının tümünü temsil ettiği gerekçesiyle, önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararına varılmıştır.

2009 yılı içinde boru bağlantı parçaları ithalatında dampingli fiyat uyguladığı gerekçesiyle aynı yerli üretici firmalar tarafından soruşturmaya maruz kalan Çin Halk Cumhuriyeti firmalarına karşı aynı yıl içinde kesin önlem kararı alınmıştır. 2015 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasına konu olan bu önlemlerin aynı şekilde devam etmesine 2016 yılı itibarıyla karar verilmiştir.

2009 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı açılan ve aynı yıl içinde sonuçlanan bir diğer soruşturma, maden ve metal ürünleri ithalatında uygulanan dampinge karşı olmuştur. 2014 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasına konu olan söz konusu önlemin aynı oranlar uygulanmak suretiyle uzatılmasına 2015 yılı itibarıyla karar verilmiştir.

2009 yılı içinde başlatılan ve 2010 yılında tamamlanan bir diğer soruşturma, Çin Halk Cumhuriyeti'nden ithal edilen kalemlerde kesin önlem alınması kararıyla sonuçlanmıştır. 2015 yılında nihai gözden geçirme sonucunda 2016 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2009 yılı içinde Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı başlatılan bir diğer soruşturma, maden ve metal sektöründe yer alan zincir ithalatında dampingli fiyat bulunduğu yönünde olmuştur. 2010 yılı içinde tamamlanan soruşturma sonucunda kesin önlem alınması yönünde karara varılmıştır. 2015 yılında nihai olarak gözden geçirilen önlemin aynı şekilde devam etmesine 2016 yılı itibarıyla karar verilmiştir.

2009 yılı içinde başlatılan ve 2010 yılında sonuçlanan bir diğer soruşturma Çin Halk Cumhuriyeti'nden ithal edilen makine sektöründe yer alan ürünlerin fiyatlarında damping uygulandığı iddiasının doğrulanarak kesin önlem kararı alınması ile sonuçlanmıştır. 2015 yılında nihai gözden geçirme soruşturmasına konu olan ve 2016'da sonuçlanan karara göre önlemler aynı şekilde devam etmektedir.

2010 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı başlatılan ve 2011 yılında sonuçlanan bir soruşturma maden ve metal sektöründe dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle kesin önleme maruz kalmıştır. 2016'da söz konusu önlem ile ilgili nihai gözden geçirme soruşturması başlatılmış, 2017 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

Dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle Çin Halk Cumhuriyeti firmalarına karşı 2010 yılında başlatılan bir diğer soruşturma, maden ve metal sektöründe yer alan cam elyaf konusundadır. 2011 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanan soruşturma 2015'te nihai gözden geçirmeye konu olmuş ve 2016 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararına varılmıştır.

Tayland'da yerleşik firmaların plastik ve kauçuk sektöründe damping uygulandığına yönelik olarak 2011 yılında başlatılan soruşturma konusu iplikler olmuştur. 2012 yılında kesin önlem kararı alınmış, 2017 yılında başlatılan nihai gözden geçirme soruşturması ise 2018 yılında önlemlerin aynı şekilde devam etmesi kararıyla sonuçlanmıştır.

Tekstil ürünleri kapsamında yer alan ve ithalatının dampingli fiyatla yapıldığı gerekçesiyle Malezya, Pakistan, Tayland ve Vietnam menşeli firmalara karşı açılan bir

diğer soruşturma 2012 yılında başlatılmış ve 2014 yılı içinde tamamlanmıştır. CIF değeri üzerinden alınmış olan farklı oranlardaki önlemler hala yürürlüktedir.

2012 yılında Çin Halk Cumhuriyeti, İtalya ve Sırbistan'dan ithal edilen iplikler üzerinde dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle soruşturma başlatılmış olup, 2013 yılında kesin önlem kararıyla sonlandırılmıştır. 2018'de nihai gözden geçirme soruşturması sonrasında 2019 yılında, söz konusu önlemlerin bazı firmalar için yükseltilmesine, bazıları için ise aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir.

2012 yılında maden ve metal sektöründe faaliyette bulunan Çin Halk Cumhuriyeti ve Tayvan menşeli firmalar hakkında açılan soruşturma 2013 yılında kesin önlem alınması yönünde kararla kapatılmıştır. Söz konusu önleme yönelik olarak 2018 yılında nihai gözden geçirme soruşturması başlatılarak 2019 yılında önlemlerin düşürülerek devam etmesi kararıyla sonlandırılmıştır.

2013 yılında Çin Halk Cumhuriyeti menşeli, maden ve metal sektöründe faaliyet gösteren firmalara karşı açılan anti-damping soruşturması 2014 yılında tamamlanarak, kesin önlem alınması kararıyla sonuçlanmıştır. Bu önleme yönelik kararın etkileri devam etmektedir.

Almanya menşeli firmalara karşı 2013 yılında başlatılan ve 2015 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanan soruşturmanın konusunu ahşap sektöründe yer alan laminat parkeler oluşturmaktadır. Söz konusu kesin önlem kararı hala yürürlüktedir.

Türkiye'nin uluslararası ticarete karşılaştığı damping uygulamaları karşısında en sık anti-damping önlemi aldığı sektör olan tekstil sektöründe Çin Halk Cumhuriyeti, Malezya ve Hindistan menşeli firmalara karşı 2013 yılında başlatılan soruşturma 2014 yılında tamamlanmıştır. Alınış olan anti-damping önlemleri her ülkede bulunan firmalar için farklılık göstermekle birlikte kilogram başına uygulanmakta ve yürürlükte bulunmaktadır.

2013 yılında Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı başlatılan anti-damping soruşturması yerli üretim dalının 2014 yılı içinde kesin önlem kararıyla

tamamlanmıştır. Alınan önlemler, damping uygulayan firmalara CIF üzerinden farklı fiyatlar uygulanması suretiyle yürürlükte bulunmaktadır.

2014 yılında Türkiye'nin kağıt sektöründe yer alan ürünlerin ithalatında dampingli fiyat uygulandığı iddiasıyla ABD firmalarına karşı soruşturma başlatılmıştır. Söz konusu soruşturma 2015 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. Bu kararlarda her bir firmanın damping marjının farklı olması nedeniyle CIF yüzdesi olan önlem miktarı da farklı belirlenmiştir.

2014 yılında başlatılıp 2015'te kesin önlem kararıyla sonuçlanan bir diğer soruşturma, makine sektöründe yer alan kaynak makinaları ile ilgili olarak Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı açılmıştır. Ürün adedi üzerinden dolar bazında alınacak vergi uygulanması kararı ile sonuçlanan soruşturmanın karar ve etkileri yürürlükte dir.

İsrail menşeli firmalara karşı 2014 yılında başlatılıp 2015 yılı içinde tamamlanan soruşturma konusu ürün maden ve metal sektöründe yer alan renksiz düz camlardır. Söz konusu soruşturma, ürün ithalatında karşılaşılan dampinge karşı CIF üzerinden vergi önlemi uygulanması kararıyla sonuçlanmıştır.

ABD'de tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren firmalarından ithal edilmekte olan pamuk ithalatında dampingli fiyata maruz kalındığı iddiasıyla 2014 yılında başlayan soruşturma 2016 yılında CIF değeri üzerinden alınacak anti-damping vergisinin yürürlüğe girmesi kararıyla tamamlanmıştır.

Mısır menşeli firmalara karşı 2014 yılı içinde açılan bir soruşturmanın konusu ürün plastik ve kauçuk sektöründe yer almaktadır. Söz konusu soruşturma, 2015 yılında CIF değeri üzerinden kesin önlem alınması kararıyla sonuçlandırılmıştır.

Maden ve metal sektöründe yer alan emniyet camları ithalatında dampingli fiyata maruz kalındığı iddiasıyla 2014 yılında İsrail ve Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı soruşturma başlatılmış, 2015 yılında tamamlanmıştır. Normal süresi 2020 yılında tamamlanacak olan karar CIF üzerinden belli bir oran olarak uygulanmaktadır.

2014 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı, makine sektöründe yer alan çapa makinelerinin Türkiye tarafından ithalatında fiyatın dumpingli olduğu gerekçesiyle başlatılan soruşturma, 2015 yılı içinde kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. 2020 yılında tamamlanması beklenen önlem CIF üzerinden her firma için farklı olacak düzeyde uygulanmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı 2015 yılı içinde başlatılıp 2016 yılında sonlandırılan bir diğer soruşturmanın konusu ürün petro-kimya sektöründe yer almaktadır. CIF üzerinden oran uygulanmak suretiyle alınan kesin önlem kararının 2021 yılında süresinin dolması beklenmektedir.

Tekstil sektöründe yer alan ürünlerle ilgili Tayland ve Vietnam menşeli firmalara karşı açılan soruşturma 2015 yılında başlatılıp 2016 yılında sona ermiştir. CIF yüzdesi olarak alınan anti-damping önlem kararının normal süresi 2021 yılında dolmaktadır.

2015 yılında Çin Halk Cumhuriyeti menşeli, maden ve metal sektöründe faaliyet gösteren firmalara karşı açılan soruşturma 2016'da CIF değeri üzerinden uygulanacak kesin önlem kararıyla tamamlanmıştır. Uygulanmakta olan anti-damping önlemin 2021 yılında tamamlanması beklenmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı, dumpingli fiyat uyguladıkları iddiasıyla, 2015 yılında soruşturma başlatılmış olup 2016 yılında tamamlanmıştır. Soruşturmanın konusu ürün, makine sektöründe yer almakta ve normal sürenin 2021 yılında dolması beklenmektedir.

2015 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı açılmış olan anti-damping soruşturması, 2016 yılı içinde sonuçlanmış ve CIF üzerinden oran uygulanması yönünde karara varılmıştır. Söz konusu soruşturmanın normal süresi 2021 yılında tamamlanacaktır.

2015 yılında maden ve metal sektöründe yer alan Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalar tarafından dumpingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle yapılan başvuru sonucu açılan soruşturma 2016 yılında anti-damping önlemi ile sonuçlanmıştır.

Soruşturma sonucunda söz konusu firmadan ithalat yapılması halinde CIF bedelinin %27'si oranında önlem uygulanmasına karar verilmiştir. Önlemin normal süre dolum tarihinin 2021 yılı olması belenmektedir.

2016 yılında Güney Kore'den yapılan petro-kimya sektöründe yer alan ürün ithalatında dampingli fiyata maruz kalındığı konusunda yapılan başvuru sonucunda açılan soruşturma 2017 yılında CIF değeri üzerinden alınacak belli bir oran şeklinde belirlenen kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. Söz konusu anti-damping önleminin süresinin 2022 yılında dolması beklenmektedir.

2016 yılında Çin Halk Cumhuriyeti ve Güney Kore menşeli firmalar tarafından üretilen beton pompaları ithalatında dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle soruşturma açılmış ve 2017 yılında kesin önlem kararı alınmıştır. Alınan bu karar sonucunda söz konusu ülke firmalarından yapılacak ithalatta halihazırda 2022 yılına kadar CIF değeri üzerinden belli bir oranda anti-damping vergisi uygulanacaktır.

Aynı yıl içinde renksiz düz cam ithalatında dampingli fiyat uyguladığı gerekçesiyle yerli üretici firmalar tarafından soruşturmaya maruz kalan Rusya Federasyonu firmalarına karşı 2017 yılında CIF yüzdesi olarak kesin önlem kararı alınmıştır. Söz konusu vergilendirme 2022 yılına kadar devam edecektir.

2016 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı açılan ve aynı yıl içinde sonuçlanan bir diğer soruşturma, tekstil ürünleri ithalatında uygulanan dampinge karşı olmuştur. 2017 yılında sonuçlanan ve 2022'ye dek yürürlükte bulunacak soruşturma sonucuna göre söz konusu firmalardan yapılacak ithalatta CIF değeri üzerinden belli oranda vergi alınması uygun bulunmuştur.

2016 yılı içinde başlatılan ve 2017 yılında tamamlanan bir diğer soruşturma, Güney Kore'den ithal edilen petro-kimya sektöründe yer alan ürün ithalatına karşı kesin önlem alınması kararıyla sonuçlanmıştır. Söz konusu anti-damping vergisinin normal süre dolum tarihi olarak 2022 yılı öngörülmektedir.

Anti-damping soruşturmalarına nispeten az konu olan elektrik elektronik sektöründe dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle 2016 yılında Çin Halk

Cumhuriyeti menşeli firmalara yönelik olarak soruşturma açılmış ve 2017 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanmıştır. Güneş panellerinin metrekaresi üzerinden dolar bazında vergi alınması şeklinde uygulanan vergilendirmenin 2022 yılına dek uygulanması öngörülmektedir.

Yunanistan'dan ithal edilen maden ve metal sektöründe yer alan borular hakkında 2016 yılında açılan soruşturma 2017'de kesin önlem alınması yönünde kararla sonuçlandırılmıştır. CIF değeri üzerinden yüzde olarak uygulanacak vergilendirmenin 2022 yılına dek devam etmesi öngörülmektedir.

2016 yılı içinde Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı başlatılan bir diğer soruşturma, porselenden ve seramikten sofa ve mutfak eşyası ithalatında dampingli fiyat bulunduğu yönünde olmuştur. 2018 yılında tamamlanan soruşturma sonucunda CIF değeri üzerinden %8 oranında vergi önlemi alınması yönünde karara varılmıştır ve süre dolum tarihi 2023 yılıdır.

2016 yılı içinde başlatılan ve 2018'de sonuçlanan bir diğer soruşturma Brezilya, Finlandiya, Polonya ve Rusya Federasyonu'ndan ithal edilen kağıt sektörü ürünleri fiyatlarında damping uygulandığı iddiasının doğrulanarak kesin önlem kararı alınması ile sonuçlanmıştır. Her ülkedeki farklı firmalara CIF değeri üzerinden farklı oranlarda anti-damping vergisi uygulanması şeklinde uygulanan vergilendirmenin 2023 yılına dek devam etmesi beklenmektedir.

Aynı yıl içinde Güney Kore'ye karşı başlatılan bir diğer soruşturma petrokimya sektöründe dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle kesin önleme maruz kalmıştır. Söz konusu soruşturma, ülkede yerleşik firmalara CIF değeri üzerinden çeşitli oranlarda vergi uygulanması kararı ile 2017 yılında sonuçlanmıştır ve süre dolum tarihi olarak 2022 yılı öngörülmektedir.

Dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle Çin Halk Cumhuriyeti firmalarına karşı 2016 yılında başlatılan bir diğer soruşturma, maden ve metal sektöründe yer alan ürünler konusundadır. 2017 yılında kesin önlem kararıyla sonuçlanan soruşturma CIF

değeri üzerinden belli oranlar uygulanması kararıyla sonuçlanmıştır ve normal süresi 2022 yılında dolmaktadır.

Maden ve metal ürünleri kapsamında yer alan ve ithalatının dampingli fiyatla yapıldığı gerekçesiyle İspanya, İtalya, Tayland ve Yunanistan menşeli firmalara karşı açılan bir soruşturma 2016 yılında başlatılmış ve 2017’de tamamlanmıştır. Söz konusu ülkelerdeki farklı firmalara kilogram başına çeşitli oranlarda anti-damping vergisi uygulanması kararına varılmıştır.

2017 yılında Çin Halk Cumhuriyeti firmalarından ithal edilen elektrik elektronik sektöründe yer alan ateşleyiciler üzerinde dampingli fiyat uygulandığı gerekçesiyle başlatılan soruşturma, 2018 yılında kesin önlem kararıyla sonlandırılmıştır. CIF bedeli üzerinden belli bir oranda alınmasına karar verilen anti-damping vergisi 2023 yılında dek geçerlidir.

2017 yılında Almanya ve İsveç Krallığı menşeli, petro-kimya sektöründe faaliyet gösteren firmalara karşı açılan anti-damping soruşturması 2018 yılında tamamlanarak, kesin önlem alınması kararıyla sonuçlanmıştır. Söz konusu ülkelerde yerleşik firmalardan yapılacak ithalatla CIF bedeli üzerinden farklı oranlarda uygulanacak olan anti-damping vergisinin 2023 yılında normal süresi dolmaktadır.

İran İslam Cumhuriyeti’ne karşı 2018 yılında başlatılan ve aynı yıl içinde kesin önlem kararıyla sonuçlanan bir soruşturmanın konusunu plastik ve kauçuk sektöründe yer alan ürün oluşturmaktadır. CIF bedeli üzerinden belli oranda vergi alınması suretiyle kesinleşen kararın 2023 yılına dek yürürlükte olması öngörülmektedir.

2018 yılında Vietnam menşeli firmalara karşı açılmış olan anti-damping soruşturması, aynı yıl içinde sonuçlanmış ve CIF bedeli üzerinden çeşitli oranlarda anti-damping vergisi alınması şeklinde kesin önleme tabi tutulmuştur. Söz konusu önlemin geçerliliği 2023 yılına dek devam edecektir.

Açıklanmış bulunan anti-damping önlemleri göz önünde bulundurulursa halihazırda yürürlükte bulunan anti-damping önlemlerinin ilki 1997 yılında Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı açılan ve 1998 yılında kesin önlem kararıyla

sonuçlanan soruşturmadır. Söz konusu soruşturma ile başlayıp 2019 Nisan ayına kadar geçerli bulunan 187 anti-damping önleminden 63 adedi Çin Halk Cumhuriyeti firmalarına karşı alınmış bulunmaktadır. Aynı tarihte Türkiye’de yürütülmekte olan 18 adet soruşturma, süresi dolan 61 adet anti-damping önlemi mevcuttur.

Tablo-1. Ülkeler İtibarıyla Türkiye Tarafından Başlatılan Soruşturma ve Uygulanan Anti-Damping Önlem Sayıları (Nisan 2019)

Ülke Adı	Yürürlükteki Anti-damping Önlem Sayısı	Devam Eden Anti-damping Soruşturması Sayısı	Süresi Dolan Anti-damping Önlem Sayısı
ABD	4	-	-
Almanya	3	1	-
Bangladeş	1	-	-
Belarus	-	-	1
Belçika	-	-	1
Brezilya	2	-	-
Bulgaristan	4	-	3
Çekoslovakya	-	-	1
Çin Halk Cumhuriyeti	63	6	15
Endonezya	12	1	2
Filipinler	2	-	-
Finlandiya	1	-	2
Güney Kore	8	-	4
Hindistan	11	2	1
Hollanda	-	-	1
Hong Kong	1	-	-
İran İslam Cumhuriyeti	2	-	-
İspanya	2	-	-
İsrail	2	-	1
İsveç Krallığı	1	-	-
İtalya	2	1	2
Kanada	1	-	-
Macaristan	-	-	2

Malezya	13	1	-
Mısır	1	-	-
Pakistan	2	1	-
Polonya	2	-	1
Romanya	-	-	8
Rusya Federasyonu	4	-	4
Sırbistan	1	1	1
Sri Lanka	2	-	-
Suudi Arabistan	-	-	1
Tayland	12	2	1
Tayvan	13	1	5
Ukrayna	-	-	2
Vietnam	13	1	-
Yugoslavya	-	-	1
Yunanistan	2	-	1

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı web sitesinden (www.ticaret.gov.tr) alınan veriler kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Nisan 2019 itibarıyla Türkiye’de yürürlükte bulunan anti-damping önlem sayılarının gösterildiği Tablo-1 incelendiğinde halihazırda en fazla önlemin Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara karşı uygulandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra söz konusu ülke firmalarına yönelik devam eden 6 adet soruşturma ve 2000 ile 2019 yılları arasında damping uygulamasının sonlandırılması nedeniyle süresi dolan 15 adet anti-damping önlemi bulunmaktadır.

Yürürlükte bulunan anti-damping önlemleri bakımından Çin’i takiben en yüksek sayı 13 olarak karşımıza çıkmaktadır. Tayvan, Malezya ve Vietnam menşeli firmalara karşı yürürlükte bulunan bu önlemlerin yanı sıra söz konusu ülkelerin damping uyguladığı gerekçesiyle devam etmekte olan birer soruşturmaları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Tayvan firmalarına karşı uygulanmış ve 2000-2011 yılları arasında süre dolumu nedeniyle sonlandırılan 5 adet önlem bulunmaktadır.

Endonezya ve Tayland menşeli firmalara karşı halihazırda yürürlükte bulunan 12 adet önlemin yanı sıra Endonezya firmalarına karşı açılmış 1 adet soruşturma, 2000

ve 2017 yıllarında süresi dolan 2 adet anti-damping önlemi bulunmaktadır. Tayland firmalarına karşı ise devam eden 1 adet soruşturmanın yanı sıra 2013 yılında süre dolumu nedeniyle durdurulmuş olan 1 adet önlem bulunmaktadır.

Yürürlükte bulunan 11 adet anti-damping önleminin yanı sıra devam eden 2 adet soruşturması bulunan Hindistan menşeli firmaların 2018 yılında uygulanma süresi dolmuş olan 1 adet anti-damping önlemi bulunmaktadır. Güney Kore menşeli firmalara karşı ise günümüzde devam etmekte olan 8, 2000-2011 yılları arasında süresi dolan 4 adet önlem mevcuttur.

ABD’de yerleşik firmalara yönelik olarak ilk anti-damping soruşturması 2001 yılında petro-kimya sektöründe yer alan ürün konusunda olmuştur ve 2014 yılında açılan son soruşturma ile birlikte halihazırda yürürlükte bulunan 4 adet önlem bulunmaktadır. ülkesinde yerleşik firmalara yönelik 4 adet anti-damping önlemi bulunan diğer ülkeler Bulgaristan ve Rusya Federasyonu’dur. Söz konusu iki ülkeden biri olan Bulgaristan firmalarına yönelik 2001-2014 yılları arasında çeşitli dönemlerde sona ermiş 3 adet önlem bulunmaktadır. Rusya Federasyonu için ise bu sayı 4 olarak karşımıza çıkmaktadır. Almanya menşeli firmalara karşı günümüzde devam etmekte olan 3 adet anti-damping önlemi ve 1 soruşturma bulunmaktadır.

Günümüzde yerleşik firmalarına yönelik yürürlükte bulunan anti-damping önlem sayısı 2 olan ülkeler Brezilya, Filipinler, İran İslam Cumhuriyeti ve İspanya’dır. Söz konusu ülke firmalarına yönelik devam eden soruşturma ya da süre dolumu nedeniyle sonlanan önlem bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra İsrail, İtalya, Pakistan, Polonya ve Yunanistan menşeli firmalara karşı da ikişer adet anti-damping önlemi yürürlüktedir. Bu ülkelerden İtalya ve Pakistan firmalarına yönelik birer adet devam eden soruşturma, İtalya firmalarına yönelik ayrıca süre dolumu nedeniyle tamamlanan anti-damping önlemi bulunmaktadır. İsrail, Polonya ve Yunanistan’da yerleşik firmalara yönelik ise devam eden soruşturma bulunmazken sırayla 2008, 2000 ve 2008 yıllarında süreleri dolması nedeniyle tekrarlanmadan biten önlem bulunmaktadır.

Bangladeş, Finlandiya, Hong Kong, İsveç Krallığı, Kanada, Mısır ve Sırbistan menşeli firmalara yönelik halihazırda devam eden birer adet anti-damping önlemi

bulunmaktadır. Söz konusu ülkelerden biri olan Sırbistan firmalarına karşı başlatılmış olan 1 adet soruşturma ve süresinin dolması nedeniyle tamamlanmış olan 1 adet önlem mevcuttur. Finlandiya menşeli firmalara yönelik olarak ise 2000 ve 2008 yıllarında süresi tamamlanmış ve gözden geçirme sonucu uzatılmamış olan 2 adet anti-damping önlemi bulunmaktadır. Söz konusu diğer ülkeler için ise soruşturması devam eden ya da süresi dolan herhangi bir önlem mevcut olmayıp, ilk önlemleri günümüzde devam etmekte olanlar olarak kayıt altına alınmış bulunmaktadır.

2019 Nisan ayı itibarıyla yürürlükte anti-damping önlemi bulunmayan ancak daha önceki yıllarda firmalarına karşı önlem alınmış olup süresi dolduğu için tamamlanan ülkeler Belarus, Belçika, Çekoslovakya, Hollanda, Macaristan, Romanya, Suudi Arabistan, Ukrayna ve Yugoslavya olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu ülkelerden sırasıyla ilk dört ülkenin 2008 yılında tamamlanmış birer adet önlemi bulunmaktadır. Macaristan ve Ukrayna menşeli firmalara yönelik ikişer adet önlem 2000 ve 2008 yıllarında yürürlükten kalkmıştır. Yugoslavya firmalarına karşı alınan ve 2000 yılında tamamlanan, Suudi Arabistan firmalarına karşı ise 2012 yılında tamamlanan birer adet anti-damping önlemi bulunmaktadır. Süresi dolduğu için yürürlükten kalkan önlemlerin sayısının en fazla olduğu ülke ise 2000-2018 yılları arasında 8 adet olmak üzere Romanya olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.3. Türkiye'ye Karşı Açılan Damping Soruşturmaları ve Uygulanan Anti-damping Vergileri

Dünya ülkeleri arasında uluslararası ticari işlemlerin gelişmesiyle birlikte ülkeler iç yasal ve sosyal düzenlemeleri ile rekabet güçlerini artırma eğilimindedirler. Rekabet gücünü artırma yollarından biri olan yurtiçi üretimi artırma amacıyla ticari korunma araçlarını kullanmaktadırlar. Bu doğrultuda ülkeler günümüzde geleneksel korunma araçları yerine farklı yollara başvurumaktadırlar ve anti-damping önlemleri bu amaçla sıkça kullanılmaktadır.

Tablo-2'de Haziran 2019 itibarıyla anti-damping önlemi almak suretiyle yerli endüstrilerini korumayı amaçlayan ilk 20 ülke gösterilmektedir. Buna göre ABD, dünyada anti-damping önlemlerine en sık başvurmuş bulunan ülke konumundadır.

ABD'yi Hindistan, Türkiye, Brezilya ve Avrupa Birliği takip etmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti ise halihazırda en sık önleme başvuran 6. ülke olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo-2. Anti-damping Önlem Sayıları İtibarıyla İlk 20 Ülke (Haziran 2019)

Ülke	Yürürlükteki Önlem Sayısı
ABD	361
Hindistan	275
Türkiye	182
Brezilya	168
Avrupa Birliği	121
Çin Halk Cumhuriyeti	106
Arjantin	97
Kanada	83
Meksika	70
Avusturalya	64
Pakistan	45
Tayland	45
Güney Kore	37
Güney Afrika	30
Endonezya	28
Kolombiya	22
Rusya Federasyonu	17
Malezya	16
Ukrayna	15
Mısır	14

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü web sayfasından (<http://i-tip.wto.org/goods/Forms/TableView.aspx?mode=modify&action=search>) alınan veriler kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ülkeler almış oldukları önlemlerin yanı sıra Haziran 2019 itibarıyla çeşitli anti-damping soruşturmaları da yürütmektedir. Tablo-3'te gösterildiği üzere halihazırda en sık anti-damping soruşturması yürütmekte olan ülke ABD olarak karşımıza çıkmaktadır. ABD'yi Hindistan, Arjantin, Avrupa Birliği, Avusturalya ve Çin Halk Cumhuriyeti takip etmektedir. Türkiye söz konusu ülkeler arasında 9. sırayı Brezilya, Meksika ve Pakistan ile paylaşmaktadır.

Tablo-3. Anti-damping Soruşturma Sayıları İtibarıyla İlk 20 Ülke (Haziran 2019)

Ülke	Devam Eden Soruşturma Sayısı
ABD	41
Hindistan	38
Arjantin	25
Avrupa Birliği	17
Avusturalya	16
Çin Halk Cumhuriyeti	16
Ukrayna	15
Endonezya	12
Kanada	10
Brezilya	9
Meksika	9
Pakistan	9
Türkiye	9
Rusya Federasyonu	7
İsrail	5
Güney Kore	5
Kolombiya	4
Suudi Arabistan	4
Güney Afrika	4
Tayland	4

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü web sayfasından (<http://i-tip.wto.org/goods/Forms/TableView.aspx?mode=modify&action=search>) alınan veriler kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Dünya genelinde halihazırda devam etmekte olan tüm anti-damping önlemleri ve başlatılan soruşturmalar içinde Haziran 2019 itibarıyla Türkiye menşeli firmalara yönelik 10 adet soruşturma, 30 adet anti-damping önlemi bulunmaktadır. Halihazırda Türkiye firmalarına karşı soruşturma yürütmekte olan ülkeler Tablo-4'te gösterildiği gibi, ABD, Avrupa Birliği, Avusturalya, Endonezya, İsrail, Kanada, Pakistan ve Ukrayna'dır. Bunun yanı sıra açılmış olan soruşturmalar sonucunda Türkiye firmalarına karşı anti-damping önlemi uygulamakta olan ülkeler ABD, Arjantin, Avrupa Birliği, Brezilya, Çin Halk Cumhuriyeti, Dominik Cumhuriyeti, Fas, Filipinler, Hindistan, İsrail, Kanada, Mısır, Pakistan ve Tayland olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo-4. Ülkeler İtibarıyla Türkiye'ye Karşı Başlatılan Soruşturma ve Uygulanan Anti-Damping Önlem Sayıları (Haziran 2019)

Ülke Adı	Yürürlükteki AD Önlem Sayısı	Devam Eden AD Soruşturması Sayısı
ABD	10	1
Arjantin	1	-
Avrupa Birliği	1	2
Avusturalya	-	1
Brezilya	1	-
Çin Halk Cumhuriyeti	1	-
Dominik Cumhuriyeti	1	-
Endonezya	-	1
Fas	2	-

Filipinler	1	-
Hindistan	2	-
İsrail	1	2
Kanada	4	1
Mısır	3	-
Pakistan	1	1
Tayland	1	-
Ukrayna	-	1

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü web sayfasından (<http://i-tip.wto.org/goods/Default.aspx>) alınan veriler kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye menşeli firmalara yönelik olarak devam etmekte olan anti-damping önlemlerinin gösterildiği Tablo-5'e göre en sık önleme maruz kalan sektör çoğunlukla inşaatlarda kullanılan ürünlerin yer aldığı maden ve metal sektörüdür. Söz konusu sektörü petro-kimya ve kimya sektörü takip etmektedir. Bu bölümde Haziran 2019 itibarıyla Türkiye firmalarına yönelik devam etmekte olan soruşturmalar açıklanacaktır.

ABD menşeli firmalar tarafından yapılan başvurular sonucu alınmış olan 10 adet önlem bulunmaktadır. Bu önlemlerden maden ve metal sektöründe yer alan ürüne yönelik 1986 yılında yürürlüğe giren üründür. Söz konusu anti-damping önleminin ABD tarafından yapılan gözden geçirme soruşturması sonucunda 2006 ve 2012 tarihlerinde devam etmesi uygun bulunmuştur. ABD tarafından alınan bir diğer önlem gıda sektöründe yer alan ürüne yönelik olup ilk defa 1995 yılında uygulanmış, 2007, 2009, 2011 ve 2013 yıllarında yeniden gözden geçirmeye tabi tutularak devam etmesine karar verilmiştir. 2008 yılında alınan bir kararla plastik sektöründe yer alan ürüne anti-damping önlemi uygulanmasına karar verilmiş, aynı yıl içinde ve daha sonra 2011 ve 2014 yıllarında yeniden gözden geçirilerek devamı uygun bulunmuştur. Dünya genelinde 2010 yılından itibaren anti-damping önlemlerinde görülen artış, ABD'nin Türkiye'ye yönelik önlemlerine de yansımıştır. Bu doğrultuda 2014 (1), 2015 (1), 2016 (2), 2017 (2) ve 2018 (2) yıllarında uygulanmasına karar verilen; tümü maden ve metal sektöründe yer alan 7 adet önlem hala yürürlüktedir.

Arjantin menşeli firmalar tarafından Türkiye'deki bulaşık makinesi üretici firmalarına karşı 08.12.2016 tarihinde soruşturma başlatılmış olup 23.04.2018 tarihi itibarıyla CIF yüzdesi olarak %54 oranında anti-damping önlemi uygulanması tebliğ edilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından Türkiye menşeli maden ve metal sektöründe yer alan firmaya yönelik olarak 2012 yılında anti-damping önlemi uygulanmasına karar verilmiştir. Gözden geçirme sonucunda 2018 yılında önlemin uzatılması uygun bulunmuş ancak söz konusu önlem oranına yönelik açıklama bulunamamıştır.

Brezilya menşeli petro-kimya ve kimya sektöründe yer alan firmaların başvurusu üzerine 2010 yılında başlatılan soruşturma 2012 yılında anti-damping önlem kararıyla tamamlanmış, 2018 yılında gözden geçirme sonucunda uzatılmasına karar verilmiştir. Söz konusu önlem oranına yönelik bilgiye ulaşılamamıştır.

Türkiye tarafından çok sayıda anti-damping önlemine maruz kalan Çin Halk Cumhuriyeti firmaları tarafından başlatılan ve halihazırda yürürlükte bulunan önlem tekstil sektöründe yer alan ürüne yöneliktir. 2015 yılında başlatılan soruşturmanın 2016 yılında sonuçlanması ile birlikte %8.2 oranında önlem yürürlüktedir.

Dominik Cumhuriyeti firmalarına yönelik olarak Türkiye tarafından herhangi bir önlem bulunmazken söz konusu ülkede maden ve metal sektöründe yer alan firmaların başvurusu üzerine 2011 yılında alınan önlem kararı 2016 yılında gözden geçirilerek uzatılmasına karar verilmiştir.

Fas menşeli firmalar tarafından yapılan başvurular sonucunda halihazırda yürürlükte bulunan iki adet önlem bulunmaktadır. Bunlardan biri maden ve metal sektöründe yer alırken diğeri makine sektöründe yer almaktadır. Maden ve metal sektöründe yer alan Türkiye firmalarına yönelik olarak 2014 yılında alınan önlem oranı %22.11 ile %29.12 arasında değişkenlik gösterirken, makine sektöründe yer alan firmalara yönelik olarak 2018 yılında alınan önlem oranı %14.13 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Filipinler menşeli, gıda sektöründe yer alan firmalardan Türkiye'ye yönelik olarak %16.19 oranında alınan bir adet önlem bulunmaktadır. Söz konusu önleme yönelik soruşturma 2013 yılında başlatılmış olup 2015 yılında tamamlanmış ve karara varılmıştır.

Türkiye firmalarına yönelik olarak Hindistan menşeli petro-kimya ve kimya sektöründe faaliyette bulunan firmaların başvurusu ile alınan ve halihazırda yürürlükte olan iki adet anti-damping önlemi bulunmaktadır. Bunlardan ilki 2013 yılında uygulanmasına karar verilen ve 2016 yılında gözden geçirilerek devamı uygun bulunan önlemdir ve oranı konusunda bilgiye ulaşamamıştır. Önlemlerden ikincisi ise 2018 yılından beri uygulanmaktadır ve firmaların değişkenlik göstermesi nedeniyle ton başına 87 \$ ile 211 \$ arasında değişmektedir.

İsrail menşeli firmalar tarafından Türkiye'ye karşı önlem alınmasına yönelik başvuru 2015 yılında yapılmış, 2016 yılında tamamlanarak karara varılmıştır. Halen yürürlükte bulunan söz konusu önlem oranı % 26.5 ile %70.7 olarak firmalara göre değişkenlik göstermektedir.

Kanada firmaları tarafından Türkiye menşeli firmalara yönelik olarak başlatılmış ve halihazırda yürürlükte bulunan 4 adet önlem bulunmaktadır. Bunlardan 3 adedi maden ve metal sektöründe yer alırken biri gıda sektöründe yer almaktadır. Maden ve metal sektöründe faaliyette bulunan firmaların başvurusu üzerine 2003 yılında başlatılan soruşturma aynı yıl içinde tamamlanmış ve önlem uygulanması kararına varılmıştır. 2008 ve 2013 yıllarında olmak üzere iki defa gözden geçirilme sonucu söz konusu önlemin devamı uygun bulunmuştur ancak önlem oranı ile ilgili bulguya rastlanmamıştır. Aynı sektörde bulunan bir diğer soruşturma 2015 yılında tamamlanmış ancak alınan önleme yönelik bilgiye ulaşamamıştır. Maden ve metal sektöründe yer alan ürüne yönelik bir diğer önlem ise 2015 yılından bu yana yürürlükte ve %41 oranında olduğu görülmektedir. Gıda sektöründe yer alan firmaların başvurusu üzerine 2017 yılında Türkiye menşeli firmalara yönelik soruşturma başlatılmış olup 2018 yılında %7 oranında önlem uygulanması kararıyla sonuçlanmıştır.

Mısır menşeli firmalar tarafından Türkiye firmalarına yönelik soruşturma açılması talebi üzerine sonuçlandırılan ve halihazırda yürürlükte bulunan 3 adet önlem bulunmaktadır. Bu önlemlerin biri tekstil sektöründe yer alırken ikisi maden ve metal sektöründe bulunmaktadır. 2015 yılında açılan soruşturmalar sonucu 2016 yılında başlatılan önlemlerden biri tekstil sektöründe yer alan ürüne yönelik olup önlem oranı %72 olarak belirlenmiştir. Diğer soruşturmanın konusu ürün ise maden ve metal sektöründe bulunmaktadır ve Türkiye menşeli firmalara %23 ile %58 arasında değişkenlik gösteren oranlarda anti-damping önlemi uygulanmasına karar verilmiştir. Mısır tarafından Türkiye'ye yönelik olarak devam eden son önlem de maden ve metal sektöründe yer alan ürün ile ilgili olup uygulanan oran %10 ile %19 arasında değişmektedir.

Türkiye menşeli firmalara yönelik olarak yürürlükte bulunan önlemlerden biri Pakistan petro-kimya ve kimya sektöründe yer alan firmalar tarafından yapılan başvuru sonucunda alınmıştır ve %25.61 oranında uygulanmasına karar verilmiştir.

Tayland maden ve metal sektöründe yer alan firmaların başvurusu üzerine, dampingli fiyat uyguladıkları gerekçesiyle 2016 yılında Türkiye firmalarına karşı başlatılan soruşturma 2017 yılında anti-damping önlemi kararıyla sonuçlandırılmıştır. Türkiye menşeli firmaların her biri için farklılaşan önlem oranları %6.88 ile %38.23 arasında değişkenlik göstermektedir.

Tablo-5. Türkiye'ye Yönelik Yürürlükte Bulunan Anti-damping Önlemleri (Haziran 2019)

Ülke	Soruşturma Başlama Tarihi	Önlemin Yürürlüğe Girdiği Tarih	Önlemin Uzatılma Tarihi	Ürün Adı	Sektör*	Önlem Oranı (CIF%)/Miktarı
ABD	9.08.1985	15.05.1986	08.08.2006 17.07.2012	Dairesel Kaynaklanmış Karbonlu Çelik Boru ve Tüp	MM	% 0.95-4.46
ABD	8.06.1995	24.07.1996	12.10.2007 02.06.2009 04.11.2011 17.09.2013	Makarna	GD	% 51.49

ABD	24.07.2007	30.05.2008	30.07.2008 19.09.2011 23.06.2014	LED ışıklı dikdörtgen boru ve tüp	PK	%0
ABD	29.07.2013	10.09.2014	-	Petrol alanı boru ürünleri	MM	-
ABD	14.11.2014	1.12.2015	-	Kaynaklı hat borusu	MM	% 6.66- 22.95
ABD	17.08.2015	13.09.2016	-	Kalın duvarlı dikdörtgen kaynaklanmış karbon çelik boru ve tüp	MM	% 0- 14.48
ABD	9.09.2015	3.10.2016	-	Sıcak haddelenmiş yassı çelik ürünler	MM	% 4.15- 6.77
ABD	5.05.2016	1.02.2017	-	Karbon ve alaşımlı çelik sac	MM	% 50
ABD	18.10.2016	14.07.2017	-	Çelik beton takviye çubuğu	MM	% 5.39- 9.06
ABD	26.04.2017	21.05.2018	-	Karbon ve alaşımlı çelik filmaşın	MM	% 4.93- 7.94
Arjantin	8.12.2016	23.04.2018	-	Bulaşık makinesi	MK	% 54
Avrupa Birliği	1.11.2011	29.01.2013	27.01.2018	Demir veya çelikten tüp ve boru bağlantı parçaları	MM	-
Brezilya	23.11.2010	1.03.2012	23.02.2018	Polietilen tereftalat film	PT	-
Çin Halk Cumhuriyeti	14.07.2015	14.07.2016	-	Poliakrilonitril lif	TK	% 8.2
Dominik Cumhuriyeti	23.07.2010	13.06.2011	30.11.2016	Betonarme çelik çubukları	MM	% 14
Fas	21.01.2013	26.09.2014	-	Sıcak haddelenmiş çelik levha	MM	% 22.11- 29.12
Fas	21.03.2016	16.01.2018	-	Buzdolabı	MK	% 14.13
Filipinler	7.06.2013	9.01.2015	-	Buğday unu	GD	% 16.19
Hindistan	10.02.2012	18.04.2013	21.12.2016	Çamaşır sodası	PT	-
Hindistan	17.03.2017	20.03.2018	-	Dimetilasetamid	PT	87-211 \$/ton
İsrail	27.10.2015	23.11.2016	-	Düz cam	MM	% 26.5- 70.7
Kanada	21.05.2003	23.12.2003	22.12.2008 20.12.2013	İçi boş yapısal bölümler	MM	-
Kanada	13.06.2014	9.01.2015	-	İnşaat demiri	MM	-
Kanada	21.07.2014	2.04.2015	-	Petrol alanı boru ürünleri	MM	% 41
Kanada	28.12.2017	26.07.2018	-	Kuru buğday makarnası	GD	% 7
Mısır	14.04.2015	28.01.2016	-	Islak mendil	TK	% 72

Mısır	1.10.2015	5.10.2016	-	Elektrik ark kaynağı için temel metal kaplamalı elektrotlar (kaynak telleri)	MM	% 23-58
Mısır	22.12.2016	6.12.2017	-	Demir alaşımlı veya alaşımsız çelik çubuklar	MM	% 10-19
Pakistan	31.08.2009	6.07.2011	20.01.2017	Hidrojen peroksit	PT	% 25.61
Tayland	18.01.2016	16.05.2017	-	Yassı sıcak haddelenmiş çelik	MM	% 6.88-38.23

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü web sayfasından (<http://i-tip.wto.org/goods/Forms/TableView.aspx>) alınan veriler kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

*T.C. Ticaret Bakanlığı'na göre MM: Maden ve Metal, GD: Gıda, PK: Plastik ve Kauçuk, MK: Makine, PT: Petro-Kimya ve Kimya, TK: Tekstil sektörlerini temsil etmektedir.

Türkiye'de yerleşik firmalara yönelik olarak uygulanmakta olan anti-damping önlemlerinin yanı sıra Haziran 2019 itibarıyla devam etmekte olan ve henüz sonuçlanmamış soruşturmalar Tablo-6'da gösterilmektedir. Buna göre Avrupa Birliği ve İsrail tarafından başlatılmış ve devam etmekte olan 2 adet, ABD, Avusturalya, Endonezya, Kanada, Pakistan ve Ukrayna firmaları tarafından yapılan başvuru üzerine başlatılmış olan birer adet soruşturma mevcuttur. Söz konusu 10 adet soruşturmanın 7 adedi maden ve metal sektöründe bulunmakta olup, halihazırda yürürlükte bulunan önlemlerde olduğu gibi en yüksek orana sahiptir.

Tablo-6. Türkiye'ye Yönelik Devam Eden Anti-damping Soruşturmaları (Haziran 2019)

Ülke	Soruşturma Başlama Tarihi	Ürün Adı	Sektör*
ABD	20.02.2018	Büyük çaplı boyuna kaynaklı boru	MM
Avrupa Birliği	23.06.2017	Düşük karbonlu ferrokrom	MM
Avrupa Birliği	28.09.2018	Kaynaklı borular, borular ve kare veya dikdörtgen kesitli içi boş profiller, dökme demir dışında demir veya paslanmaz çelikten mamul (İçi boş bölümler)	MM

Avusturalya	16.11.2018	Çelik takviye çubuğu	MM
Endonezya	27.08.2014	Buğday unu	GD
İsrail	18.05.2017	Portland çimentosu	DG
İsrail	27.06.2017	Bakır iletkenli alçak gerilim kabloları	MM
Kanada	20.07.2018	Kaynaklı karbon çelik boru	MM
Pakistan	1.11.2018	Alüminyum içecek kutuları	MM
Ukrayna	2.11.2017	Enjektör	PK

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü web sayfasından (<http://i-tip.wto.org/goods/Forms/TableView.aspx>) alınan veriler kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

*T.C. Ticaret Bakanlığı'na göre MM: Maden ve Metal, GD: Gıda, DG: Diğer, PK: Plastik ve Kauçuk sektörlerini temsil etmektedir.

Türkiye menşeli firmalara yönelik olarak başlatılan ve devam etmekte olan soruşturmalardan ilki gıda sektöründe faaliyet gösteren Endonezya firmaları tarafından yapılan başvuru üzerine 2014 yılında başlatılmış olup halen devam etmektedir.

2017 yılı içinde başlatılmış bulunan 4 adet soruşturma bulunmaktadır. Bunlardan ikisi maden ve metal sektöründe yer alan Avrupa Birliği ve İsrail firmalarının, biri gıda sektöründe yer alan İsrail firmalarının, bir diğeri ise plastik sektöründe faaliyette gösteren Ukrayna menşeli firmaların başvurusu üzerine açılmış bulunmaktadır.

Devam etmekte olan soruşturmaların 5 adedi 2018 yılı içinde başlatılmış olup tümü maden ve metal sektöründe yer almaktadır. Yerleşik firmaları tarafından söz konusu soruşturmaları başlatan ülkeler ve ülke grupları ABD, Avrupa Birliği, Avusturalya, Kanada ve Pakistan olarak karşımıza çıkmaktadır.

5. SONUÇ

Uluslararası ticaret hareketleri hacmindeki artış ile birlikte günümüzde ülkelerin ticari faaliyette bulundukları ülke sayısı ve ürün çeşitliliği artış göstermektedir. Bu nedenle yerli endüstrilerini uluslararası düzeyde korumak isteyen ülkeler çeşitli araçlar kullanma yoluna başvurmaktadır. Serbest ticaret anlaşmaları, gümrük birlikleri gibi karşılıklı anlaşmalar yoluyla geleneksel yöntemlerden olan tarife oranları düşürülmektedir. Bu durumda yerli endüstrilerini korumayı amaçlayan ülkeler farklı araçları tercih etmektedir. Bu araçlardan biri olan anti-damping önlemleri günümüzde oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır.

Dünya ticaretinde yer alan firmalar, bulundukları piyasalarda uyguladıkları fiyatın altında hatta kimi zaman maliyetin altında fiyatlar uygulamaktadırlar. Dampingly fiyatla satış anlamına gelen bu uygulama uluslararası düzeyde haksız rekabete neden olan fiyat farklılaştırması türlerinden biridir. Haksız rekabetin en yoğun olarak gerçekleştiği piyasalar eksik rekabet piyasalarıdır. Eksik rekabet piyasası, tam rekabetin koşulları olan mobilite, atomisite, homojenlik ve açıklık koşullarından en az birinin bulunmadığı piyasalardır. Bu koşulların aksaması sonucu ülkeler ihraç ettikleri ürün fiyatlarını düşürmek suretiyle rekabet güçlerini artıracak ve zamanla monopole yaklaşacaklardır. Bu durum ise monopolleşen firmaların daha sonra ihraç fiyatlarını diledikleri oranda artırabilme gücü elde etmeleri anlamına gelecektir. Böyle bir durum ise rekabet güçlerini artırmak amacı taşıyan diğer ülkeler üzerinde olumsuz bir etki yaratacaktır.

Uluslararası ticarete karşılaşılan damping uygulamaları kimi zaman geçici olabildiği gibi kimi zaman uzun dönemli olup ithalatçı ülke iç piyasalarında yıkıcı etki yapabilmektedir. Ülkeler yerli endüstrileri üzerindeki olumsuz etkileri önlemek ya da gidermek amacıyla yasal düzenlemeler yoluna gitmektedir. Bu doğrultuda 1947 yılından itibaren GATT'a taraf olan, 1994 yılından itibaren ise DTÖ'ye üye olan ülkeler uluslararası kuruluşların bağlayıcı etkileri nedeniyle iç yasal düzenlemeleri konusunda daha etkin önlemler almaktadır. Hazırlanan bu çalışmada, söz konusu önlemlerden biri

olan anti-damping vergileri incelenmiştir. Bu vergilerin uygulanması ile birlikte ithalatçı ülkelerde hem nihai ürünlerde hem de dampingli satışa konu olan ürünün hammadde olarak kullanıldığı piyasalarda fiyat artışı yaşanmaktadır. Bu durumun sonuçları konusunda çeşitli çalışmalar yapılmış, farklı etkiler gözlemlenmiştir. Özellikle Ar-Ge yoğun sektörlerde alınan anti-damping önlemler, dünya ölçeğinde yatırımların düşmesine neden olmaktadır. Bunun yanı sıra maliyetlerin artmasına neden olduğu sektörlerde karlılık oranlarının düşmesine yol açmaktadır. Anti-damping önlemine ya da soruşturmasına taraf olan ülkelerdeki ticaret hadlerinde düşüş olması ve ticaretin diğer ülkelere yönelmesi, olağan sonuçlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dünya ticaretinde uluslararası düzeyde rekabet gücünü artırmak amacıyla en yoğun anti-damping soruşturması ve önlem uygulayan ülkenin ABD olduğu gözlenmiştir. İkinci sırada yer alan Hindistan'ı üçüncü olarak Türkiye takip etmektedir. Bu durum ise ülkelerin önlem uygulamaları bakımından gelişmekte olan ya da gelişmiş ülke olarak farklılaştırılmasının mümkün olmayabileceğini göstermektedir.

Türkiye'de anti-damping önlemleri ile ilgili mevzuat düzenlemeleri 1989 yılında "İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun"un yürürlüğe girmesiyle başlamıştır. Bu Kanun ile birlikte Türkiye'de ilk anti-damping soruşturması Doğu Almanya ve Çin Halk Cumhuriyeti menşeli firmalara yönelik olarak başlatılmış ve önlem alınmadan kapatılması kararıyla sonuçlandırılmıştır. Özellikle 2000 yılından sonra artış gösteren önlemlerin Haziran 2019 itibarıyla en sık uygulandığı ülke Çin Halk Cumhuriyeti olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye menşeli firmalara yönelik olarak en sık önleme başvuran ülkenin ise ABD olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra hem Türkiye'ye yönelik hem de Türkiye tarafından en çok sayıda önleme başvuru alan sektörün maden ve metal sektörü olduğu gözlemlenmiştir.

Uluslararası ticarete taraf olan ülkelerin uygulamakta olduğu anti-damping önlemlerinde misilleme yapılması olağan olarak beklenmektedir. Ancak Çin Halk Cumhuriyeti firmaları tarafından Türkiye'ye karşı uygulanan önlemlerin Türkiye tarafından Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı uygulananlar kadar çok sayıda olmadığı görülmüştür. Bu nedenle çalışmanın konusunu oluşturan anti-damping önlemlerinin

uygulanmasını bir kurala bağlamak doğru olmayacaktır. Bunun yanı sıra, uluslararası anlaşmalar nedeniyle düşen tarife oranlarının anti-damping vergileri ile ikame edilmesi, Türkiye’de yerleşik bulunan sektörlerin ve yerli endüstrinin korunması ve uluslararası rekabet gücünün artırılması bakımından önem arz etmektedir.

6. KAYNAKÇA

Akın, Hakan. **Yeni İşim Dış Ticaret**. Ankara: Elma Yayınevi, 2003.

Avşar, Veysel. “Antidumping, Retaliation Threats, and Export Prices”, **The World Bank Economic Review**, Nisan 2012: 1-16.

—. “Türkiye’nin Antidamping Soruşturmalarını Etkileyen Faktörler: Sanayi Verileri ile Ekonometrik Bir Analiz”, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi** C. 9, S. 1 (2014): 41-54.

—. “Trade Effects of Turkey's Antidumping Duties”, **Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 2013: 1-10.

Begg, David, Stanley Fischer ve Rudiger Dornbusch. **İktisat**. Çev: Vildan Serin. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2005.

Blonigen, Bruce A. ve Thomas J. Prusa. “Antidumping”, **NBER Working Paper Series**, Cambridge, S. 8398, 2001: 1-42.

Blonigen, Bruce, Benjamin H. Liebman, Justin R. Pierce ve Wesley W. Wilson. “Are all trade protection policies created equal? Empirical evidence for nonequivalent market power effects of tariffs and quotas”, **NBER Working Paper Series**, Cambridge, S. 16391, 2010.

Bown, Chad P. “Taking Stock of Antidumping, Safeguards and Countervailing Duties, 1990–2009”, **The World Economy**, C. 34, S. 12, (2011): 1955-1998.

Chang, Ha-Joon. **Sanayileşmenin Gizli Tarihi**. Çev: Emin Akçaoğlu. Ankara: Efil Yayınevi, Haziran 2015.

Conway, Patrick ve Sumana Dhar. “The Economic Effects of Widespread Application of Anti-dumping Duties to Import Pricing”, **Journal of Economic Integration**, C. 9, S. 2, (1994): 172-197.

Culbertson, W. S. “Review: ‘Dumping: A Problem in International Trade’”, **The American Journal of International Law**, 1924: 391-393.

Dale, Richard. **Anti-Dumping Law in a Liberal Trade Order**. C. 80, New York: St. Martin's Press, 1980.

Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Topluluğu ile İlişkiler Genel Müdürlüğü. Ankara Anlaşması ve Katma Protokol, **Avrupa Topluluklarına İlişkin Temel Belgeler**, C. 2, Ağustos 1993,
http://www.dtd.org.tr/_files/uluslararasi/abankaraantlascca7masc4b1pdf.pdf
(17.03.2019).

Dinler, Zeynel. **Mikro Ekonomi**. 19. Basım, Bursa: Ekin Kitabevi, 2008.

Dirikkan, Hanife. **Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Damping ve Antidamping Önlemler**. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No:68, 1996.

Duarte, Luiz Claudio. “Dumping and Anti-Dumping in International Trade Origins, Legal Nature and Evolution Developments in Brazil and in The United States”, School of Law University of Georgia, 1997,
https://digitalcommons.law.uga.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1193&context=stu_llm
(04.05.2018).

Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması’nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun (26/01/1995- 4067),
https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc078/kanuntbmmc078/kanuntbmmc07804067.pdf (15.02.2019).

Ekdi, Barış. **Gümrük Birliği Çerçevesinde Damping ve Yıkıcı Fiyat Uygulamaları**. Ankara: Rekabet Kurumu, 2003.

Elele, Onur. **Uluslararası Ticarete Damping ve Antidamping**. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2008.

European Commission. “Guide on How to Draft an Anti-Dumping Complaint”, **European Commission Directorate-General for Trade**, 2016.

Falvey, Rod ve Sarut Wittayarungruangsri. “Market Size and Antidumping in Duopolistic Competition”, **Research Paper Series of The University of Nottingham**, S. 2005/21, 2005.

Finger, J. Michael, Francis Ng ve Sonam Wangchuk. “Antidumping as Safeguard Policy”, **Policy Research Working Paper**, 2001: 1-24.

Finger, J. Michael ve Fung Kwok-Chiu. “Will GATT Enforcement Control Antidumping?”, **Journal of Economic Integration**, 1994: 198-213.

Gallaway, Michael P., Bruce A. Blonigen ve Joseph E. Flynn. “Welfare costs of the U.S. antidumping and countervailing duty laws”, **Journal of International Economics**, S. 49, (1999): 211-244.

Gao, Xiwang ve Kaz Miyagiwa. “Antidumping protection and R&D competition”, **Canadian Journal of Economics/Revue Canadienne d’Economie**, C. 38, S. 1, (2005): 211-227.

GATT, “Agreement Establishing The World Trade Organization”, 15/04/1994, https://www.wto.org/English/docs_e/legal_e/04-wto.pdf (10.09.2018).

GATT, “Agreement on Implementation of Article VI of The General Agreement of Tariffs and Trade 1994”, 15/04/1994, https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/19-adp.pdf (10.09.2018).

GATT, “Article VI: Anti-dumping and Countervailing Duties”, https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/gatt_ai_e/art6_e.pdf (10.09.2018).

GATT, “Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes”, https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dsu_e.htm (15.02.2019).

Gbakou, Patrick Monnet, Mustapha Sadni-Jallab ve Rene Sandretto. “Antidumping Procedures and Macroeconomic Factors: A comparison between the United States and the European Union”, **Global Economy Journal**, C. 6, S. 3, 2006.

Gelir İdaresi Başkanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Bşk., GATT Müdürlüğü. **GATT Bilgilendirme Rehberi**. Ankara: Gelir İdaresi Başkanlığı, 2009.

Gökovalı, Ummuhan. “Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Firmalar İçin Önemi”, **Büyüteç**, Ankara Sanayi Odası, (Ocak-Şubat 2011): 51-61.

Gültekin, Sadettin. “Dış Ticarete Haksız Rekabet: Damping”, **Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi**, Ankara Barosu, C. 10, S. 2010/1, (2010): 9-18.

Hansen, Wendy L., ve J. Prusa Thomas. “The Road Most Taken: the Rise of Title VII Protection”, **The World Economy**, C. 18, S. 2, (1995): 295-313.

International Trade Centre UNCTAD/WTO. “Anti-dumping Uygulamaları, İthalatçı ve İhracatçıları İçin El Kitabı”.
<https://ticaret.gov.tr/data/5b8ee73113b8761b8471c2c4/ithihrelkitabı.pdf> (04.05.2018).

Irwin, Douglas A., Petros C. Mavroidis ve Alan O. Sykes. **The Genesis of GATT**, Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun. (14/6/1989- 3577),
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3577.pdf> (21.05.2018).

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar. (R.G. 30/10/1999- 23861), <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23861.pdf> (21.05.2018).

Kao, Kuo-Feng ve Chao-Cheng Mai. “The Chain Effect of an Antidumping Policy”, **Southern Economic Journal**, 2018: 1-17.

Kaya, Dilek. “Küreselleşmenin Oluşumuna Katkı Sağlayan Kuruluşlar”, **İstanbul Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü Working Paper Series**, 2016.

Ketterer, Tobias. “Anti-dumping use and its effect on trade liberalisation. Evidence for the European Union”, **The World Economy**, C. 41, S. 4, (2018): 1111-1130.

Kuang, Yanxiang ve Hongjin Xiang. “Who Benefits from Antidumping and Countervailing? An Analysis Using a Computable Partial Equilibrium Model”, **Emerging Markets Finance & Trade**, S. 55, (2019): 409-426.

Lee, Minsoo, Donghyun Park ve Antonio Saravia. “Trade Effects of US Antidumping Actions against China”, **Asian Economic Journal**, C. 31, S. 1, (2017): 3-16.

Machlup, Fritz. “Characteristics and Types of Price Discrimination.” The National Bureau of Economic Research, 1955, <http://www.nber.org/chapters/c0971> (28.06.2018).

Moore, Michael O. ve Maurizio Zanardi. “Trade Liberalization and Antidumping: Is There a Substitution Effect?” **Review of Development Economics**, C. 15, S. 4, (2011): 601-619.

Navaretti, Giorgio Barba ve Angelica Salvi Del Pero. “Antidumping and Other Measures of Contingent protection”, **Trade Policy and WTO Accession for Economic Development: Application to Russia and the CIS**, 2004.

Oğuz, Serpil. **Anti Damping**. Ankara: Orion Yayınevi, 2007.

Özer, Hüseyin ve Gökhan Erkal. “Türkiye'nin Antidumping Uygulamalarının Ekonometrik Analizi”, **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, C. 30, S. 2, (2016): 441-454.

Page, Thomas Walker. “Review: ‘Dumping: A Problem in International Trade’.” **Journal of Political Economy**, 1924: 501-503.

Pam, Adamu A. “Anti-dumping and Countervailing Measures and Developing Countries: Recent Development”, **Nigerian Current Law Review**, 2007-2010: 42-83.

Parkinson, F. “Review: ‘Anti-Dumping Law in a Liberal Trade Order’”, **International Affairs**, Royal Institute of International Affairs, 1981: 497-498.

Prusa, Thomas J. “Anti-dumping: A Growing Problem in International Trade”, **The World Economy**, C. 28, S. 5, (2005): 683-700.

—. “The Trade Effects of U.S. Antidumping Actions”, **NBER Working Paper Series**, Cambridge, S. 5440, (1996).

—. “Why are so many antidumping petitions withdrawn?”, **Journal of International Economics**, C. 33, S. 1-2, (1992): 1-20.

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun. (7/12/1994-4054),
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4054.pdf> (16.03.2019).

Resmi Gazete. İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ, 1989-2019. <http://www.resmigazete.gov.tr/> (2018-2019).

Sarıbeyoğlu, Meltem. **Dünya Ticaret Örgütü Gümrük Birliği ve Türkiye**. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2010.

Seyidoğlu, Halil. **Uluslararası İktisat**. İstanbul: Güzem Can Yayınları No:26, 2013.

Staiger, Robert W. ve Frank A. Wolak. “Differences in the Uses and Effects of Antidumping Law Across Import Sources”, **NBER Working Paper Series**, Cambridge, S. 4846, 1994.

Stiglitz, Joseph E. “Dumping on Free Trade: The U.S. Import Trade Laws.” **Southern Economic Journal**, C. 64, S. 2, (1997): 402-424.

T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü. “Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/800)”, S. B.02.0KKG/101-760/05770, 22/12/1994,

<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d19/c078/tbmm19078072ss0760.pdf> (10.03.2019).

Tan, Mehmet. “DTÖ Kuralları: Anti-Damping, Sübvansiyonlar ve Türkiye”, Dr. M. Sait Akman ve Şahin YAMAN (Ed.). **Dünya Ticaret Örgütü Doha Turu Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri ve Türkiye** içinde. Ankara: TEPAV, 2008, 233-254.

Türk Ticaret Kanunu (13/01/2011-6102),
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6102.pdf> (16.03.2019).

Ünsal, Erdal M. **Mikro İktisat**. Ankara: İmaj Yayınevi, 2007.

Vandenbussche, Hylke, Reinhilde Veugelers ve Konings Jozef. “Unionization and European antidumping protection”, **Oxford Economic Papers**, S. 53, (2001): 297-317.

Willig, Robert D. “Economic Effects of Antidumping Policy”, **Brookings Trade Forum**, 1998: 57-79.

World Trade Organization.
https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm (25.11.2018).

<http://i-tip.wto.org/goods/Forms/MemberView.aspx?mode=modify&action=search>
(04.07.2019)

Zanardi, Maurizio. “Antidumping: A problem in international trade”, **European Journal of Political Economy**, S. 22, (2006): 591-617.

7. EKLER

EK-1. TÜRKİYE TARAFINDAN UYGULANMAKTA OLAN ANTİ-DAMPİNG ÖNLEMLER

T.C. TİCARET BAKANLIĞI İTHALAT GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ
DAMPİNG VE SÜBVANSİYON ARAŞTIRMA DAİRESİ

DAMPİNG VE SÜBVANSİYON ÖNLEMLERİ LİSTESİ*						ORJİNAL DAMPİNG ÖNLEMİ		NİHAİ GÖZDEN GEÇİRME		
SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
MK	Termosifonlar (Elektrikli, Depolu Su Isıtıcıları)	Çin Halk Cumhuriyeti	12.04.2019	%22, %49	19.09.2018	<u>2012/7- RG:20/3/2012- 28239</u>	<u>2013/17- RG:19/9/2013- 28770</u>	<u>2018/32- RG: 08/09/2018 - 30529</u>	<u>2019/11- RG: 12/04/2019 - 30743</u>	Önlem oranının İtalya Ariston firması için yükseltilerek diğer ülkeler için korunarak devam etmesi
MK	Termosifonlar (Elektrikli, Depolu Su Isıtıcıları)	İtalya	12.04.2019	%12, %16, %24	19.09.2018	<u>2012/7- RG:20/3/2012- 28239</u>	<u>2013/17- RG:19/9/2013- 28770</u>	<u>2018/32- RG: 08/09/2018 - 30529</u>	<u>2019/11- RG: 12/04/2019 - 30743</u>	Önlem oranının İtalya Ariston firması için yükseltilerek diğer ülkeler için korunarak devam etmesi

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
MK	Termosifonlar (Elektrikli, Depolu Su Isıtıcıları)	Sırbistan	12.04.2019	0,29	19.09.2018	<u>2012/7- RG:20/3/2012- 28239</u>	<u>2013/17- RG:19/9/2013- 28770</u>	<u>2018/32- RG: 08/09/2018 - 30529</u>	<u>2019/11- RG: 12/04/2019 - 30743</u>	Önlem oranının İtalya Ariston firması için yükseltilerek diğer ülkeler için korunarak devam etmesi
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	Hindistan	9.03.2019	1200 \$/Ton		-	-	-	-	
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	Tayland	9.03.2019	1200 \$/Ton		-	-	-	-	
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	Sri Lanka	9.03.2019	1200 \$/Ton		-	-	-	-	
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	İspanya	9.03.2019	1200 \$/Ton		-	-	-	-	
TK	Mensucat - 55 Sentetik ve Suni Devamsız Liflerden	Çin Halk Cumhuriyeti	31.12.2018	0,44	31.12.2023	<u>2000/8- RG:30/9/2000- 24186</u>	<u>2001/2- RG:15/2/2001- 24319</u>	<u>2018/14- RG: 20/04/2018 - 30397</u>	<u>2019/4- RG: 31/12/2018 - 30642</u>	Önlem oranının düşürülerek devam etmesi
MM	Borular - Paslanmaz Çelik Borular	Çin Tayvanı	31.12.2018	% 7,98 - %11,50	31.12.2023	<u>2012/9- RG:19.04.2012- 28269</u>	<u>2013/4- RG:15.03.2013 -28588</u>	<u>2018/3- RG: 2/3/2018 - 30348</u>	<u>2019/3- RG: 31/12/2019 - 30642</u>	Diğerleri önlem oranının düşürülerek önlemin devam etmesi
MM	Borular - Paslanmaz Çelik Borular	Çin Halk Cumhuriyeti	31.12.2018	%13,82 - %20,50	31.12.2023	<u>2012/9- RG:19.04.2012- 28269</u>	<u>2013/4- RG:15.03.2013 -28588</u>	<u>2018/3- RG: 2/3/2018 - 30348</u>	<u>2019/3- RG: 31/12/2019 - 30642</u>	Diğerleri önlem oranının düşürülerek önlemin devam etmesi
PK	Polistiren	İran İslam Cumhuriyeti	31.12.2018	0,113	31.12.2023	<u>2018/21- RG:22/5/2018- 30428</u>	<u>2018/40- RG:31/12/2018-30642</u>	-	-	

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
MM	Teller - Özlü Teller	Vietnam	27.10.2018	%21,15-%29,65	27.10.2023	<u>2018/8- RG:06/03/2018- 30352</u>	<u>2018/39- RG:27/10/201 8-30578</u>	-	-	
TK	Polyester Elyaf	Çin Halk Cumhuriyeti	20.10.2018	0,21 \$/KG	20.10.2023	<u>2006/16- RG:08/07/2006- 26222</u>	<u>2007/13- RG:01/09/200 7-26630</u>	<u>2012/17 - RG:07/08/201 2 - 28377</u>	<u>2013/13 - RG:16/07/201 3 - 28709</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Bangladeş	16.10.2018	0 \$/KG-0,80 \$/KG				-	-	
PK	V Kayış-Transmisyon Kolonları	Çin Halk Cumhuriyeti	16.10.2018	3,15 \$/KG	16.10.2023	<u>2006/11- RG:13/5/2006- 26167</u>	<u>2007/4- RG:31/03/200 7-26479</u>	<u>2012/5- RG: 20/07/2012- 27239</u>	<u>2013/3- RG: 15/03/2013- 28588</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
PK	V Kayış-Transmisyon Kolonları	Hindistan	16.10.2018	3,15 \$/KG	16.10.2023	<u>2006/11- RG:13/5/2006- 26167</u>	<u>2007/4- RG:31/03/200 7-26479</u>	<u>2012/5- RG: 20/07/2012- 27239</u>	<u>2013/3- RG: 15/03/2013- 28588</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
PK	V Kayış-Transmisyon Kolonları	Vietnam	16.10.2018	3,15 \$/KG	16.10.2023	<u>2006/11- RG:13/5/2006- 26167</u>	<u>2007/4- RG:31/03/200 7-26479</u>	<u>2012/5- RG: 20/07/2012- 27239</u>	<u>2013/3- RG: 15/03/2013- 28588</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
PK	İplikler - Kauçuk Vulkanize Edilmiş	Tayland	8.09.2018	% 4,37 - %8,75	8.09.2023	<u>2011/23- RG:29/11/2011- 28127</u>	<u>2012/23- RG:27/11/201 2-28480</u>	<u>2017/26- RG:21/11/201 7-30247</u>	<u>2018/30- RG:8/9/2018- 30529</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Çin Tayvanı	8.09.2018	%9,9-%28,6	8.09.2023	<u>99/2- RG:04/03/1999- 23629</u>	<u>2000/7- RG:27/06/200 0-24092</u>	<u>2017/27- RG:23/11/201 7-30249</u>	<u>2018/29- RG:8/9/2018- 30529</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Hindistan	8.09.2018	%6,8-%28,6	8.09.2023	<u>99/2- RG:04/03/1999- 23629</u>	<u>2000/7- RG:27/06/200 0-24092</u>	<u>2017/27- RG:23/11/201 7-30249</u>	<u>2018/29- RG:8/9/2018- 30529</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Ateş Tuğlaları	Çin Halk Cumhuriyeti	5.09.2018	145 \$/Ton	5.09.2023	<u>2006/21 - RG:29/08/2006 - 26274</u>	<u>2007/11- RG:01.09.2007 -26630</u>	<u>2012/19- RG:07.08.201 2 -28377</u>	<u>2013/5- RG:15.03.201 3 -28588</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Granit	İran İslam Cumhuriyeti	19.06.2018	0-174 \$/Ton						
TK	POY - Poliesterlerden Kısmen Çekimli İplikler	Çin Halk Cumhuriyeti	21.06.2018	0,08		-	-			

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
TK	POY - Poliesterlerden Kısmen Çekimli İplikler	Hindistan	21.06.2018	0,08		-	-			
TK	POY - Poliesterlerden Kısmen Çekimli İplikler	Malezya	21.06.2018	0,08		-	-			
TK	POY - Poliesterlerden Kısmen Çekimli İplikler	Tayland	21.06.2018	6,88%-8%		-	-			
TK	POY - Poliesterlerden Kısmen Çekimli İplikler	Endonezya	21.06.2018	2,45%-8%		-	-			
TK	POY - Poliesterlerden Kısmen Çekimli İplikler	Çin Tayvanı	21.06.2018	0,08		-	-			
TK	POY - Poliesterlerden Kısmen Çekimli İplikler	Vietnam	21.06.2018	0,08		-	-			
EE	Ateşleyiciler	Çin Halk Cumhuriyeti	19.06.2018	0,2455	19.06.2023	<u>2017/31- RG:30/11/2017- 30256</u>	<u>2018/22- RG:19/6/2018- 30453</u>			
MM	Granit	Çin Halk Cumhuriyeti	24.05.2018	174 \$/Ton	24.05.2023	<u>2006/5- RG:24/2/2006- 26090</u>	<u>2006/25- RG:14/09/200 6-26289</u>	<u>2017/15- RG:5/7/2017- 30115</u>	<u>2018/19- RG:24/4/2018 -30430</u>	Önlemin mevcut haliyle devamı
AH	Kontraplaklar	Çin Halk Cumhuriyeti	22.05.2018	140 \$/M3	22.05.2023	<u>2006/6- RG:24/02/2006- 26090</u>	<u>2006/28- RG:20.10.2006 -26325</u>	<u>2017/16- RG:5/7/2017- 30115</u>	<u>2018/18- RG: 22/5/2018- 30428</u>	Önlemlerin değiştirilerek devam etmesi
MM	Boru Bağlantı Parçaları - Demir veya Çelikten	Bulgaristan	21.04.2018	400 \$/Ton	21.04.2023	<u>2005/10- RG:27/4/2005- 25798</u>	<u>2006/24- RG:07/09/200 6-26282</u>	<u>2017/13- RG:12/05/201 7-30064</u>	<u>2018/15- RG: 21/04/2018- 30398</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Boru Bağlantı Parçaları - Demir veya Çelikten	Endonezya	21.04.2018	253-400 \$/Ton	21.04.2023	<u>2005/10- RG:27/4/2005- 25798</u>	<u>2006/24- RG:07/09/200 6-26282</u>	<u>2017/13- RG:12/05/201 7-30064</u>	<u>2018/15- RG: 21/04/2018- 30398</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
MM	Boru Bağlantı Parçaları - Demir veya Çelikten	Tayland	21.04.2018	147-400 \$/Ton	21.04.2023	<u>2005/10- RG:27/4/2005- 25798</u>	<u>2006/24- RG:07/09/200 6-26282</u>	<u>2017/13- RG:12/05/201 7-30064</u>	<u>2018/15- RG: 21/04/2018- 30398</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Boru Bağlantı Parçaları - Demir veya Çelikten	Brezilya	21.04.2018	400 \$/Ton	21.04.2023	<u>99/4- RG:13.07.1999- 23754</u>	<u>2000/3- RG:27/4/2000- 24032</u>	<u>2017/13- RG:12/05/201 7-30064</u>	<u>2018/15- RG: 21/04/2018- 30398</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Boru Bağlantı Parçaları - Demir veya Çelikten	Çin Halk Cumhuriyeti	21.04.2018	800 \$/Ton	21.04.2023	<u>99/4 - RG:13.07.1999- 23754</u>	<u>2000/3- RG:27/4/2000- 24032</u>	<u>2017/13- RG:12/05/201 7-30064</u>	<u>2018/15- RG: 21/04/2018- 30398</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Polyester Elyaf	Endonezya	20.04.2018	6,2-%12	20.04.2023	<u>99/3- RG:4/3/1999- 23629</u>	<u>2000/2- RG:13/3/2000- 23992</u>	<u>2017/14- RG:12/5/2017- 30064</u>	<u>2018/13- RG:20/4/2018 -30397</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Polyester Elyaf	Güney Kore	20.04.2018	0,062	20.04.2023	<u>99/3- RG:4/3/1999- 23629</u>	<u>2000/2- RG:13/3/2000- 23992</u>	<u>2017/14- RG:12/5/2017- 30064</u>	<u>2018/13- RG:20/4/2018 -30397</u>	Önlemin değiştirilerek devamı
KG	Kraftlayner Kağıtlar-Beyazlatılmamış	Brezilya	19.04.2018	0,1134	19.04.2023	<u>2016/46- RG:30/10/2016</u>	<u>2018/12- RG:19/4/2018- 30396</u>	-	-	
KG	Kraftlayner Kağıtlar-Beyazlatılmamış	Finlandiya	19.04.2018	%5,28-%11,19	19.04.2023	<u>2016/46- RG:30/10/2016</u>	<u>2018/12- RG:19/4/2018- 30396</u>	-	-	
KG	Kraftlayner Kağıtlar-Beyazlatılmamış	Polonya	19.04.2018	%5-%11	19.04.2023	<u>2016/46- RG:30/10/2016</u>	<u>2018/12- RG:19/4/2018- 30396</u>	-	-	
KG	Kraftlayner Kağıtlar-Beyazlatılmamış	Rusya Federasyonu	19.04.2018	%5,27-%11,21	19.04.2023	<u>2016/46- RG:30/10/2016</u>	<u>2018/12- RG:19/4/2018- 30396</u>	-	-	
MK	Klimalar - Duvar Tipi Split Klimalar ile İç ve Dış Üniteleri	Çin Halk Cumhuriyeti	8.03.2018	0,25	8.03.2023	<u>2005/17- RG:28/07/2005- 25889</u>	<u>2006/20- RG:26/07/200 6-26240</u>	<u>2017/8- RG:21/3/2017- 30014</u>	<u>2018/5- RG:8/3/2018- 30354</u>	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
DG	Porselenden ve Seramikten Sofra ve Mutfak Eşyası	Çin Halk Cumhuriyeti	3.03.2018	0,08	3.03.2023	<u>2016/38- RG:24/9/2016- 29837</u>	<u>2018/6- RG:3/3/2018- 30349</u>			
PT	Sodyum Perkarbonatlar	Almanya	2.03.2018	%5-%12	2.03.2023	<u>2017/9- RG:24/3/2017- 30017</u>	<u>2018/7- RG:2/3/2018- 30348</u>			
PT	Sodyum Perkarbonatlar	İsveç Krallığı	2.03.2018	0,12	2.03.2023	<u>2017/9- RG:24/3/2017- 30017</u>	<u>2018/7- RG:2/3/2018- 30348</u>			

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
MM	Cam- Renksiz Düzcamlar	Rusya Federasyonu	23.12.2017	%8-%10	23.12.2022	2016/20- RG:24/6/2016- 29752	2017/35- RG:23/12/201 7-30279			
PK	Lastikler-Ağır Ticari,Zırai,İş	Çin Halk Cumhuriyeti	2.12.2017	0,6	2.12.2022	2004/18- RG:20/8/2004- 25559	2005/18- RG:20/08/200 5 -25912	2016/21- RG:19/06/201 6-29747	2017/33- RG: 02/12/2017- 30258	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
MM	Kalın Levha- Sıcak Haddelenmiş	Çin Halk Cumhuriyeti	29.11.2017	%16,89-%22,55	29.11.2022	2016/51- RG:21/12/2016 - 29925	2017/32- RG:29/11/201 7-30255			
PT	Dioktil Tereftalat (DOTP)	Güney Kore	20.10.2017	%7,99-%12,57	20.10.2022	2016/50- RG:23/11/2016- 29897	2017/24- RG:20/10/201 7-30216			
PT	Dioktil Ftalat (DOP)	Güney Kore	20.10.2017	%7,99-%12,57	20.10.2022	2016/25- RG:21/07/2016- 29777	2017/23- RG:20/10/201 7-30216			
TK	Mensucat - Kapitoneli Mensucat	Çin Halk Cumhuriyeti	20.10.2017	0,1729	20.10.2022	2016/24- RG:01/07/2016- 29759	2017/22- RG:20/10/201 7-30216			
MM	Menteşeler - Askılıklar	İspanya	20.10.2017	0,75-1,64 \$/Kg		2016/52- RG:17/11/2016- 29891	2017/21- RG:20/10/201 7-30216			
MM	Menteşeler - Askılıklar	İtalya	20.10.2017	0-1,64 \$/Kg		2016/52- RG:17/11/2016- 29891	2017/21- RG:20/10/201 7-30216			
MM	Menteşeler - Askılıklar	Tayland	20.10.2017	0,75-1,64 \$/Kg		2016/52- RG:17/11/2016- 29891	2017/21- RG:20/10/201 7-30216			
MM	Menteşeler - Askılıklar	Yunanistan	20.10.2017	0,75-1,64 \$/Kg		2016/52- RG:17/11/2016- 29891	2017/21- RG:20/10/201 7-30216			
MM	Borular - Rafine Edilmiş Bakırdan İnce ve Kalın Borular	Yunanistan	17.10.2017	%5-%9	17.10.2022	2016/30- RG:14/7/2016- 29770	2017/25- RG:17/10/201 7-30213			
MK	Beton Pompaları	Güney Kore	12.07.2017	%5,10-%11,63	12.07.2022	2016/1- RG:06/02/2016- 29616	2017/18- RG:12/07/201 7-30122			
MK	Beton Pompaları	Çin Halk Cumhuriyeti	12.07.2017	%5,10-%12,27	12.07.2022	2016/1- RG:06/02/2016- 29616	2017/18- RG:12/07/201 7-30122			

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
TK	İplikler - Poliesterlerden Düz İplikler	Malezya	12.07.2017	0,15 \$/KG - 0,17\$/KG	16.10.2019	2013/8- RG:26/4/2013 - 28629	2014/31- RG:16/10/2014 - 29147			
TK	İplikler - Poliesterlerden Düz İplikler	Hindistan	12.07.2017	0,15 \$/KG - 0,17\$/KG	16.10.2019	2013/8- RG:26/4/2013 - 28629	2014/31- RG:16/10/2014 - 29147			
TK	İplikler - Poliesterlerden Düz İplikler	Çin Halk Cumhuriyeti	12.07.2017	0,25 \$/KG -0,30 \$/KG	16.10.2019	2013/8- RG:26/4/2013 - 28629	2014/31- RG:16/10/2014 - 29147			
PT	Pentaeritritol	Çin Halk Cumhuriyeti	14.05.2017	270 \$/TON	14.05.2022	2005/4- RG:04/02/2005- 25717	2005/14- RG:01/07/2005- 5-25862	2016/14- RG:21/4/2016 - 29691	2017/12- RG:14/5/2017 -30066	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
EE	Güneş Panelleri	Çin Halk Cumhuriyeti	1.04.2017	20 - 25 \$/m ²	1.04.2022	2016/29 - RG:1/7/2016 - 29759	2017/6 - RG: 1/4/2017 - 30025			
PT	Ftalik Anhidrit	Güney Kore	31.03.2017	0,0844	31.03.2022	2016/12 - RG:17/4/2016 - 29687	2017/7 - RG: 31/3/2017 - 30024			
MM	Teller - Özlü Teller	Çin Halk Cumhuriyeti	23.02.2017	21,12%-28,87%	23.02.2022	2010/24 - RG: 5/8/2010 - 27663	2011/16 - RG:28/7/2011 - 28008	2016/23- RG:14/7/2016- 29770	2017/3- RG:23/02/2017-29988	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
KG	Kraftlayner Kağıtlar-Beyazlatılmamış	ABD	7.03.2017	%12,24-%19,96	14.07.2020	2014/26 - RG: 22/07/2014 - 29068	2015/28 - RG: 14/07/2015 - 29416			
MM	Menteşeler - Askılıklar	Çin Halk Cumhuriyeti	21.12.2016	1,64 \$/KG - 0,75 \$/KG	21.12.2021	2003/18- RG:05/08/2003- 25190	2004/3- RG:07/02/2004- 25366	2015/26- RG:04/07/2015- 29406	2016/53- RG:21/12/2016- 29925	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
MM	Matkap Uçları / Parmak Frezeler	Çin Halk Cumhuriyeti	7.12.2016	6 \$/KG / 10 \$/KG	7.12.2021	2003/17- RG:05/08/2003- 25190	2005/3- RG:04/02/2005- 25717	2015/52- RG:30/12/2015- 29578	2016/49- RG:7/12/2016 - 29911	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Tayland	12.11.2016	%6,88-37,69	12.11.2021	2015/18- RG:15/05/2015- 29356	2016/40- 12/11/2016- 29886			
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Vietnam	12.11.2016	%34,81-72,56	12.11.2021	2015/18- RG:15/05/2015- 29356	2016/40- 12/11/2016- 29886			
MM	Cam Elyaf	Çin Halk Cumhuriyeti	3.11.2016	%24,50-35,75	3.11.2021	2010/3- RG: 22/01/2010- 27470	2011/1- RG:31/12/2010- 27802 (5. Mükerrer)	2015/50- RG:18/11/2015- 29536	2016/48- RG:03/11/2016- 29877	Önlemin aynı şekilde devam etmesi

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
TK	Suni Deri - Poliüretan Kaplı-Deri Taklidi	Çin Halk Cumhuriyeti	2.11.2016	1-2,2 \$/KG	2.11.2021	2004/11- RG:07/06/2004- 25485	2005/2- RG:05/02/200 5-25718	2015/47- RG:30/10/201 5-29517	2016/44- RG:02/11/201 6-29876	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
TK	Fermuarlar	Çin Halk Cumhuriyeti	2.11.2016	3 \$/KG	2.11.2021	2004/13- RG:07/06/2004- 25485	2005/7- RG:12/03/200 5-25753	2015/46- RG:28/10/201 5-29516	2016/43- RG:02/11/201 6-29876	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
DG	Çakmaklar - Doldurulabilen	Çin Halk Cumhuriyeti	30.10.2016	0,05 \$/ADET	30.10.2021	97/2- RG:27/6/1997- 23032	98/4- RG:29/05/199 8-23356	2015/48 - RG:28/10/201 5-29516	2016/42- RG:30/10/201 6- 29873	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
AH	Kontraplaklar	Bulgaristan	28.10.2016	0-240 \$/M3						
AH	Kontraplaklar	Vietnam	28.10.2016	0-240 \$/M3						
TK	İplikler - Metalize İplikler	Çin Halk Cumhuriyeti	13.10.2016	2,2 \$/KG	13.10.2021	2004/2- RG:07/02/2004- 25366	2004/19- RG:24/09/200 4-25593	2015/33- RG:15/07/201 5- 29417	2016/39- RG:13/10/201 6-29856	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Metalize İplikler	Çin Tayvanı	13.10.2016	2,2 \$/KG	13.10.2021	2004/2- RG:07/02/2004- 25366	2004/19- RG:24/09/200 4-25593	2015/33- RG:15/07/201 5- 29417	2016/39- RG:13/10/201 6-29856	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Metalize İplikler	Güney Kore	13.10.2016	2,2 \$/KG	13.10.2021	2004/2- RG:07/02/2004- 25366	2004/19- RG:24/09/200 4-25593	2015/33- RG:15/07/201 5- 29417	2016/39- RG:13/10/201 6-29856	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Metalize İplikler	Hindistan	13.10.2016	2,2 \$/KG	13.10.2021	2004/2- RG:07/02/2004- 25366	2004/19- RG:24/09/200 4-25593	2015/33- RG:15/07/201 5- 29417	2016/39- RG:13/10/201 6-29856	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Çin Tayvanı	11.08.2016	0,73-2,02 \$/kg	11.08.2021	2004/7- RG:11/3/2004- 25399	2004/22- RG:27/09/200 4-25596	2015/31- RG:15/07/201 5-29417	2016/33- RG:11/08/201 6-29798	Önlemin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Sri Lanka	11.08.2016	0,73-2,02 \$/kg	11.08.2021	2004/7- RG:11/3/2004- 25399	2004/22- RG:27/09/200 4-25596	2015/31- RG:15/07/201 5-29417	2016/33- RG:11/08/201 6-29798	Önlemin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Vietnam	11.08.2016	0,73-2,02 \$/kg	11.08.2021	2004/7- RG:11/3/2004- 25399	2004/22- RG:27/09/200 4-25596	2015/31- RG:15/07/201 5-29417	2016/33- RG:11/08/201 6-29798	Önlemin değiştirilerek devamı
MM	Borular - Demir (Dökme Demir Hariç) ve Çelikten Dikişsiz Çekme	Çin Halk Cumhuriyeti	4.08.2016	100-120 \$/ton	4.08.2021	2015/19- RG:15/05/2015- 29356	2016/35- RG:04/08/201 6-29791			
PK	Lastikler-Motosiklet İç-Dış	Çin Tayvanı	31.07.2016	6%-21%	31.07.2021	2004/6- RG:11/3/2004- 25399	2004/21- RG:27/09/200 4-25596	2015/32- RG:15/07/201 5- 29417	2016/34- RG:31/07/201 6-29787	Önlemin değiştirilerek devamı

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
DG	Bebek Arabaları	Çin Halk Cumhuriyeti	19.07.2016	12 \$/adet-8 \$/adet	19.07.2021	2003/24- RG:20/12/2003-25322	2004/15- RG:01/08/2004-25540	2015/15- RG:21/05/2015-29362	2016/26- RG:19/07/2016-29775	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
MM	Halat ve Kablolar - Kapalı Halatlar Dahil	Çin Halk Cumhuriyeti	14.07.2016	1 \$/KG	14.07.2021	2004/12- RG:03/06/2004-25481	2004/24- RG:01/12/2004-25657	2015/29- RG:16/07/2015-29418	2016/31- RG:14/07/2016-29770	Önlemin değiştirilerek devamı
MM	Halat ve Kablolar - Kapalı Halatlar Dahil	Rusya Federasyonu	14.07.2016	0,5 \$/KG	14.07.2021	2004/12- RG:03/06/2004-25481	2004/24- RG:01/12/2004-25657	2015/29- RG:16/07/2015-29418	2016/31- RG:14/07/2016-29770	Önlemin değiştirilerek devamı
MM	Cam Aynalar - Çerçevesiz	Çin Halk Cumhuriyeti	1.07.2016	0,27	1.07.2021	2015/45- RG:12/11/2015-29530	2016/27- RG:01/07/2016-29759			
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Çin Tayvanı	1.07.2016	0 - 0,80 \$/kg						
MK	Chiller - Isı Değiştiricisi Kompresörlü Üniteler	Çin Halk Cumhuriyeti	1.07.2016	%36,63-%49,64	1.07.2021	2015/25- RG:20/06/2015-29392	2016/16- RG:01/07/2016-29759			
MM	Boyalı Sacılar	Çin Halk Cumhuriyeti	24.06.2016	0,234	24.06.2021	2015/27- RG:23/07/2015-29423	2016/15- RG:24/06/2016-29752			
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	Çin Halk Cumhuriyeti	19.06.2016	1.200 \$/ton	19.06.2021	2009/22- RG:25/07/2009-27299	2010/13- RG:23/05/2010-27589	2015/14- RG:23/05/2015-29364	2016/19- RG:19/06/2016-29747	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
TK	Mensucat - Suni veya sentetik liflerden belirli (perdelik ve döşemelik)	Çin Halk Cumhuriyeti	24.05.2016	70,44 (Azami 5 \$/Kg)	24.05.2021	2009/20- RG: 25/07/2009-27299	2010/8- RG:11/04/2010-27549	2015/7- RG:10/04/2015-29322	2016/18- RG:24/05/2016-29721	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Boru Bağlantı Parçaları - Demir veya Çelikten Belirli	Çin Halk Cumhuriyeti	20.04.2016	663 \$/Ton	20.04.2021	2009/10- RG:18/04/2009-27204	2010/2- RG:22/01/2010-27470	2015/2- RG:22/01/2015-29244	2016/13- RG:20/04/2016-29690	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TH	Pamuk	ABD	17.04.2016	0,03	17.04.2021	2014/33- RG:18/10/2014-29149	2016/7- RG:17/04/2016-29687			

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
MM	Cam Kapak	Hong Kong	17.04.2016	0,91\$/kg	17.04.2021	2008/38- RG:17/12/2008- 27083	2010/12- RG:23/05/201 0 - 27589	2015/17- RG:21/05/201 5-29362	2016/10- RG:17/04/201 6 - 27687	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
MM	Cam Kapak	Çin Halk Cumhuriyeti	17.04.2016	0,91\$/kg	17.04.2021	2003/12- RG:04/07/2003- 25158	2003/22- RG:20/12/200 3-25322	2015/17- RG:21/05/201 5-29362	2016/10- RG:17/04/201 6 - 27687	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
PT	Sodyum Formiat	Çin Halk Cumhuriyeti	12.04.2016	0,31	12.04.2021	2015/10- RG:12/04/2015- 29324	2016/11- RG:12/04/201 6-29682			
MM	Borular - Paslanmaz Çelik Borular	Malezya	18.03.2016	%0-25,27						
MM	Borular - Paslanmaz Çelik Borular	Vietnam	18.03.2016	%0-25,27						
MM	Granit	Vietnam	17.02.2016	174 \$/Ton						
MK	Fan Coil - Belirli Salon Tipi Sıcak ve Soğuk Hava Cihazları	Çin Halk Cumhuriyeti	12.02.2016	0,565	12.02.2021	2009/23- RG:25/07/2009 - 27299	2010/16- RG:31/05/201 0 - 27597	2015/13- RG:10/05/201 5- 29351	2016/2- RG:12/02/201 6-29622	Önlemin değiştirilerek devamı
PK	Polistiren	Mısır	14.01.2016	0,113	14.01.2021	2014/35- RG:30/11/2014- 29191	2015/51- RG:14/01/201 6-29593			
MM	Cam - Emniyet Camları	Çin Halk Cumhuriyeti	18.11.2015	%10-%66,1	18.11.2020	2014/40 - RG: 26/12/2014 - 29217	2015/49 - RG: 18/11/2015 - 29536			
MM	Cam - Emniyet Camları	İsrail	18.11.2015	%10-%39,5	18.11.2020	2014/40 - RG: 26/12/2014 - 29217	2015/49 - RG: 18/11/2015 - 29536			
MK	Kaynak Makinaları	Çin Halk Cumhuriyeti	16.09.2015	29-154 \$/adet	16.09.2020	2014/27 - RG: 25/07/2014 - 29071	2015/44 - RG: 16/09/2015 - 29477			
PK	Pet Filmler	Hindistan	16.09.2015	%4,25-21,61	16.09.2020	-	-	2014/6 - RG:21/03/201 4 - 28948	2015/43 - RG: 16/09/2015 - 29477	
TK	Mensucat - 5407 Sentetik Flamenten (Giyimlik)	Bulgaristan	22.08.2015	%21,13-%70,44						
TK	Mensucat - 55 Sentetik ve Suni Devamsız Liflerden	Bulgaristan	22.08.2015	0,87						

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
DG	Kalemler - Plastikten Mükrekkepli Bilyalı Kalemler / Plastikten Olanlar	Çin Halk Cumhuriyeti	22.08.2015	0,066 \$/adet	22.08.2020	<u>2003/11- RG:22/05/2003- 25115</u>	<u>2004/4- RG:02/03/200 4-25390</u>	<u>2014/34- RG:07/11/201 4-29168</u>	<u>2015/39- RG:22/08/201 5-29453</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
PK	Lastikler-Motosiklet İç-Dış	Çin Halk Cumhuriyeti	25.07.2015	%37-%100	25.07.2020	<u>2002/10- RG:18/09/2002- 24880</u>	<u>2003/7- RG:30/04/200 3-25094</u>	<u>2014/22- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/34- RG:25/07/201 5-29425</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Motosiklet İç-Dış	Tayland	25.07.2015	%68-%100	25.07.2020	<u>2002/10- RG:18/09/2002- 24880</u>	<u>2003/7- RG:30/04/200 3-25094</u>	<u>2014/22- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/34- RG:25/07/201 5-29425</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Motosiklet İç-Dış	Endonezya	25.07.2015	0%-19,6%-29%	25.07.2020	<u>2008/10- RG:20/03/2008- 26822</u>	<u>2009/28- RG:01/08/200 9-27306</u>	<u>2014/22- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/34- RG:25/07/201 5-29425</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Motosiklet İç-Dış	Malezya	25.07.2015	19,6%-29%	25.07.2020	<u>2008/10- RG:20/03/2008- 26822</u>	<u>2009/28- RG:01/08/200 9-27306</u>	<u>2014/22- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/34- RG:25/07/201 5-29425</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Çin Halk Cumhuriyeti	24.07.2015	0,73 - 2,02 \$/kg	24.07.2020	<u>2002/11- RG:14/09/2002- 24876</u>	<u>2003/6- RG:30/04/200 3-25094</u>	<u>2014/23- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/35- RG:24/07/201 5-29424</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Hindistan	24.07.2015	0,73 - 2,02 \$/kg	24.07.2020	<u>2002/11- RG:14/09/2002- 24876</u>	<u>2003/6- RG:30/04/200 3-25094</u>	<u>2014/23- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/35- RG:24/07/201 5-29424</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Tayland	24.07.2015	0,73 - 2,02 \$/kg	24.07.2020	<u>2002/11- RG:14/09/2002- 24876</u>	<u>2003/6- RG:30/04/200 3-25094</u>	<u>2014/23- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/35- RG:24/07/201 5-29424</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Endonezya	24.07.2015	0,66 - 1,49 \$/kg	24.07.2020	<u>2008/11- RG:20/3/2008- 26822</u>	<u>2009/27- RG:01/08/200 9-27306</u>	<u>2014/23- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/35- RG:24/07/201 5-29424</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PK	Lastikler-Bisiklet İç-Dış	Malezya	24.07.2015	0,22 - 1,55 \$/kg	24.07.2020	<u>2008/11- RG:20/3/2008- 26822</u>	<u>2009/27- RG:01/08/200 9-27306</u>	<u>2014/23- RG:25/07/201 4-29071</u>	<u>2015/35- RG:24/07/201 5-29424</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
MM	Kapı Kilitleri ile Yalnız Silindir-Barel ile Kasası	Çin Halk Cumhuriyeti	16.07.2015	4 \$/kg	16.07.2020	<u>2003/4- RG:11/04/2003- 25076</u>	<u>2003/16- RG:31/07/200 3-25185</u>	<u>2014/28- RG:22.07.201 4-29068</u>	<u>2015/30- RG:16/07/201 5-29418</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı
PT	PVC-S - Polivinil Klorür	ABD	10.07.2015	0,1881	10.07.2020	<u>2001/4- RG:02/11/2001- 24571</u>	<u>2003/2- RG:6/2/2003- 25016</u>	<u>2014/18- RG:17/06/201 4-29033</u>	<u>2015/24 - RG:10/07/201 5-29412</u>	Önlemlerin değiştirilerek devamı

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
AH	Laminat Parkeler	Almanya	13.06.2015	0 \$/m2 - 1,05 \$/m2	13.06.2020	<u>2013/30 - RG: 18/12/2013 - 28855</u>	<u>2015/21 - RG: 13/06/2015 - 29385</u>			
PK	İplikler - Kauçuk Vulkanize Edilmiş	Malezya	13.06.2015	%11,6-%16,9	13.06.2020	<u>2003/5- RG:11/04/2003- 25076</u>	<u>2004/1- RG:29/01/200 4-25361</u>	<u>2014/17 - RG:17/06/201 4 - 29033</u>	<u>2015/22 - RG:13/06/201 5 - 29385</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Mutfak Robotu Bıçakları	Çin Halk Cumhuriyeti	23.05.2015	20,85 \$/KG	23.05.2020	<u>2009/2 - RG:15/01/2009- 27111</u>	<u>2009/17 - RG:18/06/200 9-27262</u>	<u>2014/19- RG:17/06/201 4-29033</u>	<u>2015/12- RG:23/05/201 5-29364</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Gemi Zinciri	Çin Halk Cumhuriyeti	10.05.2015	1069 \$/Ton	10.05.2020	<u>2003/13- RG:04/07/2003- 25158</u>	<u>2003/23- RG:20/12/200 3-25322</u>	<u>2014/20- RG:10/07/201 4-29056</u>	<u>2015/11- RG:10/5/2015 -29351</u>	Önlemin aynı şekilde devam etmesi
MK	Çapa Makineleri	Çin Halk Cumhuriyeti	17.04.2015	%49,49-%92,25	17.04.2020	<u>2014/7 - RG: 26/03/2014 - 28953</u>	<u>2015/6 - RG: 17/04/2015 - 29329</u>			
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Çin Halk Cumhuriyeti	17.04.2015	0,49 - 0,80 \$/KG	17.04.2020	<u>2008/2- RG:11/01/2008- 26753</u>	<u>2009/1- RG:12/01/200 9- 27108</u>	<u>2014/1 - RG: 10/01/2014 - 28878</u>	<u>2015/8 - RG: 17/04/2015 - 29329</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Endonezya	17.04.2015	0 - 0,40 \$/KG	17.04.2020	<u>2008/2- RG:11/01/2008- 26753</u>	<u>2009/1- RG:12/01/200 9- 27108</u>	<u>2014/1 - RG: 10/01/2014 - 28878</u>	<u>2015/8 - RG: 17/04/2015 - 29329</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Hindistan	17.04.2015	0,29 - 0,39 \$/KG	17.04.2020	<u>2008/2- RG:11/01/2008- 26753</u>	<u>2009/1- RG:12/01/200 9- 27108</u>	<u>2014/1 - RG: 10/01/2014 - 28878</u>	<u>2015/8 - RG: 17/04/2015 - 29329</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Suni Deri - Koagüle Suni Deri	Çin Halk Cumhuriyeti	12.04.2015	1,9 \$/Kg	12.04.2020	<u>2008/9- RG:13/02/2008- 26786</u>	<u>2009/12- RG:18/04/200 9-27204</u>	<u>2014/12- RG:18/04/201 4-28976</u>	<u>2015/9 - RG: 12/04/2015 - 29324</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Mensucat - 5407 Sentetik Flamenten (Giyimlik)	Çin Halk Cumhuriyeti	21.01.2015	%21,13-%70,44	21.01.2020	<u>2000/9- RG:01/11/2000- 24217</u>	<u>2002/2- RG:13/2/2002- 24670</u>	<u>2013/15- RG:24/7/2013- 28717</u>	<u>2015/3- RG:21/1/2015 - 29243</u>	Önlemin değiştirilerek devamı
TK	Mensucat - 5407 Sentetik Flamenten (Giyimlik)	Güney Kore	21.01.2015	%4,39-%40	21.01.2020	<u>2000/9- RG:01/11/2000- 24217</u>	<u>2002/2- RG:13/2/2002- 24670</u>	<u>2013/15- RG:24/7/2013- 28717</u>	<u>2015/3- RG:21/1/2015 - 29243</u>	Önlemin değiştirilerek devamı

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIS TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
TK	Mensucat - 5407 Sentetik Flamenten (Giyimlik)	Tayland	21.01.2015	%2,60-%30,93	21.01.2020	<u>2000/9- RG:01/11/2000- 24217</u>	<u>2002/2- RG:13/2/2002- 24670</u>	<u>2013/15- RG:24/7/2013- 28717</u>	<u>2015/3- RG:21/1/2015 - 29243</u>	Önlemin değiştirilerek devamı
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Çin Halk Cumhuriyeti	17.12.2014	268 - 351 \$/TON	17.12.2019	<u>2007/19 - RG:04/12/2007 - 26720</u>	<u>2008/41- RG:31/12/200 8 - 27097 (4. Mükerrer)</u>	<u>2013/25- RG:17/12/201 3-28854</u>	<u>2014/41- RG:17/12/201 4-29208</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Endonezya	17.12.2014	268 - 351 \$/TON	17.12.2019	<u>2007/19 - RG:04/12/2007 - 26720</u>	<u>2008/41- RG:31/12/200 8 - 27097 (4. Mükerrer)</u>	<u>2013/25- RG:17/12/201 3-28854</u>	<u>2014/41- RG:17/12/201 4-29208</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Malezya	17.12.2014	268 - 351 \$/TON	17.12.2019	<u>2007/19 - RG:04/12/2007 - 26720</u>	<u>2008/41- RG:31/12/200 8 - 27097 (4. Mükerrer)</u>	<u>2013/25- RG:17/12/201 3-28854</u>	<u>2014/41- RG:17/12/201 4-29208</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Endonezya	17.12.2014	48 - 240 \$/TON	17.12.2019	<u>2007/19 - RG:04/12/2007 - 26721</u>	<u>2008/41- RG:31/12/200 8 - 27097 (4. Mükerrer)</u>	<u>2013/25- RG:17/12/201 3-28854</u>	<u>2014/41- RG:17/12/201 4-29208</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	İplikler - Polyesterden Tekstürize İplikler	Malezya	17.12.2014	276 \$/TON	17.12.2019	<u>2007/19 - RG:04/12/2007 - 26722</u>	<u>2008/41 - RG:31/12/200 8 - 27097 (4. Mükerrer)</u>	<u>2013/25- RG:17/12/201 3-28854</u>	<u>2014/41- RG:17/12/201 4-29208</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Polyester Elyaf	Çin Tayvanı	13.11.2014	%6,4-%20,1	13.11.2019	<u>2002-3- RG:26/04/2002- 24737</u>	<u>2003/14- RG:29/07/200 3-25183</u>	<u>2014/10- RG:26.03.201 4-28953</u>	<u>2014/37- RG:13/11/201 4-29174</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Polyester Elyaf	Hindistan	13.11.2014	%16,5-%23,9	13.11.2019	<u>2002-3- RG:26/04/2002- 24737</u>	<u>2003/14- RG:29/07/200 3-25183</u>	<u>2014/10- RG:26.03.201 4-28953</u>	<u>2014/37- RG:13/11/201 4-29174</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Polyester Elyaf	Tayland	13.11.2014	%15,8-%22,0	13.11.2019	<u>2002-3- RG:26/04/2002- 24737</u>	<u>2003/14- RG:29/07/200 3-25183</u>	<u>2014/10- RG:26.03.201 4-28953</u>	<u>2014/37- RG:13/11/201 4-29174</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Cırt Bant	Çin Halk Cumhuriyeti	13.11.2014	3,86 \$/KG	13.11.2019	<u>2002/5- RG:08/05/2002 - 24749</u>	<u>2002/15- RG:13/12/200 2-24962</u>	<u>2013/28- RG:18/12/201 3-28855</u>	<u>2014/36- RG:13/11/201 4-27194</u>	Önlemin değiştirilerek devamı
TK	Cırt Bant	Çin Tayvanı	13.11.2014	1,83 \$/KG	13.11.2019	<u>2002/5- RG:08/05/2002 - 24749</u>	<u>2002/15- RG:13/12/200 2-24962</u>	<u>2013/28- RG:18/12/201 3-28855</u>	<u>2014/36- RG:13/11/201 4-27194</u>	Önlemin değiştirilerek devamı
AH	OSB - Yönlendirilmiş Lif Levha	ABD	13.11.2014	0,241	13.11.2019	<u>2008/21 - RG:14/06/2008 - 26906</u>	<u>2008/34 - RG:18/12/200 8 - 27084</u>	<u>2013/26 - RG:13/12/201 3 - 28850</u>	<u>2014/38 - RG:13/11/201 4-27194</u>	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
AH	OSB - Yönlendirilmiş Lif Levha	Kanada	13.11.2014	0,1493	13.11.2019	2008/21 - RG:14/06/2008 - 26906	2008/34 - RG:18/12/2008 - 27084	2013/26 - RG:13/12/2013 - 28850	2014/38 - RG:13/11/2014 - 27194	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Brandalar	Çin Halk Cumhuriyeti	11.11.2014	1,06 \$/Kg	11.11.2019	2008/1 - RG:11/01/2008 - 26753	2008/33- RG:15/11/2008 - 27055	2013/22 - RG:14/11/2013 - 28821	2014/39 - RG:11/11/2014 - 29172	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
TK	Brandalar	Vietnam	11.11.2014	1,16 \$/Kg	11.11.2019	2008/1 - RG:11/01/2008 - 26754	2008/33- RG:15/11/2008 - 27055	2013/22 - RG:14/11/2013 - 28821	2014/39 - RG:11/11/2014 - 29172	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
DG	Kalemler - Grafitli Kurşun Kalemler ve Kurşun Boya Kalemleri	Çin Halk Cumhuriyeti	9.08.2014	3,16 \$/144 ADET	9.08.2019	2002/6- RG:08/05/2002- 24749	2003/1- RG:14/01/2003 - 24993	2013/27 - RG:17/12/2013 - 28854	2014/24 - RG:09/08/2014 - 29083	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Alüminyum Folyo- 0,2 mm'yi geçmeyen mesnetsiz	Çin Halk Cumhuriyeti	26.07.2014	0,22	26.07.2019	2013/29 - RG:21/12/2013 - 28858	2014/25 - RG:26/07/2014 - 29072			
MK	Şofbenler -Gazla Çalışan Anında Su Isıtıcıları	Çin Halk Cumhuriyeti	11.07.2014	%20,12-%59,65	11.07.2019	2013/9 - RG:05/05/2013 - 28638	2014/16 - RG:11/07/2014 - 29057			
AH	Laminat Parkeler	Çin Halk Cumhuriyeti	3.05.2014	1,60-2,40 \$/m2	3.05.2019	2007/16- RG:31/10/2007- 26686	2008/24- RG:30/7/2008- 26952	2013/14- RG:25/7/2013- 28718	2014/14- RG:3/5/2014- 28989	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
DG	Çakmaklar - Doldurulamayan / Manyetolu	Çin Halk Cumhuriyeti	26.04.2014	0,05 \$/ADET 0,05 \$/ADET 0,01 \$/ADET	26.04.2019	2001/6- RG:11/11/2001- 24580	2002/4- RG:8.05.2002- 24749	2013/6- RG:26/4/2013 - 28629	2014/8- RG:26/4/2014 - 28983	Önlemin değiştirilerek devamı
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Malezya	8.04.2014	%11,26 - %18,32	8.04.2019	2012/21 - RG:18/10/2012 - 28445	2014/2 - RG:08/04/2014 - 28966			
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Pakistan	8.04.2014	%6,62 - %12,18	8.04.2019	2012/21 - RG:18/10/2012 - 28445	2014/2 - RG:08/04/2014 - 28966			
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Tayland	8.04.2014	%7,79 - %20,24	8.04.2019	2012/21 - RG:18/10/2012 - 28445	2014/2 - RG:08/04/2014 - 28966			
TK	İplikler - Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (Kesik Elyaf İpliği)	Vietnam	8.04.2014	%19,48 - %26,25	8.04.2019	2012/21 - RG:18/10/2012 - 28445	2014/2 - RG:08/04/2014 - 28966			

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
TK	Battaniyeler	Çin Halk Cumhuriyeti	23.01.2014	4 \$/KG	23.01.2019	2002/12 - RG:18/09/2002 - 24880	2002/14 - RG:8/12/2002 -24957	2013/12- RG:25/07/2013- 28718	-	2014/4- RG:23/01/2014- 28891
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	Güney Kore	12.12.2013	1200 \$/Ton		-	-	-	-	
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	Malezya	12.12.2013	1200 \$/Ton		-	-	-	-	
MM	Zincirler-Muhtelif Mafsal	Çin Tayvanı	12.12.2013	1200 \$/ton		-	-	-	-	
DG	Duvar Saatleri	Çin Halk Cumhuriyeti	5.10.2013	2,10 \$/ADET	5.10.2018	2001/1- RG:26/01/2001- 24299	2001/5- RG:7/11/2001- 24576	2012/20- RG:18/10/2012- 28445	2013/19- RG:5/10/2013 -28786	Önlemlerin aynı şekilde devam etmesi
MM	Boru Bağlantı Parçaları - Demir veya Çelikten	Çin Tayvanı	26.09.2013	800 \$/Ton						
TK	Fermuarlar	Endonezya	27.03.2012	3 \$/KG						
MK	Klimalar - Duvar Tipi Split Klimalar ile İç ve Dış Üniteleri	Vietnam	4.01.2011	0,25						
MK	Klimalar - Duvar Tipi Split Klimalar ile İç ve Dış Üniteleri	Endonezya	4.01.2011	0,25						
MK	Klimalar - Duvar Tipi Split Klimalar ile İç ve Dış Üniteleri	Filipinler	4.01.2011	0,25						
MK	Klimalar - Duvar Tipi Split Klimalar ile İç ve Dış Üniteleri	Pakistan	4.01.2011	0,25						
MK	Klimalar - Duvar Tipi Split Klimalar ile İç ve Dış Üniteleri	Malezya	28.02.2009	%0-%25		-	-	-	-	
MM	Menteşeler - Askılıklar	Çin Tayvanı	27.08.2008	1,64 \$/KG - 1,64 \$/KG - 0,75 \$/KG		-	-		-	
MM	Menteşeler - Askılıklar	Endonezya	27.08.2008	1,64 \$/KG - 1,64 \$/KG - 0,75 \$/KG		-	-		-	

SEKTÖR	MADDE İSMİ	ÜLKE	ÖNLEM RG TARİHİ	ÖNLEM ORANI (CIF%) / MİKTARI	NORMAL SÜRE DOLUM TARİHİ	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	KESİN ÖNLEM TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	AÇILIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NO	KAPANIŞ TEBLİĞİ ile RG TARİH ve NOSU	NİHAİ GGS SONUCU
MM	Menteşeler - Askılıkçılar	Malezya	27.08.2008	1,64 \$/KG - 1,64 \$/KG - 0,75 \$/KG		-	-	-	-	
DG	Çakmaklar	Vietnam	28.04.2008	0,05 \$/ADET 0,05 \$/ADET 0,05 \$/ADET 0,02\$/ADET		-	-	-	-	
DG	Kalemler - Grafitli Kurşun Kalemler ve Kurşun Boya Kalemleri	Tayland	14.04.2007	3,16 \$/144 ADET		-	-	-	-	
MM	Halat ve Kablolar - Kapalı Halatlar Dahil	Çin Halk Cumhuriyeti	30.12.2006	1 \$/KG		-	-	-	-	
MM	Halat ve Kablolar - Kapalı Halatlar Dahil	Rusya Federasyonu	30.12.2006	0,5 \$/KG		-	-	-	-	
TK	Mensucat - 5407 Sentetik Flamenten (Giyimlik)	Filipinler	18.11.2006	0,7044		-	-	-	-	

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı web sayfasından (<https://www.ticaret.gov.tr/ithalat/ticaret-politikasi-savunma-araclari/damping-ve-subvansiyon>) alınan veriler düzenlenerek oluşturulmuştur.

Kısaltmalar ve Semboller

RG / OG: Resmi Gazete / Official Gazette

(*): Önlemler yürürlüğe girdiği tarihe göre en güncel olandan başlamak suretiyle sıralanmıştır. / Measures are sorted according to their date of imposition, starting from the most recent one.

Not: Tabloda yer alan ürünlerin adı piyasada bilinen ürünlere ait genel adlardır. Önlem konusu deyatlı isimleri için Tebliğin Karar maddesine bakılmalıdır.

Son güncelleme tarihi / Update: 15.04.2019

Sektör Kısaltmaları

AH: Ahşap

AY: Ayakkabı

DR: Deri

DG: Diğer

EE: Elektrik Elektronik

GD: Gıda

KG: Kağıt

MK: Makine

MM: Maden ve Metal

PK: Plastik ve Kauçuk

PT: Petro-Kimya ve Kimya

TH: Tarım ve Hayvancılık

TK: Tekstil

EK-2. TÜRKİYE MENŞELİ FİRMALARA YÖNELİK SORUŞTIRMALAR VE ANTİ-DAMPİNG ÖNLEMLERİ

Source: WTO, Integrated Trade Intelligence Portal (I-TIP), Extract made on 05/07/2019 09:44

Your query covers 40 measures and 0 Specific Trade Concerns

Notification requirements::

Member(s) imposing::

Partner(s) affected::

Date(s):

Product(s):

Keywords:

Your selection resulted in 40 measures and 0 Specific Trade Concerns

Member imposing	Initiation	In force	Measure description	Product description
Argentina	8.12.2016	23.04.2018	Anti-dumping	Dishwashers
Australia	16.11.2018		Anti-dumping	Steel reinforcing bar
Brazil	23.11.2010	1.03.2012	Anti-dumping	Polyethylene terephthalate film
Canada	21.05.2003	23.12.2003	Anti-dumping	Hollow structural sections
Canada	13.06.2014	9.01.2015	Anti-dumping	Certain concrete reinforcing bar
Canada	21.07.2014	2.04.2015	Anti-dumping	Certain oil country tubular goods
Canada	28.12.2017	26.07.2018	Anti-dumping	Dry wheat pasta
Canada	20.07.2018		Anti-dumping	Carbon steel welded pipe 3
China	14.07.2015	14.07.2016	Anti-dumping	Polyacrylonitrile fibre
Dominican Republic	23.07.2010	13.06.2011	Anti-dumping	Steel rods and bars for concrete reinforcement
Egypt	14.04.2015	28.01.2016	Anti-dumping	Wet wipes
Egypt	1.10.2015	5.10.2016	Anti-dumping	Coated electrodes of base metal for electric arc-welding (welding wires)

Member imposing	Initiation	In force	Measure description	Product description
Egypt	22.12.2016	6.12.2017	Anti-dumping	Bars and rods of iron alloy or non-alloy steel rebar
European Union	1.11.2011	29.01.2013	Anti-dumping	Tube and pipe fittings of iron or steel (certain)
European Union	23.06.2017		Anti-dumping	Low carbon ferro-chrome (LCFC)
European Union	28.09.2018		Anti-dumping	Welded tubes, pipes and hollow profiles of square or rectangular cross-section, of iron other than cast iron or steel other than stainless (Hollow sections)
India	10.02.2012	18.04.2013	Anti-dumping	Soda Ash
India	17.03.2017	20.03.2018	Anti-dumping	Dimethylacetamide
Indonesia	27.08.2014		Anti-dumping	Wheat flour
Israel	27.10.2015	23.11.2016	Anti-dumping	Float glass
Israel	18.05.2017		Anti-dumping	Portland cement
Israel	27.06.2017		Anti-dumping	Low voltage copper cables
Morocco	21.01.2013	26.09.2014	Anti-dumping	Hot-rolled steel plate
Morocco	21.03.2016	16.01.2018	Anti-dumping	Refrigerators
Pakistan	31.08.2009	6.07.2011	Anti-dumping	Hydrogen Peroxide
Pakistan	1.11.2018		Anti-dumping	Aluminum beverage cans
Philippines	7.06.2013	9.01.2015	Anti-dumping	Wheat flour
Thailand	18.01.2016	16.05.2017	Anti-dumping	Flat hot rolled in coils and not in coils
Ukraine	2.11.2017		Anti-dumping	Syringes
United States of America	9.08.1985	15.05.1986	Anti-dumping	Certain Circular Welded Carbon Steel Pipe and Tube
United States of America	8.06.1995	24.07.1996	Anti-dumping	Certain Pasta
United States of America	24.07.2007	30.05.2008	Anti-dumping	Light-Walled Rectangular Pipe and Tube
United States of America	29.07.2013	10.09.2014	Anti-dumping	Certain Oil Country Tubular Goods
United States of America	14.11.2014	1.12.2015	Anti-dumping	Welded Line Pipe

Member imposing	Initiation	In force	Measure description	Product description
United States of America	17.08.2015	13.09.2016	Anti-dumping	Heavy walled rectangular welded carbon steel pipes and tubes
United States of America	9.09.2015	3.10.2016	Anti-dumping	Hot-rolled steel flat products
United States of America	5.05.2016	1.02.2017	Anti-dumping	Certain carbon and alloy steel cut-to-length plate
United States of America	18.10.2016	14.07.2017	Anti-dumping	Steel concrete reinforcing bar
United States of America	26.04.2017	21.05.2018	Anti-dumping	Carbon and alloy steel wire rod
United States of America	20.02.2018		Anti-dumping	Large diameter welded pipe

Kaynak: World Trade Organization <http://i-tip.wto.org/goods/Default.aspx>

EK-3. GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASI 1994
MADDE VI

GATT Article VI

Anti-dumping and Countervailing Duties

1. The contracting parties recognize that dumping, by which products of one country are introduced into the commerce of another country at less than the normal value of the products, is to be condemned if it causes or threatens material injury to an established industry in the territory of a contracting party or materially retards the establishment of a domestic industry. For the purposes of this Article, a product is to be considered as being introduced into the commerce of an importing country at less than its normal value, if the price of the product exported from one country to another

(a) is less than the comparable price, in the ordinary course of trade, for the like product when destined for consumption in the exporting country, or,

(b) in the absence of such domestic price, is less than either

(i) the highest comparable price for the like product for export to any third country in the ordinary course of trade, or

(ii) the cost of production of the product in the country of origin plus a reasonable addition for selling cost and profit.

Due allowance shall be made in each case for differences in conditions and terms of sale, for differences in taxation, and for other differences affecting price comparability.*

2. In order to offset or prevent dumping, a contracting party may levy on any dumped product an anti-dumping duty not greater in amount than the margin of dumping in respect of such product. For the purposes of this Article, the margin of dumping is the price difference determined in accordance with the provisions of paragraph 1.*

3. No countervailing duty shall be levied on any product of the territory of any contracting party imported into the territory of another contracting party in excess of an amount equal to the estimated bounty or subsidy determined to have been granted, directly or indirectly, on the manufacture, production or export of such product in the country of origin or exportation, including any special subsidy to the transportation of a particular product. The term "countervailing duty" shall be understood to mean a special duty levied for the purpose of offsetting any bounty or subsidy bestowed, directly, or indirectly, upon the manufacture, production or export of any merchandise.*

4. No product of the territory of any contracting party imported into the territory of any other contracting party shall be subject to anti-dumping or countervailing duty by reason of the exemption of such product from duties or taxes borne by the like product when destined for consumption in the country of origin or exportation, or by reason of the refund of such duties or taxes.

5. No product of the territory of any contracting party imported into the territory of any other contracting party shall be subject to both anti-dumping and countervailing duties to compensate for the same situation of dumping or export subsidization.

6. (a) No contracting party shall levy any anti-dumping or countervailing duty on the importation of any product of the territory of another contracting party unless it determines that the effect of the dumping or subsidization, as the case may be, is such as to cause or threaten material injury to an established domestic industry, or is such as to retard materially the establishment of a domestic industry.

(b) The CONTRACTING PARTIES may waive the requirement of subparagraph (a) of this paragraph so as to permit a contracting party to levy an anti-dumping or countervailing duty on the importation of any product for the purpose of offsetting dumping or subsidization which causes or threatens material injury to an industry in the territory of another contracting party exporting the product concerned to the territory of the importing contracting party. The CONTRACTING PARTIES shall waive the requirements of subparagraph (a) of this paragraph, so as to permit the levying of a countervailing duty, in cases in which they find that a subsidy is causing or threatening material injury to an industry in the territory of another contracting party exporting the product concerned to the territory of the importing contracting party.*

(c) In exceptional circumstances, however, where delay might cause damage which would be difficult to repair, a contracting party may levy a countervailing duty for the purpose referred to in subparagraph (b) of this paragraph without the prior approval of the CONTRACTING PARTIES; Provided that such action shall be reported immediately to the CONTRACTING PARTIES and that the countervailing duty shall be withdrawn promptly if the CONTRACTING PARTIES disapprove.

7. A system for the stabilization of the domestic price or of the return to domestic producers of a primary commodity, independently of the movements of export prices, which results at times in the sale of the commodity for export at a price lower than the comparable price charged for the like commodity to buyers in the domestic market, shall be presumed not to result in material injury within the meaning of paragraph 6 if it is determined by consultation among the contracting parties substantially interested in the commodity concerned that:

(a) the system has also resulted in the sale of the commodity for export at a price higher than the comparable price charged for the like commodity to buyers in the domestic market, and

(b) the system is so operated, either because of the effective regulation of production, or otherwise, as not to stimulate exports unduly or otherwise seriously prejudice the interests of other contracting parties.

EK-4. GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASI 1994'ÜN VI'NCI MADDESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

AGREEMENT ON IMPLEMENTATION OF ARTICLE VI OF THE GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE 1994

Members hereby agree as follows:

PART I

Article 1

Principles

An anti-dumping measure shall be applied only under the circumstances provided for in Article VI of GATT 1994 and pursuant to investigations initiated¹ and conducted in accordance with the provisions of this Agreement. The following provisions govern the application of Article VI of GATT 1994 in so far as action is taken under anti-dumping legislation or regulations.

Article 2

Determination of Dumping

2.1 For the purpose of this Agreement, a product is to be considered as being dumped, i.e. introduced into the commerce of another country at less than its normal value, if the export price of the product exported from one country to another is less than the comparable price, in the ordinary course of trade, for the like product when destined for consumption in the exporting country.

2.2 When there are no sales of the like product in the ordinary course of trade in the domestic market of the exporting country or when, because of the particular market situation or the low volume of the sales in the domestic market of the exporting country², such sales do not permit a proper comparison, the margin of dumping shall be determined by comparison with a comparable price of the like product when exported to an appropriate third country, provided that this price is representative, or with the cost of production in the country of origin plus a reasonable amount for administrative, selling and general costs and for profits.

¹ The term "initiated" as used in this Agreement means the procedural action by which a Member formally commences an investigation as provided in Article 5.

² Sales of the like product destined for consumption in the domestic market of the exporting country shall normally be considered a sufficient quantity for the determination of the normal value if such sales constitute 5 per cent or more of the sales of the product under consideration to the importing Member, provided that a lower ratio should be acceptable where the evidence demonstrates that domestic sales at such lower ratio are nonetheless of sufficient magnitude to provide for a proper comparison.

2.2.1 Sales of the like product in the domestic market of the exporting country or sales to a third country at prices below per unit (fixed and variable) costs of production plus administrative, selling and general costs may be treated as not being in the ordinary course of trade by reason of price and may be disregarded in determining normal value only if the authorities³ determine that such sales are made within an extended period of time⁴ in substantial quantities⁵ and are at prices which do not provide for the recovery of all costs within a reasonable period of time. If prices which are below per unit costs at the time of sale are above weighted average per unit costs for the period of investigation, such prices shall be considered to provide for recovery of costs within a reasonable period of time.

2.2.1.1 For the purpose of paragraph 2, costs shall normally be calculated on the basis of records kept by the exporter or producer under investigation, provided that such records are in accordance with the generally accepted accounting principles of the exporting country and reasonably reflect the costs associated with the production and sale of the product under consideration. Authorities shall consider all available evidence on the proper allocation of costs, including that which is made available by the exporter or producer in the course of the investigation provided that such allocations have been historically utilized by the exporter or producer, in particular in relation to establishing appropriate amortization and depreciation periods and allowances for capital expenditures and other development costs. Unless already reflected in the cost allocations under this sub-paragraph, costs shall be adjusted appropriately for those non-recurring items of cost which benefit future and/or current production, or for circumstances in which costs during the period of investigation are affected by start-up operations.⁶

2.2.2 For the purpose of paragraph 2, the amounts for administrative, selling and general costs and for profits shall be based on actual data pertaining to production and sales in the ordinary course of trade of the like product by the exporter or producer under investigation. When such amounts cannot be determined on this basis, the amounts may be determined on the basis of:

³ When in this Agreement the term "authorities" is used, it shall be interpreted as meaning authorities at an appropriate senior level.

⁴ The extended period of time should normally be one year but shall in no case be less than six months.

⁵ Sales below per unit costs are made in substantial quantities when the authorities establish that the weighted average selling price of the transactions under consideration for the determination of the normal value is below the weighted average per unit costs, or that the volume of sales below per unit costs represents not less than 20 per cent of the volume sold in transactions under consideration for the determination of the normal value.

⁶ The adjustment made for start-up operations shall reflect the costs at the end of the start-up period or, if that period extends beyond the period of investigation, the most recent costs which can reasonably be taken into account by the authorities during the investigation.

- (i) the actual amounts incurred and realized by the exporter or producer in question in respect of production and sales in the domestic market of the country of origin of the same general category of products;
- (ii) the weighted average of the actual amounts incurred and realized by other exporters or producers subject to investigation in respect of production and sales of the like product in the domestic market of the country of origin;
- (iii) any other reasonable method, provided that the amount for profit so established shall not exceed the profit normally realized by other exporters or producers on sales of products of the same general category in the domestic market of the country of origin.

2.3 In cases where there is no export price or where it appears to the authorities concerned that the export price is unreliable because of association or a compensatory arrangement between the exporter and the importer or a third party, the export price may be constructed on the basis of the price at which the imported products are first resold to an independent buyer, or if the products are not resold to an independent buyer, or not resold in the condition as imported, on such reasonable basis as the authorities may determine.

2.4 A fair comparison shall be made between the export price and the normal value. This comparison shall be made at the same level of trade, normally at the ex-factory level, and in respect of sales made at as nearly as possible the same time. Due allowance shall be made in each case, on its merits, for differences which affect price comparability, including differences in conditions and terms of sale, taxation, levels of trade, quantities, physical characteristics, and any other differences which are also demonstrated to affect price comparability.⁷ In the cases referred to in paragraph 3, allowances for costs, including duties and taxes, incurred between importation and resale, and for profits accruing, should also be made. If in these cases price comparability has been affected, the authorities shall establish the normal value at a level of trade equivalent to the level of trade of the constructed export price, or shall make due allowance as warranted under this paragraph. The authorities shall indicate to the parties in question what information is necessary to ensure a fair comparison and shall not impose an unreasonable burden of proof on those parties.

2.4.1 When the comparison under paragraph 4 requires a conversion of currencies, such conversion should be made using the rate of exchange on the date of sale⁸, provided that when a sale of foreign currency on forward markets is directly linked to the export sale involved, the rate of exchange in the forward sale shall be used. Fluctuations in exchange rates shall be ignored and in an investigation the authorities shall allow exporters at least 60 days to have adjusted their export prices to reflect sustained movements in exchange rates during the period of investigation.

⁷ It is understood that some of the above factors may overlap, and authorities shall ensure that they do not duplicate adjustments that have been already made under this provision.

⁸ Normally, the date of sale would be the date of contract, purchase order, order confirmation, or invoice, whichever establishes the material terms of sale.

2.4.2 Subject to the provisions governing fair comparison in paragraph 4, the existence of margins of dumping during the investigation phase shall normally be established on the basis of a comparison of a weighted average normal value with a weighted average of prices of all comparable export transactions or by a comparison of normal value and export prices on a transaction-to-transaction basis. A normal value established on a weighted average basis may be compared to prices of individual export transactions if the authorities find a pattern of export prices which differ significantly among different purchasers, regions or time periods, and if an explanation is provided as to why such differences cannot be taken into account appropriately by the use of a weighted average-to-weighted average or transaction-to-transaction comparison.

2.5 In the case where products are not imported directly from the country of origin but are exported to the importing Member from an intermediate country, the price at which the products are sold from the country of export to the importing Member shall normally be compared with the comparable price in the country of export. However, comparison may be made with the price in the country of origin, if, for example, the products are merely transshipped through the country of export, or such products are not produced in the country of export, or there is no comparable price for them in the country of export.

2.6 Throughout this Agreement the term "like product" ("produit similaire") shall be interpreted to mean a product which is identical, i.e. alike in all respects to the product under consideration, or in the absence of such a product, another product which, although not alike in all respects, has characteristics closely resembling those of the product under consideration.

2.7 This Article is without prejudice to the second Supplementary Provision to paragraph 1 of Article VI in Annex I to GATT 1994.

Article 3

*Determination of Injury*⁹

3.1 A determination of injury for purposes of Article VI of GATT 1994 shall be based on positive evidence and involve an objective examination of both (a) the volume of the dumped imports and the effect of the dumped imports on prices in the domestic market for like products, and (b) the consequent impact of these imports on domestic producers of such products.

⁹ Under this Agreement the term "injury" shall, unless otherwise specified, be taken to mean material injury to a domestic industry, threat of material injury to a domestic industry or material retardation of the establishment of such an industry and shall be interpreted in accordance with the provisions of this Article.

3.2 With regard to the volume of the dumped imports, the investigating authorities shall consider whether there has been a significant increase in dumped imports, either in absolute terms or relative to production or consumption in the importing Member. With regard to the effect of the dumped imports on prices, the investigating authorities shall consider whether there has been a significant price undercutting by the dumped imports as compared with the price of a like product of the importing Member, or whether the effect of such imports is otherwise to depress prices to a significant degree or prevent price increases, which otherwise would have occurred, to a significant degree. No one or several of these factors can necessarily give decisive guidance.

3.3 Where imports of a product from more than one country are simultaneously subject to anti-dumping investigations, the investigating authorities may cumulatively assess the effects of such imports only if they determine that (a) the margin of dumping established in relation to the imports from each country is more than *de minimis* as defined in paragraph 8 of Article 5 and the volume of imports from each country is not negligible and (b) a cumulative assessment of the effects of the imports is appropriate in light of the conditions of competition between the imported products and the conditions of competition between the imported products and the like domestic product.

3.4 The examination of the impact of the dumped imports on the domestic industry concerned shall include an evaluation of all relevant economic factors and indices having a bearing on the state of the industry, including actual and potential decline in sales, profits, output, market share, productivity, return on investments, or utilization of capacity; factors affecting domestic prices; the magnitude of the margin of dumping; actual and potential negative effects on cash flow, inventories, employment, wages, growth, ability to raise capital or investments. This list is not exhaustive, nor can one or several of these factors necessarily give decisive guidance.

3.5 It must be demonstrated that the dumped imports are, through the effects of dumping, as set forth in paragraphs 2 and 4, causing injury within the meaning of this Agreement. The demonstration of a causal relationship between the dumped imports and the injury to the domestic industry shall be based on an examination of all relevant evidence before the authorities. The authorities shall also examine any known factors other than the dumped imports which at the same time are injuring the domestic industry, and the injuries caused by these other factors must not be attributed to the dumped imports. Factors which may be relevant in this respect include, *inter alia*, the volume and prices of imports not sold at dumping prices, contraction in demand or changes in the patterns of consumption, trade restrictive practices of and competition between the foreign and domestic producers, developments in technology and the export performance and productivity of the domestic industry.

3.6 The effect of the dumped imports shall be assessed in relation to the domestic production of the like product when available data permit the separate identification of that production on the basis of such criteria as the production process, producers' sales and profits. If such separate identification of that production is not possible, the effects of the dumped imports shall be assessed by the examination of the production of the narrowest group or range of products, which includes the like product, for which the necessary information can be provided.

3.7 A determination of a threat of material injury shall be based on facts and not merely on allegation, conjecture or remote possibility. The change in circumstances which would create a situation in which the dumping would cause injury must be clearly foreseen and imminent.¹⁰ In making a determination regarding the existence of a threat of material injury, the authorities should consider, *inter alia*, such factors as:

- (i) a significant rate of increase of dumped imports into the domestic market indicating the likelihood of substantially increased importation;
- (ii) sufficient freely disposable, or an imminent, substantial increase in, capacity of the exporter indicating the likelihood of substantially increased dumped exports to the importing Member's market, taking into account the availability of other export markets to absorb any additional exports;
- (iii) whether imports are entering at prices that will have a significant depressing or suppressing effect on domestic prices, and would likely increase demand for further imports; and
- (iv) inventories of the product being investigated.

No one of these factors by itself can necessarily give decisive guidance but the totality of the factors considered must lead to the conclusion that further dumped exports are imminent and that, unless protective action is taken, material injury would occur.

3.8 With respect to cases where injury is threatened by dumped imports, the application of anti-dumping measures shall be considered and decided with special care.

Article 4

Definition of Domestic Industry

4.1 For the purposes of this Agreement, the term "domestic industry" shall be interpreted as referring to the domestic producers as a whole of the like products or to those of them whose collective output of the products constitutes a major proportion of the total domestic production of those products, except that:

- (i) when producers are related¹¹ to the exporters or importers or are themselves importers of the allegedly dumped product, the term "domestic industry" may be interpreted as referring to the rest of the producers;

¹⁰ One example, though not an exclusive one, is that there is convincing reason to believe that there will be, in the near future, substantially increased importation of the product at dumped prices.

¹¹ For the purpose of this paragraph, producers shall be deemed to be related to exporters or importers only if (a) one of them directly or indirectly controls the other; or (b) both of them are directly or indirectly controlled by a third person; or (c) together they directly or indirectly control a third person, provided that there are grounds for believing or suspecting that the effect of the relationship is such as to

- (ii) in exceptional circumstances the territory of a Member may, for the production in question, be divided into two or more competitive markets and the producers within each market may be regarded as a separate industry if (a) the producers within such market sell all or almost all of their production of the product in question in that market, and (b) the demand in that market is not to any substantial degree supplied by producers of the product in question located elsewhere in the territory. In such circumstances, injury may be found to exist even where a major portion of the total domestic industry is not injured, provided there is a concentration of dumped imports into such an isolated market and provided further that the dumped imports are causing injury to the producers of all or almost all of the production within such market.

4.2 When the domestic industry has been interpreted as referring to the producers in a certain area, i.e. a market as defined in paragraph 1(ii), anti-dumping duties shall be levied¹² only on the products in question consigned for final consumption to that area. When the constitutional law of the importing Member does not permit the levying of anti-dumping duties on such a basis, the importing Member may levy the anti-dumping duties without limitation only if (a) the exporters shall have been given an opportunity to cease exporting at dumped prices to the area concerned or otherwise give assurances pursuant to Article 8 and adequate assurances in this regard have not been promptly given, and (b) such duties cannot be levied only on products of specific producers which supply the area in question.

4.3 Where two or more countries have reached under the provisions of paragraph 8(a) of Article XXIV of GATT 1994 such a level of integration that they have the characteristics of a single, unified market, the industry in the entire area of integration shall be taken to be the domestic industry referred to in paragraph 1.

4.4 The provisions of paragraph 6 of Article 3 shall be applicable to this Article.

Article 5

Initiation and Subsequent Investigation

5.1 Except as provided for in paragraph 6, an investigation to determine the existence, degree and effect of any alleged dumping shall be initiated upon a written application by or on behalf of the domestic industry.

5.2 An application under paragraph 1 shall include evidence of (a) dumping, (b) injury within the meaning of Article VI of GATT 1994 as interpreted by this Agreement and (c) a causal link between the dumped imports and the alleged injury. Simple assertion, unsubstantiated by relevant evidence, cannot be considered sufficient to meet the requirements

cause the producer concerned to behave differently from non-related producers. For the purpose of this paragraph, one shall be deemed to control another when the former is legally or operationally in a position to exercise restraint or direction over the latter.

¹² As used in this Agreement "levy" shall mean the definitive or final legal assessment or collection of a duty or tax.

of this paragraph. The application shall contain such information as is reasonably available to the applicant on the following:

- (i) the identity of the applicant and a description of the volume and value of the domestic production of the like product by the applicant. Where a written application is made on behalf of the domestic industry, the application shall identify the industry on behalf of which the application is made by a list of all known domestic producers of the like product (or associations of domestic producers of the like product) and, to the extent possible, a description of the volume and value of domestic production of the like product accounted for by such producers;
- (ii) a complete description of the allegedly dumped product, the names of the country or countries of origin or export in question, the identity of each known exporter or foreign producer and a list of known persons importing the product in question;
- (iii) information on prices at which the product in question is sold when destined for consumption in the domestic markets of the country or countries of origin or export (or, where appropriate, information on the prices at which the product is sold from the country or countries of origin or export to a third country or countries, or on the constructed value of the product) and information on export prices or, where appropriate, on the prices at which the product is first resold to an independent buyer in the territory of the importing Member;
- (iv) information on the evolution of the volume of the allegedly dumped imports, the effect of these imports on prices of the like product in the domestic market and the consequent impact of the imports on the domestic industry, as demonstrated by relevant factors and indices having a bearing on the state of the domestic industry, such as those listed in paragraphs 2 and 4 of Article 3.

5.3 The authorities shall examine the accuracy and adequacy of the evidence provided in the application to determine whether there is sufficient evidence to justify the initiation of an investigation.

5.4 An investigation shall not be initiated pursuant to paragraph 1 unless the authorities have determined, on the basis of an examination of the degree of support for, or opposition to, the application expressed¹³ by domestic producers of the like product, that the application has been made by or on behalf of the domestic industry.¹⁴ The application shall be considered to have been made "by or on behalf of the domestic industry" if it is supported by those domestic producers whose collective output constitutes more than 50 per cent of the total production of the like product produced by that portion of the domestic industry expressing either support for or opposition to the application. However, no investigation shall be initiated when domestic

¹³ In the case of fragmented industries involving an exceptionally large number of producers, authorities may determine support and opposition by using statistically valid sampling techniques.

¹⁴ Members are aware that in the territory of certain Members employees of domestic producers of the like product or representatives of those employees may make or support an application for an investigation under paragraph 1.

producers expressly supporting the application account for less than 25 per cent of total production of the like product produced by the domestic industry.

5.5 The authorities shall avoid, unless a decision has been made to initiate an investigation, any publicizing of the application for the initiation of an investigation. However, after receipt of a properly documented application and before proceeding to initiate an investigation, the authorities shall notify the government of the exporting Member concerned.

5.6 If, in special circumstances, the authorities concerned decide to initiate an investigation without having received a written application by or on behalf of a domestic industry for the initiation of such investigation, they shall proceed only if they have sufficient evidence of dumping, injury and a causal link, as described in paragraph 2, to justify the initiation of an investigation.

5.7 The evidence of both dumping and injury shall be considered simultaneously (a) in the decision whether or not to initiate an investigation, and (b) thereafter, during the course of the investigation, starting on a date not later than the earliest date on which in accordance with the provisions of this Agreement provisional measures may be applied.

5.8 An application under paragraph 1 shall be rejected and an investigation shall be terminated promptly as soon as the authorities concerned are satisfied that there is not sufficient evidence of either dumping or of injury to justify proceeding with the case. There shall be immediate termination in cases where the authorities determine that the margin of dumping is *de minimis*, or that the volume of dumped imports, actual or potential, or the injury, is negligible. The margin of dumping shall be considered to be *de minimis* if this margin is less than 2 per cent, expressed as a percentage of the export price. The volume of dumped imports shall normally be regarded as negligible if the volume of dumped imports from a particular country is found to account for less than 3 per cent of imports of the like product in the importing Member, unless countries which individually account for less than 3 per cent of the imports of the like product in the importing Member collectively account for more than 7 per cent of imports of the like product in the importing Member.

5.9 An anti-dumping proceeding shall not hinder the procedures of customs clearance.

5.10 Investigations shall, except in special circumstances, be concluded within one year, and in no case more than 18 months, after their initiation.

Article 6

Evidence

6.1 All interested parties in an anti-dumping investigation shall be given notice of the information which the authorities require and ample opportunity to present in writing all evidence which they consider relevant in respect of the investigation in question.

6.1.1 Exporters or foreign producers receiving questionnaires used in an anti-dumping investigation shall be given at least 30 days for reply.¹⁵ Due consideration should be given to any request for an extension of the 30-day period and, upon cause shown, such an extension should be granted whenever practicable.

6.1.2 Subject to the requirement to protect confidential information, evidence presented in writing by one interested party shall be made available promptly to other interested parties participating in the investigation.

6.1.3 As soon as an investigation has been initiated, the authorities shall provide the full text of the written application received under paragraph 1 of Article 5 to the known exporters¹⁶ and to the authorities of the exporting Member and shall make it available, upon request, to other interested parties involved. Due regard shall be paid to the requirement for the protection of confidential information, as provided for in paragraph 5.

6.2 Throughout the anti-dumping investigation all interested parties shall have a full opportunity for the defence of their interests. To this end, the authorities shall, on request, provide opportunities for all interested parties to meet those parties with adverse interests, so that opposing views may be presented and rebuttal arguments offered. Provision of such opportunities must take account of the need to preserve confidentiality and of the convenience to the parties. There shall be no obligation on any party to attend a meeting, and failure to do so shall not be prejudicial to that party's case. Interested parties shall also have the right, on justification, to present other information orally.

6.3 Oral information provided under paragraph 2 shall be taken into account by the authorities only in so far as it is subsequently reproduced in writing and made available to other interested parties, as provided for in subparagraph 1.2.

6.4 The authorities shall whenever practicable provide timely opportunities for all interested parties to see all information that is relevant to the presentation of their cases, that is not confidential as defined in paragraph 5, and that is used by the authorities in an anti-dumping investigation, and to prepare presentations on the basis of this information.

¹⁵ As a general rule, the time-limit for exporters shall be counted from the date of receipt of the questionnaire, which for this purpose shall be deemed to have been received one week from the date on which it was sent to the respondent or transmitted to the appropriate diplomatic representative of the exporting Member or, in the case of a separate customs territory Member of the WTO, an official representative of the exporting territory.

¹⁶ It being understood that, where the number of exporters involved is particularly high, the full text of the written application should instead be provided only to the authorities of the exporting Member or to the relevant trade association.

6.5 Any information which is by nature confidential (for example, because its disclosure would be of significant competitive advantage to a competitor or because its disclosure would have a significantly adverse effect upon a person supplying the information or upon a person from whom that person acquired the information), or which is provided on a confidential basis by parties to an investigation shall, upon good cause shown, be treated as such by the authorities. Such information shall not be disclosed without specific permission of the party submitting it.¹⁷

6.5.1 The authorities shall require interested parties providing confidential information to furnish non-confidential summaries thereof. These summaries shall be in sufficient detail to permit a reasonable understanding of the substance of the information submitted in confidence. In exceptional circumstances, such parties may indicate that such information is not susceptible of summary. In such exceptional circumstances, a statement of the reasons why summarization is not possible must be provided.

6.5.2 If the authorities find that a request for confidentiality is not warranted and if the supplier of the information is either unwilling to make the information public or to authorize its disclosure in generalized or summary form, the authorities may disregard such information unless it can be demonstrated to their satisfaction from appropriate sources that the information is correct.¹⁸

6.6 Except in circumstances provided for in paragraph 8, the authorities shall during the course of an investigation satisfy themselves as to the accuracy of the information supplied by interested parties upon which their findings are based.

6.7 In order to verify information provided or to obtain further details, the authorities may carry out investigations in the territory of other Members as required, provided they obtain the agreement of the firms concerned and notify the representatives of the government of the Member in question, and unless that Member objects to the investigation. The procedures described in Annex I shall apply to investigations carried out in the territory of other Members. Subject to the requirement to protect confidential information, the authorities shall make the results of any such investigations available, or shall provide disclosure thereof pursuant to paragraph 9, to the firms to which they pertain and may make such results available to the applicants.

6.8 In cases in which any interested party refuses access to, or otherwise does not provide, necessary information within a reasonable period or significantly impedes the investigation, preliminary and final determinations, affirmative or negative, may be made on the basis of the facts available. The provisions of Annex II shall be observed in the application of this paragraph.

6.9 The authorities shall, before a final determination is made, inform all interested parties of the essential facts under consideration which form the basis for the decision whether to apply

¹⁷ Members are aware that in the territory of certain Members disclosure pursuant to a narrowly-drawn protective order may be required.

¹⁸ Members agree that requests for confidentiality should not be arbitrarily rejected.

definitive measures. Such disclosure should take place in sufficient time for the parties to defend their interests.

6.10 The authorities shall, as a rule, determine an individual margin of dumping for each known exporter or producer concerned of the product under investigation. In cases where the number of exporters, producers, importers or types of products involved is so large as to make such a determination impracticable, the authorities may limit their examination either to a reasonable number of interested parties or products by using samples which are statistically valid on the basis of information available to the authorities at the time of the selection, or to the largest percentage of the volume of the exports from the country in question which can reasonably be investigated.

6.10.1 Any selection of exporters, producers, importers or types of products made under this paragraph shall preferably be chosen in consultation with and with the consent of the exporters, producers or importers concerned.

6.10.2 In cases where the authorities have limited their examination, as provided for in this paragraph, they shall nevertheless determine an individual margin of dumping for any exporter or producer not initially selected who submits the necessary information in time for that information to be considered during the course of the investigation, except where the number of exporters or producers is so large that individual examinations would be unduly burdensome to the authorities and prevent the timely completion of the investigation. Voluntary responses shall not be discouraged.

6.11 For the purposes of this Agreement, "interested parties" shall include:

- (i) an exporter or foreign producer or the importer of a product subject to investigation, or a trade or business association a majority of the members of which are producers, exporters or importers of such product;
- (ii) the government of the exporting Member; and
- (iii) a producer of the like product in the importing Member or a trade and business association a majority of the members of which produce the like product in the territory of the importing Member.

This list shall not preclude Members from allowing domestic or foreign parties other than those mentioned above to be included as interested parties.

6.12 The authorities shall provide opportunities for industrial users of the product under investigation, and for representative consumer organizations in cases where the product is commonly sold at the retail level, to provide information which is relevant to the investigation regarding dumping, injury and causality.

6.13 The authorities shall take due account of any difficulties experienced by interested parties, in particular small companies, in supplying information requested, and shall provide any assistance practicable.

6.14 The procedures set out above are not intended to prevent the authorities of a Member from proceeding expeditiously with regard to initiating an investigation, reaching preliminary or final determinations, whether affirmative or negative, or from applying provisional or final measures, in accordance with relevant provisions of this Agreement.

Article 7

Provisional Measures

7.1 Provisional measures may be applied only if:

- (i) an investigation has been initiated in accordance with the provisions of Article 5, a public notice has been given to that effect and interested parties have been given adequate opportunities to submit information and make comments;
- (ii) a preliminary affirmative determination has been made of dumping and consequent injury to a domestic industry; and
- (iii) the authorities concerned judge such measures necessary to prevent injury being caused during the investigation.

7.2 Provisional measures may take the form of a provisional duty or, preferably, a security - by cash deposit or bond - equal to the amount of the anti-dumping duty provisionally estimated, being not greater than the provisionally estimated margin of dumping. Withholding of appraisement is an appropriate provisional measure, provided that the normal duty and the estimated amount of the anti-dumping duty be indicated and as long as the withholding of appraisement is subject to the same conditions as other provisional measures.

7.3 Provisional measures shall not be applied sooner than 60 days from the date of initiation of the investigation.

7.4 The application of provisional measures shall be limited to as short a period as possible, not exceeding four months or, on decision of the authorities concerned, upon request by exporters representing a significant percentage of the trade involved, to a period not exceeding six months. When authorities, in the course of an investigation, examine whether a duty lower than the margin of dumping would be sufficient to remove injury, these periods may be six and nine months, respectively.

7.5 The relevant provisions of Article 9 shall be followed in the application of provisional measures.

Article 8

Price Undertakings

8.1 Proceedings may¹⁹ be suspended or terminated without the imposition of provisional measures or anti-dumping duties upon receipt of satisfactory voluntary undertakings from any exporter to revise its prices or to cease exports to the area in question at dumped prices so that the authorities are satisfied that the injurious effect of the dumping is eliminated. Price increases under such undertakings shall not be higher than necessary to eliminate the margin of dumping. It is desirable that the price increases be less than the margin of dumping if such increases would be adequate to remove the injury to the domestic industry.

8.2 Price undertakings shall not be sought or accepted from exporters unless the authorities of the importing Member have made a preliminary affirmative determination of dumping and injury caused by such dumping.

8.3 Undertakings offered need not be accepted if the authorities consider their acceptance impractical, for example, if the number of actual or potential exporters is too great, or for other reasons, including reasons of general policy. Should the case arise and where practicable, the authorities shall provide to the exporter the reasons which have led them to consider acceptance of an undertaking as inappropriate, and shall, to the extent possible, give the exporter an opportunity to make comments thereon.

8.4 If an undertaking is accepted, the investigation of dumping and injury shall nevertheless be completed if the exporter so desires or the authorities so decide. In such a case, if a negative determination of dumping or injury is made, the undertaking shall automatically lapse, except in cases where such a determination is due in large part to the existence of a price undertaking. In such cases, the authorities may require that an undertaking be maintained for a reasonable period consistent with the provisions of this Agreement. In the event that an affirmative determination of dumping and injury is made, the undertaking shall continue consistent with its terms and the provisions of this Agreement.

8.5 Price undertakings may be suggested by the authorities of the importing Member, but no exporter shall be forced to enter into such undertakings. The fact that exporters do not offer such undertakings, or do not accept an invitation to do so, shall in no way prejudice the consideration of the case. However, the authorities are free to determine that a threat of injury is more likely to be realized if the dumped imports continue.

8.6 Authorities of an importing Member may require any exporter from whom an undertaking has been accepted to provide periodically information relevant to the fulfilment of such an undertaking and to permit verification of pertinent data. In case of violation of an undertaking, the authorities of the importing Member may take, under this Agreement in conformity with its provisions, expeditious actions which may constitute immediate application of provisional measures using the best information available. In such cases, definitive duties may be levied in accordance with this Agreement on products entered for consumption not more than 90 days before the application of such provisional measures, except that any such retroactive assessment shall not apply to imports entered before the violation of the undertaking.

¹⁹ The word "may" shall not be interpreted to allow the simultaneous continuation of proceedings with the implementation of price undertakings except as provided in paragraph 4.

Article 9

Imposition and Collection of Anti-Dumping Duties

9.1 The decision whether or not to impose an anti-dumping duty in cases where all requirements for the imposition have been fulfilled, and the decision whether the amount of the anti-dumping duty to be imposed shall be the full margin of dumping or less, are decisions to be made by the authorities of the importing Member. It is desirable that the imposition be permissive in the territory of all Members, and that the duty be less than the margin if such lesser duty would be adequate to remove the injury to the domestic industry.

9.2 When an anti-dumping duty is imposed in respect of any product, such anti-dumping duty shall be collected in the appropriate amounts in each case, on a non-discriminatory basis on imports of such product from all sources found to be dumped and causing injury, except as to imports from those sources from which price undertakings under the terms of this Agreement have been accepted. The authorities shall name the supplier or suppliers of the product concerned. If, however, several suppliers from the same country are involved, and it is impracticable to name all these suppliers, the authorities may name the supplying country concerned. If several suppliers from more than one country are involved, the authorities may name either all the suppliers involved, or, if this is impracticable, all the supplying countries involved.

9.3 The amount of the anti-dumping duty shall not exceed the margin of dumping as established under Article 2.

9.3.1 When the amount of the anti-dumping duty is assessed on a retrospective basis, the determination of the final liability for payment of anti-dumping duties shall take place as soon as possible, normally within 12 months, and in no case more than 18 months, after the date on which a request for a final assessment of the amount of the anti-dumping duty has been made.²⁰ Any refund shall be made promptly and normally in not more than 90 days following the determination of final liability made pursuant to this sub-paragraph. In any case, where a refund is not made within 90 days, the authorities shall provide an explanation if so requested.

9.3.2 When the amount of the anti-dumping duty is assessed on a prospective basis, provision shall be made for a prompt refund, upon request, of any duty paid in excess of the margin of dumping. A refund of any such duty paid in excess of the actual margin of dumping shall normally take place within 12 months, and in no case more than 18 months, after the date on which a request for a refund, duly supported by evidence, has been made by an importer of the product subject to the anti-dumping

²⁰ It is understood that the observance of the time-limits mentioned in this subparagraph and in subparagraph 3.2 may not be possible where the product in question is subject to judicial review proceedings.

duty. The refund authorized should normally be made within 90 days of the above-noted decision.

- 9.3.3 In determining whether and to what extent a reimbursement should be made when the export price is constructed in accordance with paragraph 3 of Article 2, authorities should take account of any change in normal value, any change in costs incurred between importation and resale, and any movement in the resale price which is duly reflected in subsequent selling prices, and should calculate the export price with no deduction for the amount of anti-dumping duties paid when conclusive evidence of the above is provided.

9.4 When the authorities have limited their examination in accordance with the second sentence of paragraph 10 of Article 6, any anti-dumping duty applied to imports from exporters or producers not included in the examination shall not exceed:

- (i) the weighted average margin of dumping established with respect to the selected exporters or producers or,
- (ii) where the liability for payment of anti-dumping duties is calculated on the basis of a prospective normal value, the difference between the weighted average normal value of the selected exporters or producers and the export prices of exporters or producers not individually examined,

provided that the authorities shall disregard for the purpose of this paragraph any zero and *de minimis* margins and margins established under the circumstances referred to in paragraph 8 of Article 6. The authorities shall apply individual duties or normal values to imports from any exporter or producer not included in the examination who has provided the necessary information during the course of the investigation, as provided for in subparagraph 10.2 of Article 6.

9.5 If a product is subject to anti-dumping duties in an importing Member, the authorities shall promptly carry out a review for the purpose of determining individual margins of dumping for any exporters or producers in the exporting country in question who have not exported the product to the importing Member during the period of investigation, provided that these exporters or producers can show that they are not related to any of the exporters or producers in the exporting country who are subject to the anti-dumping duties on the product. Such a review shall be initiated and carried out on an accelerated basis, compared to normal duty assessment and review proceedings in the importing Member. No anti-dumping duties shall be levied on imports from such exporters or producers while the review is being carried out. The authorities may, however, withhold appraisement and/or request guarantees to ensure that, should such a review result in a determination of dumping in respect of such producers or exporters, anti-dumping duties can be levied retroactively to the date of the initiation of the review.

Article 10

Retroactivity

10.1 Provisional measures and anti-dumping duties shall only be applied to products which enter for consumption after the time when the decision taken under paragraph 1 of Article 7 and paragraph 1 of Article 9, respectively, enters into force, subject to the exceptions set out in this Article.

10.2 Where a final determination of injury (but not of a threat thereof or of a material retardation of the establishment of an industry) is made or, in the case of a final determination of a threat of injury, where the effect of the dumped imports would, in the absence of the provisional measures, have led to a determination of injury, anti-dumping duties may be levied retroactively for the period for which provisional measures, if any, have been applied.

10.3 If the definitive anti-dumping duty is higher than the provisional duty paid or payable, or the amount estimated for the purpose of the security, the difference shall not be collected. If the definitive duty is lower than the provisional duty paid or payable, or the amount estimated for the purpose of the security, the difference shall be reimbursed or the duty recalculated, as the case may be.

10.4 Except as provided in paragraph 2, where a determination of threat of injury or material retardation is made (but no injury has yet occurred) a definitive anti-dumping duty may be imposed only from the date of the determination of threat of injury or material retardation, and any cash deposit made during the period of the application of provisional measures shall be refunded and any bonds released in an expeditious manner.

10.5 Where a final determination is negative, any cash deposit made during the period of the application of provisional measures shall be refunded and any bonds released in an expeditious manner.

10.6 A definitive anti-dumping duty may be levied on products which were entered for consumption not more than 90 days prior to the date of application of provisional measures, when the authorities determine for the dumped product in question that:

- (i) there is a history of dumping which caused injury or that the importer was, or should have been, aware that the exporter practises dumping and that such dumping would cause injury, and
- (ii) the injury is caused by massive dumped imports of a product in a relatively short time which in light of the timing and the volume of the dumped imports and other circumstances (such as a rapid build-up of inventories of the imported product) is likely to seriously undermine the remedial effect of the definitive anti-dumping duty to be applied, provided that the importers concerned have been given an opportunity to comment.

10.7 The authorities may, after initiating an investigation, take such measures as the withholding of appraisement or assessment as may be necessary to collect anti-dumping duties retroactively, as provided for in paragraph 6, once they have sufficient evidence that the conditions set forth in that paragraph are satisfied.

10.8 No duties shall be levied retroactively pursuant to paragraph 6 on products entered for consumption prior to the date of initiation of the investigation.

Article 11

Duration and Review of Anti-Dumping Duties and Price Undertakings

11.1 An anti-dumping duty shall remain in force only as long as and to the extent necessary to counteract dumping which is causing injury.

11.2 The authorities shall review the need for the continued imposition of the duty, where warranted, on their own initiative or, provided that a reasonable period of time has elapsed since the imposition of the definitive anti-dumping duty, upon request by any interested party which submits positive information substantiating the need for a review.²¹ Interested parties shall have the right to request the authorities to examine whether the continued imposition of the duty is necessary to offset dumping, whether the injury would be likely to continue or recur if the duty were removed or varied, or both. If, as a result of the review under this paragraph, the authorities determine that the anti-dumping duty is no longer warranted, it shall be terminated immediately.

11.3 Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, any definitive anti-dumping duty shall be terminated on a date not later than five years from its imposition (or from the date of the most recent review under paragraph 2 if that review has covered both dumping and injury, or under this paragraph), unless the authorities determine, in a review initiated before that date on their own initiative or upon a duly substantiated request made by or on behalf of the domestic industry within a reasonable period of time prior to that date, that the expiry of the duty would be likely to lead to continuation or recurrence of dumping and injury.²² The duty may remain in force pending the outcome of such a review.

11.4 The provisions of Article 6 regarding evidence and procedure shall apply to any review carried out under this Article. Any such review shall be carried out expeditiously and shall normally be concluded within 12 months of the date of initiation of the review.

11.5 The provisions of this Article shall apply *mutatis mutandis* to price undertakings accepted under Article 8.

²¹ A determination of final liability for payment of anti-dumping duties, as provided for in paragraph 3 of Article 9, does not by itself constitute a review within the meaning of this Article.

²² When the amount of the anti-dumping duty is assessed on a retrospective basis, a finding in the most recent assessment proceeding under subparagraph 3.1 of Article 9 that no duty is to be levied shall not by itself require the authorities to terminate the definitive duty.

Article 12

Public Notice and Explanation of Determinations

12.1 When the authorities are satisfied that there is sufficient evidence to justify the initiation of an anti-dumping investigation pursuant to Article 5, the Member or Members the products of which are subject to such investigation and other interested parties known to the investigating authorities to have an interest therein shall be notified and a public notice shall be given.

12.1.1 A public notice of the initiation of an investigation shall contain, or otherwise make available through a separate report²³, adequate information on the following:

- (i) the name of the exporting country or countries and the product involved;
- (ii) the date of initiation of the investigation;
- (iii) the basis on which dumping is alleged in the application;
- (iv) a summary of the factors on which the allegation of injury is based;
- (v) the address to which representations by interested parties should be directed;
- (vi) the time-limits allowed to interested parties for making their views known.

12.2 Public notice shall be given of any preliminary or final determination, whether affirmative or negative, of any decision to accept an undertaking pursuant to Article 8, of the termination of such an undertaking, and of the termination of a definitive anti-dumping duty. Each such notice shall set forth, or otherwise make available through a separate report, in sufficient detail the findings and conclusions reached on all issues of fact and law considered material by the investigating authorities. All such notices and reports shall be forwarded to the Member or Members the products of which are subject to such determination or undertaking and to other interested parties known to have an interest therein.

12.2.1 A public notice of the imposition of provisional measures shall set forth, or otherwise make available through a separate report, sufficiently detailed explanations for the preliminary determinations on dumping and injury and shall refer to the matters of fact and law which have led to arguments being accepted or rejected. Such a notice or report shall, due regard being paid to the requirement for the protection of confidential information, contain in particular:

- (i) the names of the suppliers, or when this is impracticable, the supplying countries involved;

²³ Where authorities provide information and explanations under the provisions of this Article in a separate report, they shall ensure that such report is readily available to the public.

- (ii) a description of the product which is sufficient for customs purposes;
- (iii) the margins of dumping established and a full explanation of the reasons for the methodology used in the establishment and comparison of the export price and the normal value under Article 2;
- (iv) considerations relevant to the injury determination as set out in Article 3;
- (v) the main reasons leading to the determination.

12.2.2 A public notice of conclusion or suspension of an investigation in the case of an affirmative determination providing for the imposition of a definitive duty or the acceptance of a price undertaking shall contain, or otherwise make available through a separate report, all relevant information on the matters of fact and law and reasons which have led to the imposition of final measures or the acceptance of a price undertaking, due regard being paid to the requirement for the protection of confidential information. In particular, the notice or report shall contain the information described in subparagraph 2.1, as well as the reasons for the acceptance or rejection of relevant arguments or claims made by the exporters and importers, and the basis for any decision made under subparagraph 10.2 of Article 6.

12.2.3 A public notice of the termination or suspension of an investigation following the acceptance of an undertaking pursuant to Article 8 shall include, or otherwise make available through a separate report, the non-confidential part of this undertaking.

12.3 The provisions of this Article shall apply *mutatis mutandis* to the initiation and completion of reviews pursuant to Article 11 and to decisions under Article 10 to apply duties retroactively.

Article 13

Judicial Review

Each Member whose national legislation contains provisions on anti-dumping measures shall maintain judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures for the purpose, *inter alia*, of the prompt review of administrative actions relating to final determinations and reviews of determinations within the meaning of Article 11. Such tribunals or procedures shall be independent of the authorities responsible for the determination or review in question.

Article 14

Anti-Dumping Action on Behalf of a Third Country

14.1 An application for anti-dumping action on behalf of a third country shall be made by the authorities of the third country requesting action.

14.2 Such an application shall be supported by price information to show that the imports are being dumped and by detailed information to show that the alleged dumping is causing injury to the domestic industry concerned in the third country. The government of the third country shall afford all assistance to the authorities of the importing country to obtain any further information which the latter may require.

14.3 In considering such an application, the authorities of the importing country shall consider the effects of the alleged dumping on the industry concerned as a whole in the third country; that is to say, the injury shall not be assessed in relation only to the effect of the alleged dumping on the industry's exports to the importing country or even on the industry's total exports.

14.4 The decision whether or not to proceed with a case shall rest with the importing country. If the importing country decides that it is prepared to take action, the initiation of the approach to the Council for Trade in Goods seeking its approval for such action shall rest with the importing country.

Article 15

Developing Country Members

It is recognized that special regard must be given by developed country Members to the special situation of developing country Members when considering the application of anti-dumping measures under this Agreement. Possibilities of constructive remedies provided for by this Agreement shall be explored before applying anti-dumping duties where they would affect the essential interests of developing country Members.

PART II

Article 16

Committee on Anti-Dumping Practices

16.1 There is hereby established a Committee on Anti-Dumping Practices (referred to in this Agreement as the "Committee") composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and shall meet not less than twice a year and otherwise as envisaged by relevant provisions of this Agreement at the request of any Member. The Committee shall carry out responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the

Members and it shall afford Members the opportunity of consulting on any matters relating to the operation of the Agreement or the furtherance of its objectives. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.

16.2 The Committee may set up subsidiary bodies as appropriate.

16.3 In carrying out their functions, the Committee and any subsidiary bodies may consult with and seek information from any source they deem appropriate. However, before the Committee or a subsidiary body seeks such information from a source within the jurisdiction of a Member, it shall inform the Member involved. It shall obtain the consent of the Member and any firm to be consulted.

16.4 Members shall report without delay to the Committee all preliminary or final anti-dumping actions taken. Such reports shall be available in the Secretariat for inspection by other Members. Members shall also submit, on a semi-annual basis, reports of any anti-dumping actions taken within the preceding six months. The semi-annual reports shall be submitted on an agreed standard form.

16.5 Each Member shall notify the Committee (a) which of its authorities are competent to initiate and conduct investigations referred to in Article 5 and (b) its domestic procedures governing the initiation and conduct of such investigations.

Article 17

Consultation and Dispute Settlement

17.1 Except as otherwise provided herein, the Dispute Settlement Understanding is applicable to consultations and the settlement of disputes under this Agreement.

17.2 Each Member shall afford sympathetic consideration to, and shall afford adequate opportunity for consultation regarding, representations made by another Member with respect to any matter affecting the operation of this Agreement.

17.3 If any Member considers that any benefit accruing to it, directly or indirectly, under this Agreement is being nullified or impaired, or that the achievement of any objective is being impeded, by another Member or Members, it may, with a view to reaching a mutually satisfactory resolution of the matter, request in writing consultations with the Member or Members in question. Each Member shall afford sympathetic consideration to any request from another Member for consultation.

17.4 If the Member that requested consultations considers that the consultations pursuant to paragraph 3 have failed to achieve a mutually agreed solution, and if final action has been taken by the administering authorities of the importing Member to levy definitive anti-dumping duties or to accept price undertakings, it may refer the matter to the Dispute Settlement Body ("DSB"). When a provisional measure has a significant impact and the Member that requested

consultations considers that the measure was taken contrary to the provisions of paragraph 1 of Article 7, that Member may also refer such matter to the DSB.

17.5 The DSB shall, at the request of the complaining party, establish a panel to examine the matter based upon:

- (i) a written statement of the Member making the request indicating how a benefit accruing to it, directly or indirectly, under this Agreement has been nullified or impaired, or that the achieving of the objectives of the Agreement is being impeded, and
- (ii) the facts made available in conformity with appropriate domestic procedures to the authorities of the importing Member.

17.6 In examining the matter referred to in paragraph 5:

- (i) in its assessment of the facts of the matter, the panel shall determine whether the authorities' establishment of the facts was proper and whether their evaluation of those facts was unbiased and objective. If the establishment of the facts was proper and the evaluation was unbiased and objective, even though the panel might have reached a different conclusion, the evaluation shall not be overturned;
- (ii) the panel shall interpret the relevant provisions of the Agreement in accordance with customary rules of interpretation of public international law. Where the panel finds that a relevant provision of the Agreement admits of more than one permissible interpretation, the panel shall find the authorities' measure to be in conformity with the Agreement if it rests upon one of those permissible interpretations.

17.7 Confidential information provided to the panel shall not be disclosed without formal authorization from the person, body or authority providing such information. Where such information is requested from the panel but release of such information by the panel is not authorized, a non-confidential summary of the information, authorized by the person, body or authority providing the information, shall be provided.

PART III

Article 18

Final Provisions

18.1 No specific action against dumping of exports from another Member can be taken except in accordance with the provisions of GATT 1994, as interpreted by this Agreement.²⁴

18.2 Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

18.3 Subject to subparagraphs 3.1 and 3.2, the provisions of this Agreement shall apply to investigations, and reviews of existing measures, initiated pursuant to applications which have been made on or after the date of entry into force for a Member of the WTO Agreement.

18.3.1 With respect to the calculation of margins of dumping in refund procedures under paragraph 3 of Article 9, the rules used in the most recent determination or review of dumping shall apply.

18.3.2 For the purposes of paragraph 3 of Article 11, existing anti-dumping measures shall be deemed to be imposed on a date not later than the date of entry into force for a Member of the WTO Agreement, except in cases in which the domestic legislation of a Member in force on that date already included a clause of the type provided for in that paragraph.

18.4 Each Member shall take all necessary steps, of a general or particular character, to ensure, not later than the date of entry into force of the WTO Agreement for it, the conformity of its laws, regulations and administrative procedures with the provisions of this Agreement as they may apply for the Member in question.

18.5 Each Member shall inform the Committee of any changes in its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

18.6 The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement taking into account the objectives thereof. The Committee shall inform annually the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.

18.7 The Annexes to this Agreement constitute an integral part thereof.

²⁴ This is not intended to preclude action under other relevant provisions of GATT 1994, as appropriate.

ANNEX I

PROCEDURES FOR ON-THE-SPOT INVESTIGATIONS PURSUANT TO PARAGRAPH 7 OF ARTICLE 6

1. Upon initiation of an investigation, the authorities of the exporting Member and the firms known to be concerned should be informed of the intention to carry out on-the-spot investigations.
2. If in exceptional circumstances it is intended to include non-governmental experts in the investigating team, the firms and the authorities of the exporting Member should be so informed. Such non-governmental experts should be subject to effective sanctions for breach of confidentiality requirements.
3. It should be standard practice to obtain explicit agreement of the firms concerned in the exporting Member before the visit is finally scheduled.
4. As soon as the agreement of the firms concerned has been obtained, the investigating authorities should notify the authorities of the exporting Member of the names and addresses of the firms to be visited and the dates agreed.
5. Sufficient advance notice should be given to the firms in question before the visit is made.
6. Visits to explain the questionnaire should only be made at the request of an exporting firm. Such a visit may only be made if (a) the authorities of the importing Member notify the representatives of the Member in question and (b) the latter do not object to the visit.
7. As the main purpose of the on-the-spot investigation is to verify information provided or to obtain further details, it should be carried out after the response to the questionnaire has been received unless the firm agrees to the contrary and the government of the exporting Member is informed by the investigating authorities of the anticipated visit and does not object to it; further, it should be standard practice prior to the visit to advise the firms concerned of the general nature of the information to be verified and of any further information which needs to be provided, though this should not preclude requests to be made on the spot for further details to be provided in the light of information obtained.
8. Enquiries or questions put by the authorities or firms of the exporting Members and essential to a successful on-the-spot investigation should, whenever possible, be answered before the visit is made.

ANNEX II

BEST INFORMATION AVAILABLE IN TERMS OF PARAGRAPH 8 OF ARTICLE 6

1. As soon as possible after the initiation of the investigation, the investigating authorities should specify in detail the information required from any interested party, and the manner in which that information should be structured by the interested party in its response. The authorities should also ensure that the party is aware that if information is not supplied within a reasonable time, the authorities will be free to make determinations on the basis of the facts available, including those contained in the application for the initiation of the investigation by the domestic industry.
2. The authorities may also request that an interested party provide its response in a particular medium (e.g. computer tape) or computer language. Where such a request is made, the authorities should consider the reasonable ability of the interested party to respond in the preferred medium or computer language, and should not request the party to use for its response a computer system other than that used by the party. The authority should not maintain a request for a computerized response if the interested party does not maintain computerized accounts and if presenting the response as requested would result in an unreasonable extra burden on the interested party, e.g. it would entail unreasonable additional cost and trouble. The authorities should not maintain a request for a response in a particular medium or computer language if the interested party does not maintain its computerized accounts in such medium or computer language and if presenting the response as requested would result in an unreasonable extra burden on the interested party, e.g. it would entail unreasonable additional cost and trouble.
3. All information which is verifiable, which is appropriately submitted so that it can be used in the investigation without undue difficulties, which is supplied in a timely fashion, and, where applicable, which is supplied in a medium or computer language requested by the authorities, should be taken into account when determinations are made. If a party does not respond in the preferred medium or computer language but the authorities find that the circumstances set out in paragraph 2 have been satisfied, the failure to respond in the preferred medium or computer language should not be considered to significantly impede the investigation.
4. Where the authorities do not have the ability to process information if provided in a particular medium (e.g. computer tape), the information should be supplied in the form of written material or any other form acceptable to the authorities.
5. Even though the information provided may not be ideal in all respects, this should not justify the authorities from disregarding it, provided the interested party has acted to the best of its ability.
6. If evidence or information is not accepted, the supplying party should be informed forthwith of the reasons therefor, and should have an opportunity to provide further explanations within a reasonable period, due account being taken of the time-limits of the investigation. If the explanations are considered by the authorities as not being satisfactory, the reasons for the rejection of such evidence or information should be given in any published determinations.

7. If the authorities have to base their findings, including those with respect to normal value, on information from a secondary source, including the information supplied in the application for the initiation of the investigation, they should do so with special circumspection. In such cases, the authorities should, where practicable, check the information from other independent sources at their disposal, such as published price lists, official import statistics and customs returns, and from the information obtained from other interested parties during the investigation. It is clear, however, that if an interested party does not cooperate and thus relevant information is being withheld from the authorities, this situation could lead to a result which is less favourable to the party than if the party did cooperate.

